

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: Felső szerkesztő: Kiadja:
VÉSZI JÓZSEF. BRAUN SÁNDOR. A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 28 k., (14), 1/3 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 lrt).
Egyes szám Budapesten 8. vidéken 10 fillér.

Száz hely.

Budapest, március 26.

(K.) A t. Ház majdnem másfél óráig el tudott ma foglalkozni a honvédelmi tárca költségvetésével. Oh ez sok idő! Tavaly például csak negyven percig győzte türelemmel. De az idén, hála az égnek, Komjáthy Béla mégis csak csinált egy kis oppozíciót s így a honvédelmi vita hullámai átcsaptak a tavalyi korlátokon. Másfél óráig csapkodtak, ha nem is nagyon veszedelmesen.

Beh más idők is voltak, mikor még a magyar katonai akadémia követelésétől volt hangos a parlament. Akkor a honvédelmi vita volt a legzajosabb, a legérdekesebb, a legizgatóbb. Egymaga tovább eltartott néha, mint a többi költségvetés tárgyalása egészben. S ha a parlament főfokából szabad egy kicsit a nemzet hangulatára is következtetni, bizonyos, hogy azokban az időkben lázas volt az egész ország. És, mint emlékeznék is a politikai doktorok kijelentéseire, hogy a nemzet csakugyan lázasan követeli a magyar katonai akadémiát. Sőt mi magunk is őszinte hittel adtuk tovább a doktorok diagnózisát, mert hiszen ha valahol, Magyarországon igazán természetesen találhatta az ember, hogy a nemzet követelje a magyar katonai akadémiát és lázasan követelje. Mikor a külön magyar hadsereg megteremtése elé ezer és egy akadály gördül, nem utolsó nemzeti érdek, hogy valahára kiépüljön az a csatorna, amely nemzeti vért, nemzeti érzést visz a közös hadsereg vezetésébe. S ha egyszer az országban ennek a szükségnek érzése kiütözik, az is kétségtelen, hogy óhajtaból lázas követeléssé nővi ki magát, amíg csak kielégítésre nem talált. Hogy is lehetett volna tehát kételkedni benne, hogy a nemzet lázasan követeli a magyar katonai akadémiát?

Aztán megjött az akadémia. Vagy legyünk precízek: a Ludoviceum olyan magyar katonai intézet alakult, amely berendezésénél, szelleménél és intenciójánál fogva feltétlenül alkalmas, hogy azt a lázasan sürgetett ideált megvalósítsa. A berendezésének alig akad párja; nevelési rendszere vetekszik a külföld leghíresebb intézeteinek rendszerével; szelleme hazafias és intenciója találkozik azzal az óhajtabbssal, hogy a közös hadsereg tisztikarába nemzeti érzés áradjon be. Ilyen volt újjászületésének első percében s ilyenek maradt a két esztendő során, ami azóta elmúlt. Ha tehát összeveti az ember a lázas követelést, mely megteremtette, azokkal a kvalitásokkal, melyek ezt a magyar katonai intézetet olyan kiválóvá teszik: azt kell hinnie, hogy a Ludoviceum előtt állandóan lovas rendőrök kénytelenek vigyázni, nehogy az odatörékvők ostromától az intézet falai összedőljenek. Ah, hiszen olyan régen várták, olyan lázasan kergették s most valahára itt van! Itt van! Menjünk tehát testvéreim, és ha nem volna mindnyájunk számára hely, az Uristen se visz el onnan bennünket, míg a hatalom még egy katonai intézetet nem nyit nekünk, rajongó magyar ifjaknak! Nekünk hely kell!

Hogy hát mikor is fogja tehát a hatalom azt a második magyar katonai akadémiát felállítani? A kérdés nem tulságosan aktuális. Mert hogy megmondjuk, a Ludoviceumban szervezett helyek idáig még nem voltak az utolsóig okkupálva. A direktor még egyszer se tette ki azt a táblát, hogy: „minden jegy elkelt.” Önök persze azt képzelik, hogy a hatalom egy kicsit maliciózus volt s csak azért is rengeteg növendéknek szervezett helyeket, hogy minden körülmények közt hivatkozhatók a magyar ifjak indolenciájára. Akkor méreteket alkalmazott, mintha az angol nép ifjuságára gondolna, pedig csak a kis Magyarország szükségével illet számolnia.

No, nem éppen. Mindössze száz hely van a Ludoviceumban, száz magyar növendék számára. Tessék meggondolni: száz. S ebből a száz helyből be van töltve összesen: *hetvennyolc*. Hát ennyire zsugorodott a valóságban az, ami a magyar nemzet lázas követelésének tetszett. A magyar katonai akadémia első két esztendőjében hetvennyolcan ostromolták a várva-várt intézetet s ha voltak talán nyolcvanvan vagy többen is az ostromlók, de mind a száz helyet még sohasem vették igénybe. Ez nem valami épületes adat, de a statisztikai rosta egyszerűen szomorúnak is mutatja. Mert ha nézzük, hogy kikből rekrutálódott ez a picike tábor, azt látjuk, hogy majdnem kizárólag a polgári osztály gyermekeiből.

És az arisztokrácia? A gentry? Az arisztokrácia nincs képviselve a Ludoviceum növendékei közt. Egyáltalán nincs képviselve. A gentry pedig összesen talán öt növendékel ajándékozta meg az első magyar katonai akadémiát. Hát ez is annyi, mintha nem is volna. S miért? Az intézet ellen van kifogás? Ki van zárva. Nincs a Ludoviceumnak veszedelmes vetélytársa még a külföldön sem, el kell azt róla ismerni. Hát talán a pálya nem tetszik többé az arisztokráciának és a gentrynek? Oh micsoda föltevés! Sohasem fog megszűnni a főrangú világ előszeretete a katonai pálya iránt. Ez így magában is bizonyos, de ott van azonfelül a csalhatatlan bizonyíték, hogy a magyar arisztokrata ifjak és nyomukban az örökös árnyék: a gentry-fiúk tömegesen ostromolták az utolsó esztendőben is a bécs-ujhelyi katonai akadémiát. Tehát itt is és mindig csak az átkos szeparáció, hogy valahogy össze ne keverdjék egy kétes gomolyba az arisztokrata elem a polgári gyepekkel. S a Ludoviceumnak azt a becsületes és hazafias gondolatát, hogy minden arra-

TÁRCA.

Kriminalitás.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: Feszl Géza.

Ha férfi vagy, légy férfi — gondolta magában Ujfalusi István, a kocsis és felköszöntött bundapálinkával a kelő napot. A szent vasárnap délutáni óráiban részegségét aludta ki Ujfalusi István, a kocsis és ugyanakkor, mikor a nap lement — ő ismét fölkel. Azután persze ismét bundapálinkával többször is felköszöntötte a rejtelmes éjszakát. Mikor pedig éjfél után a csapadék bezárt, az az áldásos munkaszünet véget ért, akkorra — honnan, honnan nem, ott termett Ujfalusi közelében a szeretője, Ruttkai Eva.

Ruttkai Eva hazafelé csalogatta a legényt szenvedélyes pillantással, behízelt asszonyzóval, szerelmes éjszakára mámorított együttlétre. Ruttkai Eva ugyanis azért szerette annyira Ujfalusi Istvánt, a kocsis, mert e kemény legénynek mindig az volt a vezető gondolata, hogy: ha férfi vagy, légy férfi — törj, zuzz, üss, ronts, mint a vihar!

Az ő férfias szilárdságát rögvest ki is mutatta Ujfalusi István, a kocsis, mert alig hogy megérkeztek az istállóba, addig ütötte ostorral, vasvillával, vödörrel az Évit, míg ez belehalt. Hiába bizelgett, a szerelmes leányzó esdeklő szavával: *Pistám, édes Pistám, ne bántsd!* A férfi szíve meg nem indul, *mi a karja ki nem jár!* Ez a férfi ideál ott lenn!... és néha ott fenn a magasabb régiókban is.

Ha Ruttkai Évi részeg gazembernek nevezi a szeretőjét, ez talán megzsbasztotta volna út-

legelő kedvében Ujfalusi. *Amde mézédés csöppek a kegyetlenkedő férjuszára nézve a bántalmazott nőnek szerelmes szavai.* „Ütöm, verem — és mégis szeret!” Ez a tudat, ez a gondolat, ez az élvezetes valóság, ez ordít a megvadult him lelkében, mikor a nyöszörgő női hang, rimánkodva és hízelve hangzik föl hozzá.

És az emberirtásnak ez a formája — a mi modern jogszolgáltatásunk szerint — sokkal enyhébb bűn, mint az, mikor az éh-halállal küzdők megöl egy idegent.

Ezt a vadállat is megteszi, mikor éhes. Ebben tehát nincs speciális emberi vonás. De a hiúság kegyetlensége a közönséges bestiákból hiányzik. Erre csak a legfortelmesebb kreatúra képes — az ember. Az éhes embert, ha gyilkol, törvény szerint kötéll illeti meg. De aki ugyanezt az eredményt *hiúságból* hozza létre, azt nem sújthatja nagyobb büntetés, mint tíz évi fegyház. Ez a maximum. Hogy pedig ez az elméleti maximum miként érvényesül a gyakorlatban, azt a múlt napok egy másik kocsis-tragédiája illusztrálja a legjobban. Az erős kocsis pofonverte a másikat, a gyöngét, a beteget. A bántalmazott hanyatt esett, de kisértetve fölkel. A löpőpó környezet hangos kacagása kísérte a drámai jelenést s ez fölfokozta az erőteljes kocsisban a pofozási kedvet. Másodsorú is képen törtülte tehát gyöngye kocsisársát, aki ismét elesett, de újból föltápázkodott. A helyzet urának hízolt a meg-megújuló durva röhögés és harmadszor is arculvágta a gyöngébbiket. Emaz harmadszor is elbukott — de nem kelt föl többé. Nyomban, helyben meghalt. No de a halálos pofonapások kedvéül osztogatója megkapta ám a kiérdemelt büntetését! Hogyan? Tíz évi fegyházzal sújtotta t a szigorú törvény? Oh nem. Kilenc hónapi börtönnel csupán. Enyhítő körülmény gyanánt

szerepelt, hogy az, akit agyonpofozott, az — beteg volt.

Aki évek óta figyelemmel kíséri a modern jogszolgáltatást, különösen itt a közelben — az igazán elámul azon a csodálatos gondolatvilágon, mely az ítélkezésekben megnyilatkozik.

A tünetek hosszú sorozatai bizonyítják, hogy a jogszolgáltatás ma már nem a társadalmi szükségnek és nem az ésszerűség jól felfogott érdekeinek áll a szolgálatában, hanem valami levégőre épített és misztikus célu teóriának uralma alatt áll a jog. Ez a teória függetlenítve van mindentől, ami emberi és mindentől, ami exakt tudomány. Ez a teória csupán *jog*, *jog* és ismét *jog* és semmi más. E jog büntető elméletének semmi köze a tömegek erkölcsi fölháborodásaihoz. Ez a zsinórmérték rá nézve: *alacsony*. De nincs köze az exakt tudomány megállapított faktumaihoz sem, mert ez rá nézve... *hihetőleg magas*. Épp oly kevéssé törődik a célszerűséggel, mert a célszerűség a viszonyok szerint változik, holott a jogelv mindig szilárd mint a többi fönnmaradt római diadalkapu.

A kriminalitás mindenütt ijesztő méretekben terjed, hanem azért a jogszolgáltatás a humanizmusnak legszentsimentálisabb nótáit a lehető leg-hamisabban tovább furulyazza.

Ott, ahol a lex Heinze révén sleppel és tunikával akarták diszíteni Vénusz és Junó, ugyanott öt év alatt 65.042 esettel, tizenöt év alatt 301.718-al gyarapodott a kriminalitás. Az 1882-ik évben 389.658, 1887-ben 454.700, 1897-ben pedig 691.376 büntett és vétség állapított meg Németországban. Ez azonban csak a bűnesetek száma és nem az egy-egy év loforagása alatt elítélt bűnösöké. Az utóbbiak 1897-ik évi állománya — vizsgálatásul legyen mondva — csakis 463.583 volt. A differencia azt jelenti, hogy ez a 463.583

való magyar ifjunak megnyitja kapuit, azzal kell megfizetnie, hogy a magyar arisztokrácia és a gentry rangban hátrább helyezi és inkább a bécs-ujhelyi akadémiába siet, csak hogy össze ne keveredjék minden magyar gyerekkel. Micsoda gyönyörűség állapot! Ha idáig azt tettük szemére az arisztokráciának, hogy kötelességet mulasztva, nem akar a magyar társadalom élére állni, a gentrynek pedig, hogy történelmi fordulóponton inkább szegődött az arisztokráciához árnyéknak, mint a társadalomhoz fényességnek: most már azzal kell tetézniük a vádat, hogy az osztálykülönbséget még a hadseregbe is bele akarják vinni. Hogy ami távol állott a hadsereg legfőbb vezéréitől: legyen külön mánás-akadémia és külön polgári akadémia. Mert az arisztokrácia és a gentry egyszerűen nem áll meg Bécs-Ujhelyig, mivelhogy a Ludoviceumban minden magyar fiú helyet talál.

Hát ez a szomorubb a kevésbé épületes statisztikában. A nagy láz nevétségesen lelohadt s a nagy nemzeti láz számokban kifejezve: hetvennyolc növekedé a magyar katonai akadémiában. A hetvennyolc növekedé pedig absolute arisztokrácia-mentes, mert az arisztokrácia a megvalósult nemzeti vágy elől elmenekült Bécs-Ujhelybe. A gentry perze vakon utána. De azért ez is tanulság, ha szomorú is. Jó lesz följegyezni. És jó lesz évről évre utána nézni, hogy valahogy el ne kallódjon. Mert valamikor talán szemetszúr a parlamentben is, mely ma a nagy sietségben meg is feledkezett, hogy a Ludoviceumról szóló jelentésből érdekes képet kaphat az ember arról: miképpen festenek a lázas nemzeti követelések, ha egyszer — megvalósultak...

Honvédelmi vita.

Budapest, március 26.

Rohamlépésben halad a költségvetési vita. A honvédelmi tárca költségvetése még egy ültést sem foglalt le egészen. Báró Fejérváry Géza, aki nemcsak kitűnő katona, hanem a parlamenti harcokban is pompás bajvivő lett az évek során, talán meg sem volt elégedve ezzel a nagyon is nagy előzetekénységgel, amely megfosztotta attól az alkalmától, hogy szokása szerint kiverkedje magát amúgy huszárosan. Az ő hadakozó kedvét éppenséggel nem elégítette ki a mai vita, amely alig két óra alatt lepergett. Az általános vitának csak két szónoka volt, ezek közül is gróf Benyovszky Sándor volt az egyik,

ember követett el közel 700.000 büntetendő esekelményt. Az elítéltek között 183.000 volt a rozott előéletű és 45.000 a 18 éven aluli bűnös. A német kormány 1887-ben szelid sóhajtások kíséretében kostaálta, hogy a lakosság öt év alatt csak 3 egész és hat tized perccel szaporodott, ellenben a bűnesetek száma 18 egész és hét tized százalékkal. Ellensúlyozásképpen hivatkozik a német hivatalos kimutatás arra is, hogy a tolvajlasi deliktumok leaptadnak. Igaz. 152.283-ról leaptadnak 151.051-re. Viszont azonban tizenöt év alatt, vagyis 1882—1897-ig Németország kriminalitása 77%-kal emelkedett. Tehát majdnem megkétszereződtek a bűnesetek.

Ha már kivetődünk Németországba, ugy nem térhetünk haza a nélkül, hogy Ausztriát utána ne ejtenék. Itt különösen a főbenjáró büntények elbírálása körül akadunk csodálatos jelenségekre. Ausztriában 1873-ban hozták be az esküdtészi intézményt. E reform időpontjától előre és visszafelé 20—20 évet állítva egymással szembe a következők számok várják a józan magyarázatot: 1853—73-ig vagyis az esküdtészi intézmény behozatala előtt 836 halálos ítélet közül végrehajtottak nem kevesebb, mint 104. Ellenben 1874—94-ig az esküdték verdiktjei alapján nem 836, hanem 1830 ember ítéltett halálra, kivégzés pedig nem több volt, hanem kevesebb vagyis 55. E két decenniumnak utolsó évében 65 halálos ítélet hangzott el. Végrehajtásra nem került egy sem. A 65 halálra ítélt és megkegyelmezett bűnös között volt 5 apagyilkos, akiknél jobhára nem is a szükség, még kevésbé a nyomor, hanem a vagyonörökítés fékezhetetlen vágya szolgáltatja a gyilkolási motívumot. Volt köztük több mérgekeverő, néhány feleségyilkos és egy olyan rablógyilkos is, aki egy egész családot irtott ki: apát, anyát és két gyermeket. Mindezek — a modern jog szerint — méltók voltak a megkegyelmezésre. A humanitáshoz ilyen különleges értelmezése mellett aligha cso-

aki tudvalevőleg a legszelidebb ellenzéki szónok a világon. Komjáthy Béla már keményebb ellenfél, de hónapok óta permanenciában van; fáradt volt. Vele sem akadt hát sok dolga a honvédelmi miniszternek, aki különben ma is ügyesen, elmésen vagdalkozott, mint mindig és rövid beszédében is elég sűrűn adott alkalmat a gyorslóknak, hogy odajegyezzék hieroglifjeik közé azt, amely a zajos derültséget jelzi.

A részleteknél csak Pichler Győző szólt felröviden a Ludoviceum tételéhez és báró Fejérváry is röviden felelt. A hátralevő tételeket szó nélkül szavazták meg.

A szabadelvű párt lelkesen éljenzett, Fejérváry mosolyogva hajlongott és köszönte a gratulációkat. Még félegyre sem volt, mikor Daniél Gábor alelnök berekesztette az ültést.

Holnap kezdődik a budget-vita utolsó fejezete: a pénzügyi tárca költségvetésének tárgyalása.

A képviselőház ülése március 26-án.

— Kezdeté délelőtt 10 órakor. —

Elnök: Daniél Gábor.

A kormány részéről jelen vannak: Szöllő Kálmán miniszterelnök, báró Fejérváry Géza, Lukács László.

Elnök: Megnyitja az ülést s előterjeszti a kérvényeket.

(A honvédelmi költségvetés.)

Ezerb György előadó röviden ismerteti a költségvetés egyes tételét, indokolja a kiadási többleteket és elfogadásra ajánlja a költségvetést.

Komjáthy Béla: Foglalkozik a honvédség szervezetével. Eddig pártkülönbség nélkül az volt a vélemény, hogy a honvédséggel egy nagy nemzeti hadsereg alapját vetették meg, de az 1895-iki törvényvel kitűnt, hogy a honvédséget nem tekintik másnak, mint a közös hadsereg egyik kiegészítő részének. A honvédség megalapító szervezetében csonka volt, ma, 32 év múltán, még mindig csonka, sőt csonkább. Ma már a vezérkart is beolvasztották a közös vezérkarba. Két hadsereget tartunk fenn s ezek közül egyik sem a miénk. A honvédségnél uralkodik szellem sem elégti ki. A magyar szellem sohasem volt inyére azoknak, akik a katonai dolgokba befolytak. Igazolja ezt az a körülmény, hogy a honvédséget is kivezényelték a Hentzi-szobor ünnepségre. Még mindig táplálják azt a hagyományos osztrák szellemet, mely annyi veszélyt hozott az országra. Mi szükség van arra, hogy a közös hadsereg szellemében fölnevelt tiszteket helyezik át a honvédséghez? Mi szükség van arra a sok nyugdíjazásra? Erre nézve tényeket hoz föl. Ez a gazdálkodás azért van, mert a katonaság részére megadnak minden pénzt, amit csak kíván. A költségvetést párta nevében nem fogadja el. (Helyeslés a baloldalon.)

Gróf Benyovszky Sándor: Felhívja a miniszter figyelmét a honvédség felszerelésére. Óhajtja, hogy a honvédség szükséglete magyar iparosoknál szereztesse be. A költségvetést nem fogadja el. (Helyeslés a baloldalon.)

Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter: Röviden válaszol Komjáthy Béla és Benyovszkyknak. Régi gravamen a függetlenségi párt részéről az önálló magyar hadsereg. Ez a kérdés a szervezkedéskor s 1889-ben nagyon megvitattait s ezenkívül

dátalot, hogy Ausztriában a kriminalitás különösen intenzívtásban gyarapodik; az utóbbi kvintennium alatt elítélt 144 ezer bűnös közül a nagyobbik fele vagyis 74 ezer már büntetve volt.

Magyarország a törvénytörések és járásbíróságok 1894-ben 86.044 embert ítéltek el. Öt év múltával az elítéltek létszáma közel tízezerrel szaporodott, vagyis felszokkott 95.529-re.

*

A kriminalitás általános emelkedését tagadhatatlanul több ok idézi elő. Amde aligha szenved kétséget, hogy emez okok között mint jelentékeny faktor szerepel maga az igazságszolgáltatás, illetőleg a modern büntetőjog. A modern judikatura nem nyújtja a büntetőtörvények üdvös hatásának két előfeltétele közül sem az egyiket, sem a másikat. Az egyik előfeltétel (itt, egy nagy név zsrójával fedezhetem igénytelen véleményemet), hogy minden bűneselvést a lehető legnagyobb valószínűség szerint nyomon követte a büntetés. Ezt hangsúlyozta — Holtzendorff. A második előfeltétel (olvasatoságom nem terjed odáig, hogy erre nézve is nagy névvel fedezzem egyéni hitemet) az arányszerűség bűn és bűnhődés között. Amde az az arányszerűség, melyet a jobb érzések iránt fogékony és nem tulajdonképpen emberi lelkűlet sugalmaz vagy konderál. És ez az arányszerűség határozott ellentétben áll azzal a metafizikának is beillő *teoria-kodáttal*, mely a modern jogások lelkiismeretét szabályozza.

Mikor a kriminalitás mindenütt és minden évben terjed, akkor az erkölcsi vád sulya az igazságszolgáltatásra is ráneheztül. Az emberek közt a bűnösök egyre szaporodnak — ez kétségtelen! De vajon ártatlan-e ebben maga az igazságszolgáltatás és maga a törvény?... Ez itt a kérdés!

majd minden költségvetés alkalmából. A nemzet nagy zöme még nem esatlakozott ehhez a nézethez, hanem ahhoz, hogy 1868-ban érvényesült a haderő szervezésékor. Azt vitatják, hogy a honvédség a nemzeti aspiráció kiélegetésére szolgál-e, vagy pedig köztelen koncesszió a nemzet hiúságának. A honvédség nemzeti aspiráció abban az értelemben, hogy a monarchiának, úgy Ausztriának mint Magyarországnak, egy hatalmas véderő álljon rendelkezésre. Az nem áll, hogy a honvédségnél nem uralkodik hazafias szellem. A hadseregnél nem lehet elvitatni a hazafias szellemet. Az igaz, hogy a honvédségnél nincs ellenzéki szellem. Ellenzéki szellemben nevelni a haderőt pedig nem lehet. (Helyeslés jobbfelől.)

Komjáthy felhozza, hogy az áthelyezések a közös hadseregből a honvédséghez igen gyakoriak, s hogy sok tiszteket inkább bizalmatlanságból, mint a szolgálat érdekében küldenek nyugdíjba, s azt mondja, hogy erre nézve adatokkal is szolgálhat. Kéri Komjáthyt, hogy adja át ezeket az adatokat, mert ilyen eljárásról tudomása nincs. A nyugdíjazások a szolgálat érdekében történnek. Sok tiszte egészségesnek látszik, de csak látszik s valójában beteg s alkalmatlan a szolgálatra. Lehetnek elvált it-ott erkölcsi hibák folytán is nyugdíjazások, (Felkiáltások balról: Ez a baj!) de ezek ilyen csekély mérvben fordulnak elő. Ami a szellemet illeti, erre nézve mi sohasem fogunk egyetértetni. Önök az ellenzéki szellemet akarják a hadseregbe bevinni, én ezt nem tartom szükségesnek. Akár svareggel, akár nemzetiszínű a zászló (Nagy zaj balról), a kötelezőségezt az, amit mi megkívánunk a katonától. Azt mondja Komjáthy, hogy szívesen megszavaznának bármilyen költségvetést is, amelyek egy külön magyar hadsereg szervezésére fordítatnának. Én meg vagyok győződve, hogy szívesen megszavaznák, de azt se tessék elfelejteni, hogy honnan vennék erre a pénzt.

Polczner Jenő: Majd előteremtenők! (Derültség.)

Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter: Felvetették a honvédség felszerelésének és a szállítatsnak kérdését is. Mikor államtitkárák kineveztek ez-éltől 18 évvel, akkor majdnem semmit sem szereztek be az országból. Azóta azonban roppant sok változott. A fegyvertől kezdve az utolsó bakancsszögig mindent az országból szerzünk be a honvédség részére. Magyarországon 3000, Horvátországon pedig 200 kispárosot foglalkoztat a honvédség részére szállítandó szükségletek készítése. Gyárilag is szerzenek be cikkeket, mert a nagyipart is részesíteni kell a szállítatsban legalább annyiban, hogy fennállásuk ne kockáztassék. A kispár szervezkedik, szintén gyárilag álljanak össze többben és szövetkezett utján szállítsanak, akkor könnyebben versenyezhetnek a nagyiparral. Ha valaki baleset következtében pórul jár, arról gondoskodás történik a törvény értelmében. Nagynak ugyan nem vagy ez a segély, de nagyobb nyújtani lehetetlen. Kéri a költségvetésnek a részletes tárgyalás alapjául való elfogadását. (Helyeslés jobbfelől.)

Elnök: Felteszi a kérdést szavazásra. A többség elfogadja a költségvetést általános-ságban.

A részletes tárgyalás során a Ludoviceum tételénél Pichler Győző: Felvilágosítást kér arról, hogy miért rendelték csak 24 honvédtiszteit a törzstiszti tanfolyamra és ezek közül miért 23 olyan, akik a közös hadseregtől helyeztetek át a honvédséghez?

Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter: Pichler igen téves nézetben van s olyan dolgokról is tudomása van, amit a miniszter nem tud. Mire való a törzstiszti tanfolyam? Hogy azok a tisztek, akik már gyakorlatilag elsajátították az egyes tudnivalókat, theoretice is elsajátítsák a törzstiszti tanfolyamokra évenként 26—30 magasabb rangú századost rendelnek be s itt egyáltalán nem nézik azt, hogy vajon az illető évekkel ezelőtt a közös hadseregből helyeztetek át a honvédséghez, vagy a honvédségnél képezték ki. Tagadja, hogy az áthelyezések folytán a honvédség szelleme károsodék. Különbösen is az áthelyezések nem oly tömegesek, mint Pichler állítja. Így például 1897-ben 24 tiszte, vagyis az egész honvédtisztkar 1/8 százalékát, 1898-ban 63-at vagyis 2/4 százalékot s 1899-ik évben pedig 68-at vagyis 2/5 százalékot helyeztek át a közös hadseregből a honvédséghez. A törzstiszti tanfolyam nem arra szolgál, hogy onnan azután a tiszteket a vezérkarba jussanak. Hogy valaki a vezérkarba jusson, ahhoz nagyon sok tanulmány kell, s ha ezeket a tanulmányokat valamelyik honvédtiszteit elvégzi, az is bejut a vezérkarba. Ezeket akarta felvilágosításul elmondani. Kéri a tételt elfogadását. (Helyeslés jobbfelől.)

Elnök felteszi a kérdést. A többség a tételt elfogadja. A többi tételt vita nélkül szavazza meg a Ház. Ugyszintén tudomásul veszi a Ház a budgethez csatolt jelentéseket is.

Ezzel a honvédelmi költségvetést részleteiben is letárgyalta a Ház. (Zajos éljenzés a jobboldalon.)

A holnapi ülés napirendjén a pénzügyi tárca költségvetése lesz.

Az ülés 1/12 órakor végződik.

BELFÖLD.

A politikai helyzet. Szöllő Kálmán miniszterelnök ma reggel hazaérkezett Bécsből. A miniszterelnök bécsi utazása a politika aktuális ügyei tették szükségessé; nevezetesen az országgyűlés ülészakának berekesztése, a kvótatárgyalások újra kezdése és a delegációk egybehívása.

Az ülésszak berekesztése hamarosan megtörténik. A költségvetés tárgyalása olyan gyors tempóban halad, hogy befejezése már jóval virág-

vasárnap előtt remélhető. Az appropriáció megszavazása után berekesztik az ülészakot, s az új ülészak megnyitása után a Ház azonnal megkezdli husvétii szünetét.

A szünet után a két kvótaküldöttség kezdi meg tárgyalásait, ezuttal Bécsben. Ezeknek a tárgyalásoknak előreláthatólag gyors és sima lesz a lefolyása. Az eredmény aligha fog eltérni a mult-kori megállapodásoktól. A bizottságok által megállapítandó kvótaszám sem magasabb nem lesz, amint az osztrákok szeretnék, sem alacsonyabb, amint mi szeretnők. Marad 34:4%—65:6%.

A delegációkat május elejére hívják egybe Budapestre. A delegációk ülészakának berekesztése és a kvótáigények esetleges plenáris tárgyalása után még csak néhány kisebb ügy kerül tárgyalásra és a Ház nyári vakációra megy szét. A nyári szünet május végén, vagy június elején kezdődik.

A miniszterelnök bécsi utjáról a *Magyar Távirati Iroda* a következő félhivatalos tudósítást teszi közzé:

Szél Kálmán miniszterelnök ma reggel visszaérkezett Bécsből. A miniszterelnök, mint már jelentettük, folyóügyekről tett jelentést a királynak, azonkívül pedig *Goluchowski* külügyminiszterrel és *Körber* osztrák miniszterelnökkel tanácskozott hosszabb ideig. A delegációkat, mint halljuk, valószínűleg május első felére fogják Budapestre összehívni.

A *Neue Freie Presse* mai esti lapja azt adja hírül, hogy az osztrák és magyar miniszterelnökök közt az osztrák kvótaküldöttségnek újból való megválasztása ügyében tárgyalások folynak. A magyar kormány azt az álláspontot látszik elfogadni, hogy *mindkét deputáció számára új mandátum szükséges.*

A függetlenségi párt értekezlete. Az országos függetlenségi és 48-as párt e hónap 26-án délután 6 órakor *Kossuth* Ferenc elnöke alatt értekezletet tartott, amelynek tárgya a pénzügyi költségvetés volt. *Kossuth* Ferenc részletesen ismertette a farca költségvetését. A párt nem fogadja el s álláspontját a házbán *Barta* Ödön fogja kifejezni.

A béke sajtözövetsége.

Budapest, március 26.

Gyönyörű eszmét visz bele a művelt világba gróf *Apponyi* Albert: megteremtí a béke érdekében dolgozó sajtó világszövetségét s ma a magyar hírlapírók gárdájával letette annak első alapkövét: a béke érdekében dolgozó magyar sajtözövetségét.

Aból a gondolatból indult ki e nagy-szívű, ideális lelkű államférfiu, hogy a nemzetek véres összeütközéseinek számát nemcsak a kormányok ide irányuló akcióival lehet megapasztani: szükséges, hogy a népek körében is mind jobban megcsappanjon a háborus kedv. Mert nem mindig önző államférfiak és fejedelmek okozzák a háborút, hanem gyakran a népek maguk, ha harcra ösztökélő hatások alá kerülnek. Nem igaz, hogy a népek ellenszenvvel viseltetnek a háboru iránt: lám csak nemrégiben is majdnem tetteleg bántalmazta a londoni nép azt a néhány békebarátot, akik a délafrikai háboru ellen szólaltak fel. Szükséges tehát következetes és intenzív munkával átgymni a népek lelkét, lenyesni az ősi harci kedvet, lelkiismeretétbe csöpögtetni a béke mely emberséges kultuszát. Van-e ennél nevesebb cél? Van-e humanus akció, amely nagyobb tömeget vált meg a gyásztól és szenvedéstől?

Apponyi Albert gróf ma a *Budapesti Újságírók Egyesülete* és az *Othton* tagjai előtt mondotta el a ragyogó beszédben ezt a nemes programot. Mondani sem kell, hogy hallgatóit magával ragadta. Hisz akiben emberséges férfi-szív dobog, aki látott már könyvezni és szenvedni, az öntudatlanul magában hordja ezt a programot ugy is. Gróf *Apponyi* gyönyörű beszéde kiváltotta ezt a szunnyadó gondolatot a magyar újságírók szívéből. De tett és tesz ennél többet is. Miután ma megvetette alapját a béke érdekében dolgozó sajtözövetség magyar csoportjának, be fogja azt megtáni a Párisban összeülő interparlamentáris kongresszusnak

és felhívja annak tagjait, hogy kiki a maga hazájában hasonló szervezet megalapítása körül buzgólkodjék. Eléjük terjeszti a *magyar mintát* s remélik, hogy a magyar minta követőkre talál. Egygyel több dicsőséget fűzött az ő érdemeihez és egyben új szempátíákat szerez az egész művelt világon kicsiny népünk, édes hazánk számára.

Nemcsak annak örvendünk tehát, hogy valamivel hozzájárulhatunk az emberség nagy szenvedéseinek enyhítéséhez. Hanem örvendünk annak is, hogy ez a kezdeményezés Magyarországot valja hazájának.

Gróf *Apponyi* Albert ez akciójáról szól a következő tudósítás:

Az Othton klub disztermében ma délután 4 órakor hölgyekből, képviselőkölből s a két testvér újságíró egyesület tagjaiból álló nagyszámú közönség gyűlt össze *Rákosi* Jenőnek az Othton elnökének és *Véssi* Józsefnek a *Budapesti Újságírók Egyesülete* elnökének meghívására, hogy meghallgassa gróf *Apponyi* Albertnak a nemzetközi békeire vonatkozó kezdeményezését, mely a sajtó közreműködésére irányul. Az egybegyűlt közönség *Jókai* Mór elnökével értekezlett alakult s ezután lelkes éljenzés és taps közt, ami a beszéd folyamán sürin ismétlődött, — *Apponyi* Albert megkezdte beszédét. Az elnököl *Jókai* mellett jobbra és balra ültek: *Rákosi* Jenő és *Véssi* József.

Gróf *Apponyi* Albert beszédének lényeges részei így szólnak: Mint a béke és nemzetközi biráskodás előmozdítására alakult interparlamentáris szövetségnek tagja és mint e szövetség magyar csoportjának elnöke fordulok a magyar sajtóhoz, támogatásért abban az új helyzetben, melyet a tavalyi hágai békekongresszus számunkra teremtett. Ezt az új és sokkal kedvezőbb helyzet követelményeit fogja a jelen évi párisi interparlamentáris közgyűlés tárgyalni és az országos csoportoknak feladata a közgyűlés állásfoglalását előkészíteni. Midőn ezzel foglalkoztam, megelégedtem bennem az a meggyőződés, hogy akcióim sikerét csak úgy biztosíthatjuk, ha mellettünk és — önállóan bár — de velünk egyetértőleg a sajtónak hasonló célú nemzetközi sajtözövetség működik. Hogy ennek létesítését világ-szerző kezdeményezzük, ezt akarom tehát indítványozom először a magyar csoportban és — ha az eszme ott visszhangra talál — az interparlamentáris szövetség közgyűlésén. De előbb meg akarok győződni, számíthatok-e a tőrekvésben a magyar sajtó támogatására, sőt lehetek-e talán szerencsés befejezett tényre lépni közgyűlésünk elé, azzal a ténnyel, hogy ügyünk előnyre és hazánk dicsőségére az eszme Magyarorszában már tetet öltött. E végből kerestem e találkozást és e végből kérem jóakaratu figyelmüket.

A nemzetközi békeközmogalom érdekében a kezdeményezés a francia és angol parlament több tagja részéről történt, akik 1888-ban Párisban francia képviselő elnöke alatt Párisban gyűltek össze és ott különösen *Francois* szárnak, *Angolorész* szárnak és az északamerikai Egyesült Államoknak egymáshoz való viszonyát tárgyalták és akciójuk célját ékékpp írták körül: „Biztosítani a három nemzet békés viszonyának fenntartását, közreműködve biráskodási szerződések előkészítésén, melyek alapján a köztük netán fölmérhető nehézségek békés elintézését nyerhetnek.”

Egyik határozatukban pedig felhívták más országok parlamentjeinek hasonló gondolkozásu tagjait, hogy a mozgalomhoz csatlakozzanak.

A felhívás hatott, a példa vonzott. 1888-tól fogva minden évben tartattak hasonló összejövetelek; az 1892. évi berni közgyűlés már teljesen kiépítette az interparlamentáris szövetség szervezetét és az idő szerin, Görögországot kivéve, minden alkotmányos európai állam, valamint az északamerikai Egyesült Államok birnak nemzeti interparlamentáris csoportokkal, akik tagjai az interparlamentáris nemzetközi szövetségnek.

Az interparlamentáris szövetség, mint olyan férfiak gyűlekezete, akiknek tényleg beleszólásuk van a nemzetek ügyeinek intézésébe, tagadatlanul a békeközmogalom eszecsopontja és legfontosabb szerve; de egyszersmind olyan, amely — éppen tagjainak e helyzete miatt — a felelősség legteljesebb érzetétől áthatva kell, hogy működjék. Béke-egyletek és azok gyűlései am menjenek ojúak kitűzésében az utópiáig, követeléseikben az abszoluto kívánatosnak határáig, ne kívánjuk, hogy minden eszmény már mint kompromisszum szülessen: satnya eredmény lesz abból, ha már az is kompromisszum, aminek — hogy érvényesüljön — a tények ellentálló erejével újabb kompromisszumra kell lépni.

De törvényhozók és gyakorlati politikusok szövetségétől joggal olyan eszmét kívánhatunk, amely az adott helyzettel és a fejlődés fokozottsági törvényével számol, az ő feladatuk az általános béke-aspirációknak olyan konkrét tartalmat adni, mely belőle át formulázza, a mi most és a belátható jövőben megvalósítható. És az interparlamentáris szövetség megfelel ennek a követelménynek. Már az első 1888-iki összejövettel előterbe állította a béke biztosításának azt a konkrét eszközt, melynek létesítésére a szövetség mindinkább összpontosította fáradozásait: a nemzetközi választott biróságok ügyét.

A legérvényes problémájával, mint ideológus nem kívánt foglalkozni; más — a béke fenntartását érdekében tetteket, mint például okéért az idegenek

jogának, a semleges államok helyzetének kérdését, melyekkel éppen a budapesti 1896-iki gyűlés foglalkozott, nem zárt ugyan ki tanácskozásaiból, hanem tőrekvéseinek központja mindig a nemzetközi biráskodás eszméje maradt. Az 1895. évi emlékeztetés brüsszeli nagygyűlés e biráskodásnak teljes szervezeti és eljárásai törvét dolgozta ki és azt elnökének *Des-camps* belga szenatornak egy remek emlékirata kapcsán az összes hatalmasságoknak bemutatta. Eljárásának és gyakorlati helyességének meg is van a próbája: az eredmény. Csakhogy ez az eredmény nem ott és nem úgy következett be, mint a hogy vártuk. Mi a közvélemény felbuzdítását és sorakozását reméltük ügyünk mellett, a hatalom részes tényezői után akartuk eszménket diadalra juttatni és teljesen el voltunk készülv arra, hogy a kormányok végre lassan a közvélemény nyomása alatt fognak utánunk kullogni. És imé megfordítva történt.

A közvélemény közömbösen nézte működésünket, jótórmán tudomást sem vett róla, a kormány pedig felkarolták tőrekvéseinket, magukévá tették, legalább formában, programunkat, midőn a tavalyi emlékeztetés *hágai békekongresszus*on egyértelműleg a következő nagy horderejű kijelentéseket ígatták nemzetközi egyezményben: „16. cikk: Jogi természetű kérdésekben és különösen a nemzetközi egyezmények magyarozatának vagy alkalmazásának kérdéseiben az aláíró hatalmak a bírói eljárást (arbitrage) ismerik el azon viszályok megoldása legbiztosabb és egyszersmind legmóltányosabb módjának, melyeket diplomáciai uton nem intéztek el” továbbá 27. c.: „Az aláíró hatalmak kötelezettségnek tekintik hogy a mikor kettejük vagy többjük közt éles összeütközés kitörése fenyeget, ezeket elkerültesse, hogy nyitva áll számukra az állandó nemzetközi törvényeszek. Ennek folytán kijelentik, hogy az összeütköző felek emlékeztetésre a jelen egyezményre és a béke magasabb érdekében adott azon tanács, hogy az állandó nemzetközi törvényeszekhez forduljanak, másnak mint barátságos ténykedésnek (actes de bons offices) nem tekinthető.”

Egyet ez az eredmény mindenesetre bizonyít: azt, hogy az interparlamentáris szövetség tőrekvései nem az utópia, hanem a gyakorlati élet terén mozognak, gyakorlati politikuskokhoz méltó munkát végeznek. Gimnáziumi tanulmányaim során, — sajnos, már régen volt, de ma is élénken emlékszem a sajtó-sajtó benyomásra, melyet egy geometriai tétel reám gyakorolt. Van ugyanis a hiperbola nevű görbített vonalnak egy formulája, mely szerint az egyenes vonal, mely bizonyos irányítással feléje húzódik, az ugynevezett „assymptota” vég nélkül közeledik feléje, de soha el nem éri, a távolság, mely e vonalat a hiperbolától elválasztja, annyira csekélylyé válhat, hogy azt rajzban kitüntetni lehetetlen, csak minimális tört számokban fejezhető ki: de el nem ényészik soha. Emlékszem, menyire tündötem gyermekésszel ezen a paradoxális tételein, míg azt újra fölálaltam az életben, mint az emberi haladásnak, és emberi tökéletesbülésnek, az emberi jötevésnek megmáshatlan törvényét. A béke ügye is e törvénynek van alávetve; az örök békét tudjuk, belátható időben biztosítani nem fogjuk; de ha elérjük azt, hogy tíz összeütközésből, mely különben háborura vezetett volna, mondjuk kettőt — a nemzetek egymáshoz való viszonyáról egészségesebb tanokat és érzelmeket terjesztve — kikerülünk, másik kettőt pedig békés eldöntés elől visszünk, de ha csak csupán egy háborút is sikerül megátalunk, mely alkotásaink és fáradozásaink nélkül kitört volna, akkor is a szenvedésnek és nyomornak, a vérnek és könnyeknek egész özönétől kiméltünk meg milliókat, akkor is ezer meg ezer viruló erőt mentettünk meg az emberségnek és nem hiába dolgoztunk.

A hágai béke-gépezet kétségtelenül javítható, tökéletesbíthető; de részleteiben lényeges hiába alig van. A megállapított intézmények a béke biztosítására teljesen alkalmasak — ha igénybe vétetnek. Ebben a fenntartásban, melyet elismerésüktől el nem valasztatunk, „ha igénybe vétetnek”, ebben a bizonytalanságban rejlik a hágai alkotás legnagyobb hiánya. Az első gyakorlati feladat tehát e hiányon lehetőleg segíteni, más szóval azt az erőt megteremteni, mely biztosítja ama békeintézmények tényleges igénybevetelét.

En ezt az erőt ott kerestem, a hová a hágai konferencia azon kiváló tagjainak utmutatása vezet, akik egyszersmind az interparlamentáris szövetség tagjai és akik azt izenték nekünk *Krisztianába*: a béke gépezetét megcsináltuk, most *önökön* a sor, hogy annak mozgatására a gőzerőt adják.

Kerestem ott, ahol az interparlamentáris szövetség alapfoglatát látom, kerestem az államhatalom nepies elemében, a népek befolyásában saját sorsuk intézésére, a végrehajtó hatalom irányzataira is.

Mint már bevezetőleg mondtam: a népek e befolyásának szervezése a béke érdekében ez — és semmi egyéb az interparlamentáris szövetség. De azt is könnyen voltam kiemelni, hogy mi tévedtünk, mikor mintegy magától értőtdő dolgoként fölítettük és szentül hittük, hogy a tömegek mögöttünk állanak. Ez ma még nincs úgy — legalább nem mindenütt — velünk van az emberségnek egy szellemi és értelmi eljite, de a tömegek közömbösek, sőt mint az angol példa mutatja, könnyen esnek valóságos veredési labá. Működésünk fölfelé — ahol nem vartuk — sokkal nagyobb hatást gyakorolt, mint lefelé, ahol azt biztosra vettük.

Ime, itt kell segítenünk a bajon. A tömegekbe kell vinnünk azt az okos, gyakorlati és békétőrekvést, melynek a gondolata a jog uralmának gondolata a nemzetközi életben idős és nemes, hogy megfő minden jogos érdeket biztosításával, sőt hogy annak egyedüli észszerű módja: mert az a hazafiság, mely inkább a hatalmi összeütközések kockázására bizza a nemzeti érdeket, mint a jognak érvényesülésére hasonlít egy olyan családapá gondos-

ságához, aki gyermekei vagyonát biztos elhelyezés helyeit a monte-carliói játéklarangba viszi; fel kell őket világosítani azokról a nagy, minden egyes polgár életébe vágó érdekekről, melyek a béke fenntartásához kötvék és különösen arról, hogy a katonai terhek csökkentésének nélkülözhetetlen előzménye azon intézmények megszilárdulása, melyek a béke biztosítására szánják, meg kell velük ismertetni ezeket az intézményeket, melyeknek felállítására is bizonyítja, hogy törekvéseink nem utópikusak, hanem igenis gyakorlatiak és hogy csak üres fejek pöffeszkedése és gondolkodási lustasága kéjelgőhet tovább azokban a locus communisokban, melyekkel olesó áron szellemi fölényt akar fitogtatni; szóval a közvéleményt kell odairányítani, hogy a megalkotott békeintézmények igénybevételét követelje: ha ezt elértük, akkor megvan az az erő, mely azoknak üdvös működését biztosítja. Ezen az uton tehetjük gyakorlatilag kötelezővé a nemzetközi birászkodást, az esetek sokkal nagyobb számában, mint amennyit bárki nemzetközi egyezmény után ívelsíteni merhetne; ezen az uton adunk gőzerőt a béke-gépezet működéséhez hozatalára. És ezért skarom indítványozni — előbb a magyar interparlamentáris csoportban, ha pedig ez gondolatot magáévá teszi, a párisi közgyűlésen, hogy a sajtóhoz forduljunk és azt egy nemzetközi testvér-szervezet létesítésére felhívjuk.

A sajtónak ilyen szervezése különben a politikai hatalom népies alkotó elemére támaszkodó békeakciónak szükségesszerű kiegészítője; szinte csodálom, hogy nem jöttek reá tisztán teoretikailag alapon is a mozgalom kezdeményezői. A nemzet részvéte saját sorsuk irányításában ugyanis a következő szervekkel bir: egyesülési, gyülekezési jog, sajtó, népképviselő. Már most a béke-mozgalom szervezve van az egyesületi és gyülekezési, valamint a népképviselői tén: egyedül a sajtónál mutatkozik hézag és a hézag tatóngó ür az egész erősség talain. Ennek kitöltéséről, e nagy hiány szerencsés pótlásától függ akciónk sikere.

Meggyőződésem szerint nemzeti létünk jogi és etikai alapokon nyugszik, csak ez alapokon biztosítható és ezek elhagyásával romba dől. Belpolitikánk minden kérdésénél ez a tétel vezet és kifelé is keresem az összefüggést nemzeti feladatunk és az emberi haladás, és emberi tökéletesülés problémái közt. Ami csekély befolyásom valaha volt a magyar politika irányítására, azt mindig ebben az irányban használtam fel és ha ezentul még lesz beleszólásom, hasonló utal fogok követni. De azon etikai javak közé, melyek megóvására nagy sulyt fektetek, a művelt világ jó véleményét és rokonszenvét is sorozom. Egy világhatalom, minő Anglia ideig óráig kérkedhetik az erkölcsi izólással, nem tudom bílesen teszi-e, de teheti: kisebb nemzetek nem nélkülözhetik azt az erőteljesítőt, mely a többi népek rokonszenvében kínálkozik. E rokonszenvre a multban erős cimket szerethettünk, de egyedül ebből a multból még nem élhetünk. A népecsalád nem ismer penzionistákat, csak folytonos munkaért fizet, folytatunk kell tehát a munkát az emberiség eszményeinek, közös nagy érdekeinek szolgálatában. Ezzel saját nemzetünket is szolgáljuk, nemessen, eredményesen. Szabad tehát az emberiség és a nemzet kétős szent nevére hivatkoznom, midőn a magyar sajtó törekvéseink rendszeres támogatására felkérem és e célból szervezkedésre felhívom.

A percekig tartó tapssal és éljenzéssel fogadott beszéd elhangzása után Jókai Mór emelkedett fel és az elismerés legmelegebb kifejezéseivel köszönte meg Apponyinak „a magaslatokban ideális, az alapon realis” kezdeményezésért. Rákosi Jenő és Vészi József felszólalásai illetőleg indítványainak értelmében elhatározta az értekelet, hogy az Apponyi által készített alapszabálytervezetet átveszi és a megjelentekből bizottságot alakít, mely a létesítendő nemzetközi sajtó-szervezet magyar csoportját képezi s megkezdi működését. Ilyformán Apponyi Párisban a már megalakult magyar csoporttal állhat elő, midőn a nemzetközi sajtó-szervezet létesítését fogja indítványozni. Az a bizottság, mely rögtönösen megalakult az újságíró körök elnökeinek indítványára, s amely még ki fog egészíteni, a következőkből áll. Elnök: Jókai Mór. Társelnök: Bolgár Ferenc. Titkárok: Lyka Károly és Salgó Ernő. Választmány: Beksis Gusztáv, dr. Bródy Lajos, dr. Cziklay Lajos, Falk Miksa, Hoitsy Pal, Szathmáry Mór, Vészi József, Rákosi Jenő, Holló Lajos, Fenyő Sándor, Balla Mihály, Lipcsey Ádám, Reichauser M., Singer Zsigmond.

KÜLFÖLD.

Ausztría zavarai. Apró pártzavarok foglalkoztatják az osztrák politikusokat, mialatt a reichsrath az elnapolás idejét éli. Prágában dr. Gregy Ede tegnap egy értekezleten nagy beszédet tartott, melynek éle az ifju-csehek ellen irányult, akik az obstrukcióból kikapcsolják az ujoncjutalékokat, hogy ezáltal valami kezgyidiban részesüljenek. Ezután hevesen megtámadta dr. Kaizl volt pénzügyminisztert, akiről azt mondta, hogy annak a szolgája, aki lekenyerézi. Az értekezleten egy rezolúciót terjesztettek elő, melyben Gregy főszojtják, hogy lépjen ki az ifju-csehek klubjából. A rezolúciót azonban nem lehetett szavazás alá bocsátani, mert a gyűlést föloszlatták.

Ugyancsak tegnap Saazban is nagy gyűlés

volt, melyen Iro és Küttel Schönerer-párti képviselők beszéltek. Iro képviselő azonban oly erős támadást intézett a korona ellen, hogy az értekezletet föloszlatták. Egy díjokot, aki a csendőrséggel szemben vehemens magaviseletet tanusított, letartóztatták.

Az osztrák zavarok iránt élénken érdeklődik a külföld is. A Tlmes ma érkezett száma ezt írja a reichsrath elnapolásáról:

Ha a mostani fegyverszünet végleges meg egyezésre vezetne, akkor Ausztria-Magyarország mindjárt szabadabban mozoghatna a nemzetközi politika kérdéseiben. A jelenlegi osztrák helyzetnek ez a kilátása nagy és mélyreható érdekel bir a külföldre nézve. Nem szabad ugyanis felednünk, hogy ez a monarchia még mindig a legderékab hadseregek egyikével rendelkezik és Ferenc József császár befolyása igen nagy a többi uralkodók körében. Habár ő felsége ritkán szólal meg nyilvánosan, azért a tájékozott emberek tudják, hogy nézetei mindentűn jelentékeny sulylyal bírnak. Jóllehet nem is mondható, hogy olyan mértékben saját külügyminisztere volna, mint a cár, azért mégis soha nem lankad a monarchia nemzetközi politikájának a legfelsőbb ellenőrzésében és gyakran rányomja arra egyéniségének a bélyegét. Milyhelyet sikerülne helyreállítani a békét országainak belső életében, — azaz ha az osztrák alkotmányos gépezet éppen olyan sima munkálkodásra volna rábírható, mint a magyar — akkor hamarosan kiderülne, hogy a kettős monarchia visszanyerte tekintélyét és befolyását a nemzetközi politika terén. Nem kételkedhetünk benne, hogy, amíg a jelenlegi uralkodó él, addig helyes irányban fog érvényesülni ez a tekintély és befolyás.

A Timesnak az a megjegyzése is éles világításba helyezi az osztrák zürzavar áldatlan hatását, a monarchia nemzetközi helyzetét és a magyar közvélemény állapontjának a helyességét, hogy a monarchia általános érdekei szempontjából is élénken kívánja és különösen fontosnak tartja Ausztria belső békéjének helyreállítását.

Bécs, március 26.

Koerber miniszterelnök ma hat tagu küldöttséget fogadott, amelyet Auspitz reichsrathi képviselő vezetett élje s amely a kormányt arra az ismételt kijelentésére hivatkozva, hogy a lakosság minden rétegének érdekeit egyaránt figyelembe veszi, arra kérte a miniszterelnököt, hogy védje meg a kormány a zsidó felekezeti állampolgároknak az állam alapörvényeiben biztosított egyenjogúságát és vessen véget az állampolgároknak e kategóriája ellen irányuló mozgalomnak, amely nagy veszélyt hozhat nemcsak a zsidó lakosságra, hanem az egész nép összességére.

A miniszterelnök válaszában megköszönte a küldöttség üdvözlését, különösen azt, hogy elismerte a kormányt az a törekvést, hogy a lakosság érdekeit mindenütt nyomatékosan megóvja. Én is sajnálom — mondotta a miniszterelnök — azokat a dolgokat, amelyek önknek ezekre a panszokra okot adtak és csak azt a megnyugtató ígéretet tehetem önknek, hogy a kormány az állami alapörvények szigorú követését az önk felekezetihez tartozó állampolgárok irányában is köteleességének tartja és az ezekben a törvényekben biztosított jogok minden megsértésével erélyesen fog szembeszállani.

A miniszterelnök végre megkérte a küldöttség tagjait, hogy konkrét panszok esetén mindig forduljanak hozzá.

A háboru.

Budapest, március 26.

A délafrikai háborúnak e pillanatban való stádiumáról meglehetősen zavaros képet nyujtanak a legutóbbi táviratok. Biztos ténynek csak az látszik, hogy Mafeking nagyobb veszedelemben van, mint valaha s az angolok ellenállása a végét járja. Olivier tábornok, kinek a helyzetét igen erősen fenyegetettnek mondták az angol táviratok, bántatlanul nyomul előre s már tul van Ladybrandon; valószínű tehát, hogy Gatacre veresége teljes volt.

Mai tudósításaink a következők:

(A harcterről.)

London, március 26.

A Timesnak jelentik Rouxvillehől tegnapelőtti kelettel, hogy Olivier erős boer sereggel és 15 ágyúval Ladybrandtól észak felé vonult. Bázantföldről nagy boer szekérvonatot láttak, amely Clooclan felé tartott. Meglehet, hogy French elfogja ezt a vonatot.

London, március 26.

Kimberleybe hozott foglyok azt állítják, hogy egy angol lovas csapat behatolt Trans-

vaalba s Krisztánia városától tizennyolc mérföldnyire érkezett.

London, március 26.

Azt hiszik, hogy Buller nemsokára előre fog nyomulni. Clements tábornok mult pénteken bevonult Filipoliszba s fölolvastatta Roberts proklamációját; aztán a lakossághoz beszédet intézett s a többi közt azt mondta, hogy az előbbi kormányrendszernek mindenkorra vége van és felszólította a lakosokat, hogy tegyék le az alattvalói esküt. A burgherek által kiszolgáltatott puskák hasznavehetetlenek s azt hiszik, hogy a Mauer-puskákat elásták.

London, március 26.

Grobelaar elfogott boer parancsnok azt állítja, hogy az Oranje szabadállam okkupációja Angliára nézve nagy veszedelmet rejt magában, mert ott folytonos lázadásokkal kellene az angoloknak megküdeniök. Az Oranje szabadállamban minden egyes boerra rendkívül szigorú büntetés vár a boer kormány részéről arra az esetre, ha a fegyvert letenné.

(Mafeking ostroma.)

London, március 26.

A Morning Post jelenti Krokodilepoolból 19-iki kelettel: A boerok 13-án és 14-én erősen ágyúzták Mafekinget. Egy kis angol csapat, amely portyázásra indult, megölt néhány boer katonát és elvette lovakat és fegyvereiket. Az angol veszetése körülbelül 12 ember.

London, március 26.

Mafeking helyzete kétségbeesztő. A Daily Mail értesülése szerint a boerok megújult energiával bombázzák a várost s az előőrök a legnagyobb elkeseredettséggel harcolnak egymás ellen. A helyőrséget a felesztendei ostrom egészen kimerítette s a bajt még növeli a folytonos esőzés, amely jövő tavaszig nem fog megszűnni. A szerkeszerek kijelentették, hogy inkább meghalnak, semhogy lóhust egyenek, ami különben vallási szabályaikba is ütközik.

(Vegyes hírek.)

London, március 26.

Ritchie kereskedelmi miniszter tegnap egy díz-lakomán beszédet mondott, amelyben nagy tévedésnek nevezte a francia lapoknak azt az állítását, hogy Anglia a délafrikai háború szerencsés befejezése után meg akarja támadni Franciaországot. Minden angol jó viszonyban akar élni a Csatornán tul lakó szomszédal. Amely kormányt az a nézet ebben a kérdésben a nép óhajtatásával ellenkeznek, egy napig sem tarthatná meg a hatalmat. A béke legfőbb érdeke Angliának, amely azt kívánja, hogy külföldi barátaival mindenkor barátságos viszonyban éljen.

London, március 26.

Stejn elnök proklamációt tett közé, amelyben figyelmezteti a burghereket, hogy ne adják át fegyvereiket, mert különben szigorú büntetésnek teszik ki magukat.

Trisest, március 26.

Az itteni szabad kikötőben ma rakták föl a Mariva angol hajóra azokat az ágyukat és egyéb hadi anyagokat, amelyek Pilsenből érkeztek ide. Az egyes küldemények Shangaiba vannak címezve, de a brit hajóskapitány lepecsételt rendeletet kapott, amelyet csak nyílt tengeren szabad fölontania. Ebből azt következtetik, hogy az ágyuk mégis csak Dél-Afrikába vannak száruva.

Bloemfontein, március 26.

Az Oranje szabadállamnak volksraadját április 2-ára Kroonstadba hirta egybe a köztársasági elnök.

London, március 26.

Norfolk hercege, az angol posta főnöke, a Postmaster General, szombaton hajóra szállt, amelyen a Fokföldre utazik, hogy ott a D'Essex önkéntes ezrednek élére álljon. A herceg 52 éves és egyik legkedveltebb katolikus tagja a lordok házának.

New York, március 26.

Baltimoreban tegnap a boerok érdekében népgyűlés volt, amelyen Montagu-White volt követ azt mondta, hogy szó sem lehet róla, hogy a háború egyhamar véget ér. Olyan események várhatók, amelyek bántalmba ejtik majd a világot.

London, március 26.

Bloemfonteinből jelentik a Timesnak e hó 25-ikéről, hogy az angol csapatoknak Bloemfonteinben való meglehetősen hosszú tartózkodása a megszállott terület viszonyaiból következik. Az országot az operáló haderő mögött okvetlenül biztosítani kell. A katonai regime pompában működik, de újabb vizsgálatok tanusítják, hogy látszólag lojalis emberekkel való érintkezésben óvatosnak kell lenni.

HIREK.

Budapest, március 26.

— BUDAPESTI NAPLÓ. Március 15-én új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatásukkal a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

Mint hogy január 1-jén a kötelező koronaszámítás lépett életbe, és a posta csak olyan utalványokat fogad el, amelyekben a pénzösszeg koronákban van megjelölve, kérjük tisztelt előfizetőinket, hogy az utalványokon az előfizetési díjat ezentúl ne forint és krajcárban, hanem koronákban és fillérekben méltóztatásukkal feltüntetni.

— **Kihallgatás a királlyal.** Bécsből jelenti tudósítónk: A király ma az általános kihallgatások során többek között báró Beck vezérkari főnököt és Cholniewski grótot, Stefánia hercegnő volt főudvarmesterét fogadta.

— **Ferenc Ferdinánd főherceg házassága.** Bécsből táviratozza tudósítónk állítólag feltétlenül megbízható forrásból vett információk alapján, hogy *Ferenc Ferdinánd* főherceg házasságának most már semmi sem áll útjában. Maga a király is beleegyezett, hogy a főherceg nőül vegye gróf *Chottek* Zsófia udvarhölgyet s a grófnőt ő felsége a hercegi rangra fogja emelni *Konopist* névvel. *Konopist* Ferenc Ferdinánd főherceg csehországi birtoka s legkedvesebb tartózkodási helye. Bécsi tudósítónk jelentése szerint a főherceg esküvője *Konopist* hercegnővel a jövő héten lesz *Drezdában*.

Egyébként *Ferenc Ferdinánd* főherceg holnap reggel *Opekába*, Horvátországba utazik.

— **Herceg Lobkowitz Rudolf.** Ma délután Bécsben és Budapesten az a hír terjedt el, hogy herceg *Lobkowitz* Rudolf hadtestparancsnokot csehországi birtokának agyvelőműtétje érte. Egész délután ostromolták kérdésekkel a térparancsnokságot és a hadtestparancsnokságot, de sehol sem tudtak bizonyoslat. Csak jó későn tudódott ki, hogy honnan indult ki a híresztelés. A bécsi *Ostdeutsche Rundschau* mai száma budapesti táviratot közölt, amely *Lobkowitz* tábornagy egészségügyi állapotát igen súlyosnak tüntette fel. Bécsből rögtön telefon útján leadták ezt a hírt a budapesti esti lapoknak s így pár perc alatt elterjedt az egész városban. Bécsi tudósítónk a közös hadügyminisztériumban tudakozódott s ott azt a választ kapta, hogy herceg *Lobkowitz* Rudolf felől nem jött semmiféle aggasztó jelentés. Bennünket az éjszakai órákban arról értesítettek, hogy herceg *Lobkowitz* Gross-Meseritschből táviratot küldött Budapestre, amely szerint már a napokban hazakerkezik.

— **Ebéd a miniszterelnöknél.** Szél Kálmán miniszterelnök ma délután ebédet adott, amelyre hivatalosak voltak: Gróf *Desseuffy* Aurél, báró *Kemény* Kálmán, báró *Nikolics* Feodor és gróf *Zichy* Ágost főrendiházi tagok; *Bevieszy* Ferenc főispán; gróf *Andrássy* Sándor, *Béldi* László, *Bernáth* Béla, *Bogyay* Máté, báró *Felitsch* Artur, *Hentaller* Lajos, *Justh* Ferenc, *Kabos* Ferenc, *Kiss* Albert, *Közeghy* Sándor, *Kovácsy* Sándor, *Kubinyi* György, *Luppy* Péter, *Mohay* Sándor, *Mezey* Mór, *Pildner* Ferenc, báró *Solymosy* Lajos, gróf *Wass* Béla képviselők és *Hazay* István miniszteri titkár.

— **Mikor lesz Ferenc Józsefből koronázott cseh király?** Ezt régóta kérdezi néhány millió cseh s a feleletet megadták rá az ifjúcsehek. Az ő prágai klubjokból szivárgott ki ugyanis a következő hír: A király egy ifjúcseh politikus előtt úgy nyilatkozott, hogy *abban a pillanatban hajlandó magát cseh királlyá koronáztatni*, mielőtt Prága város külterületét és a szomszédos községeket *Prága városába bekebelezték*. Ez az a nagy, történelmi esemény, amelyre még várni kell. A többi aztán megjön magától. . . .

— **A brassói magyarok.** Brassóból telegrafálják: A magyar polgárok ma itt népes közgyűlést tartottak *Moor* Gyula főesperes elnöke alatt és tudomásul vették a brassói magyarság intéző-bizottságának a tavalyi működéséről szóló jelentését. Az intéző-bizottságba új tagokul beválasztották *Fekete* Benő pénzügyigazgatót, *Szabó* Lajos postamestert, *Klein* Samu kereskedőt, dr. *Feiler* Ignác ügyvédet, *Benedek* Dénes iparost. A gyűlés *Halász* Gyula tanár indítványára ki-mondotta, hogy csatlakozik az országosra megindult iparpártoló mozgalomhoz és utasította az intéző-bizottságot az akció kezdeményezésére. Végül köszönetet szavaztak az elnökségnek, a magyarság ügyeinek eddigi huzgó vezetéseért.

— **Stefánia — méltóságos asszony.** Beszéltek, irtak sokat arról, hogy *Lónyay Elemér* gróf hitvese odahagyja rangját, címeit meg is énekelték a királyi vérből származó fenséges asszonyt, akiből egyszerű grófné lett. Most megjött a hivatalos szakítás híre is. A maga ridegségében így hangzik: *Lipót* belga király tudatta a bécsi udvarral, hogy leányát, *Stefániát* sem a fenség, sem a belga királyi hercegnő címe nem illeti meg. A főudvarmesteri hivatal erről körlevélben értesíteni fogja az összes udvari és állami hivatalokat.

*

A közös külügyminisztérium e hónap 24-ikéről közlésezi: *Stefánia* főhercegnő, özvegy trónörökösné ő eszászárú és királyi fensége e hónap 22-ikén *Miramareban* gróf *Lónyay Elemér* eszászárú és királyi kamarással házasságra lépett. Miután ez a házasság nem egyenrangú, az udvarnál fennálló elvek szerint a most már *Lónyay Stefánia* grófnőt az osztrák-magyar monarchián nem illeti meg sem a királyi fenség címe, sem a belga hercegnő és a szász-köbörg hercegnő rangja. Ez a közzététel a eszászárú és királyi apostoli felség főudvarmesteri hivatalának közleménye alapján történik.

*

Lónyay Elemér gróf és neje *Tabódy* József kamarásnak, a Fehérvári-egylet elnökének üdvözlő táviratára a következő, természetesen magyar nyelvű táviratokban válaszoltak:

Az őszinte és szívből eredő jó kívánataim örömmel fogadtam és legmelegebben köszönöm.

Stefánia.

Fogadja Méltóságod hálás köszönetünket kegyes megemlékezéséért.

Gróf *Lónyay Elemér*.

— **Tisztelet és a hercegprimásnál.** A *Szamaritanus Egyesület* megbízásából *Szöke* Gyula egyetemi tanár elnök, *Ágoston* József országos képviselő alelnök és *Váli* Ernő kórházi főorvos titkár, ma délelőtt folyamán tisztelegtek a hercegprimásnál s megköszönték, hogy az egyesület részére az idén s engedélyezte a fővárosi római katolikus templomokban a kórházak vasárnapjainak megtartását. A hercegprimás a kórházak vasárnapjának céljaira 100 forintnyi adományt küldött az egyesületnek.

— **A bojkottált orleáni herceg.** Angliába nem teszi többé a lábát az orleáni herceg, ezt ő maga nyilatkozta ki. Voltaképp úgy áll a dolog, hogy nem is teheti oda a lábát. Bojkottálják ott: a legelőkelőbb londoni társaság, a St.-James klub kitörölte a herceget tagjai sorából. A Marlborough-klub és a Bachelor-klub szintén napirendre tűzte *Fülöp* herceg kigilyözését, de határidőt adtak neki az igazolásra. Egy másik klub pedig megbizta *hat fiatal herculesi termelői tanját*, hogy keresse föl a herceget s ahol rátalál, *fenyjese* meg, amiért Angliát annyira megsértette. Mindezek a hírek arról tanuskodnak, hogy a herceget Angliából erkölcsileg kiutasították. S e szomorú eseményről maga a herceg értesítette párisi hivatát. Hova menjen most? Előző Magyarországra, így határozott. Talán állandóan magyar földön marad, de mindenesetre itt fogja elhatározni, hogy minő várost választ majd tartózkodási helyül.

— **Husvétli bizonyítványok.** Az új rendtartás értelmében az idén a husvétli iskolai bizonyítványt már ezen a héten, március utolsó napján kiosztják a középiskolákban. Így az iskolai időszakok arányosabbak lesznek és a husvétli ünnepek sem rontja meg a rossz bizonyítvány. A középiskolákon kívül az idén már egynéhány polgári iskola is így fogja kiosztani az időszakos iskolai bizonyítványt.

— **Tanulmányok.** A budapesti keleti akadémia hallgatói dr. *Kunoss* Ignác igazgató vezetésével az idei husvétli ünnepek alatt tanulmányi kirándulásra mennek Bosznia és Hercegovinába.

— **Magyar nők a magyar iparért.** A *Hegedűs* Sándorné elnöklésével megalakult hűlgybizottság kéri mindazokat a magyar hűlgyeket, akik a hazai ipar védelmére megindított mozgalomban részt akarnak venni, hogy szándékukról értesítsék *Gelléri* Mór k. tanácsost, az Országos Magyar Ipargyűlés igazgatóját (Uj-utca 4.) Az értesítésre azért van szükség, hogy a résztvevni óhajtó hűlgyeket meghívassák a legközelebbi ülésekre.

— **Házasság.** *Vámbery* Lipót eljegyezte *Barna* Jónás fővárosi tanárnak és tanúgyi irónak leányát, *Jólan* kisasszonyt.

Dr. *Politzer* Gyula fővárosi ügyvéd eljegyezte dr. *Misner* Ignác fővárosi ügyvéd leányát, *Margu* kisasszonyt.

Braun Ede eljegyezte *Hanover* Luiza kisasszonyt, *Hanover* Cecilia asszony leányát Turáról.

— **A Figaro a magyar kiállításról.** *Párisból* táviratozzák: A *Figaro* mai számában hosszabb cikkben emlékezik meg a magyar kiállításról. A cikk elismerő kritikát mond a magyarokról.

— **Lex Heinze — Goethe szövetség.** Egyelőre levették a napirendről a *lex Heinze*-t, de csak egyelőre. A reakció türelmes, kitartó és konok. Csak az alkalmatosabb ídőt lesi arra, hogy újra megkísértse keresztül vinni ezt az abbe a századba teljességgel nem illendő törvényt. Azonban a másik oldalon is folyton vannak s Berlinben most mindennap tart egy-egy tiltakozó gyűlést a liberális elem s hangosan tiltakozik az ellen, hogy a művészet szabadságát megrabolja a reakció. Most meg az érdekeltek körök, hogy állandóan résen legyenek, megalapították a Goethe szövetséget. A szövetség megalakulásának részleteiről Berlinből ezt írják:

Tegnap nagy gyűlés volt a berlini városház dísztermében, melyet a városi hatóság szíves közölgéssel bocsátott a gyűlés rendelkezésére. A gyűlésen, amelyen ott volt a többi közt *Mommsen*, *Menzel*, az elnöki tisztséget *Sudermann Herman* töltötte be. A napirend ez volt: tiltakozás a *Lex Heinze* ellen. Az első felszólaló *Derenburg* Frigyes volt, aki örömet fejezte ki azon, hogy a különben csöndes német nép haragra gyulad, ha meggyűződése ellenére akarnak valamit tenni. Utána *Eberlein* Gusztáv szóbrász beszélt, majd *Engelhorn* stuttgarti könyvkereskedő, a német könyvkereskedők bürzeegyesületének elnöke mondott gyűjtő hatása beszédet. A német könyvkereskedőknek, ugymond, nincs szükségük a *lex Heinze*-re, mert a német könyvkereskedő maga gondoskodik a háza tisztaságáról. A törvényjavaslat ellen tiltakozni kell. Ezután dr. *Brahm*, a Deutsches Theater igazgatója kigunyolta a *lex-Heinze* híveit és azt mondta, hogy ez a törvényjavaslat nem egyéb, mint a parlament nagyzási hőbortjának szakaszokba foglalása. A következő szónok *Köhler* berlini egyetemi jogtanár volt, aki után *Suppan*, a veimari Goethe-levéltár igazgatója, beszélt. Végül *Sudermann* elmondta, mi volt a gyűlés célja: hogy mindazok, akik most megjelentek, együtt maradjanak és megvédelmezik a művészetet, tudományt és irodalmat a reakció ellen. Végül kijelentette, hogy a tanítás és alkotás szabadságának védelmére megalakult a berlini Goethe-szövetség, mint a művészet, tudomány és irodalom állandó képviselője.

— **Mocsa—Sambor.** A sambori kerületi törvényszék előtt ma kezdődött meg egy bűnpör tárgyalása, amely élelken emlékeztet a mocsai vérengzésekre. A vádlottak *Radic* János rendőrbiztos és kilenc társa, akik évek óta üzték a kegyetlenkedéseket. A vádlottakat úgy vallatták, akárcsak *Mocsan*; guzba kötötték a szerencsétleneket, véresre verték, körmüket előbb összepréselték, azták kiszakgatták. Rendszerint éjszaka követték el gaszagaikat a városháza pincéjében. A legheterlebb tanu volt ellenük egy *Sal* Mihály nevű fegyene, aki most tölti ki a büntetését egy azóta elkövetett rablásért. *Salt* 1892-ben lopás miatt elfogták *Samborban*. *Radic* és társai éjnek idején bevitték *Salt* a pincébe s mert nem akart vallani, a körmeit arra készített szerszámmal addig préselték, míg a megkínzott ember elájult. Mikor felocsudott, guzba kötötték és véresre verték. Erre aztán olyat is vallott, ami nem volt igaz. A tárgyalást folytatják.

— **Meghalt ikrek.** Legutóbb jelentettük, hogy *Erzsébet* oldenburgi nagyhercegné tegnap délben ikreket szült, egy fiut meg egy leánykát s hogy a leányka kevéssel a születése után meghalt. Kierlest-vére nem sokáig élte tul. Ma jelenti egy táviratunk, hogy az éjjel a fiucska is meghalt. A szegény kis ikrek ugyancsak siettek itt hagyni ezt az árnyékvilágot, amelyet fejedelmi ágyban pillantottak meg — de csak is megpillantottak.

— **Halálozás.** *Hajdu-Böszörményben* tegnap halt meg 66 éves korban *Bakóczy* János református lelkész. Az elhunyt az egyházi történelem terén kifejelt irodalmi működésével kiváló érdemeket szerzett.

Özv. *Grünbaum* Jakabné született *Offner* Szabatiná e hó 23-án, 75 éves korában *Pacsér*on meghalt. *Szilágyi* Viktor, dr. *Szilágyi* Albert kis fia e hó 19-én két éves korában *Szekely-Udvarhelyen* meghalt.

— **Meglopott képviselő.** *Szöis* Pál országgyűlési képviselő *József-körút* 56. szám alatt levő lakásának padlásán tegnap délután tolvajok jártak. A jó madarak levették a padlász ajtajáról a lakatot és nagy mennyiségű fehérneműt elloptak. A betörést csak ma reggel vették észre, amikor a család fölment a padlásra, hogy a megszárdai fehérneműeket lehozza. A rendőrség nyomozza a betörőket. A kárt még nem lehetett megállapítani.

— **Életunt díjok.** *Füßbörszack* Ernő 39 éves díjok az éjjel a *Kőbányai-út* 3-ik szám alatt levő lakásán marólluzgal megmérgezte magát. A veszedelmes mérég annyira összegezte belső részeit, hogy a szerencsétlen embert súlyos sérülésekkel vitték a *Rókus-kórházba*. Anvagi bajai tárték életunt.

— **Budapest szegényeinek sorsa.** A főváros tanácsa a belügyminiszter rendelkezésére szabályrendeletet dolgozott ki a szegényügy rendezésére s mielőtt fölkelne volna a minisztériumnak, átadta a kerületi előjáróknak, hogy mondják el a munkáról a véleményüket. Az előjárók sok hibát találtak a tervezetben. A tanács tervezete nem állapítja meg, hogy ki az a *hozzátartozó*, aki a családfele szegénysége révén segítségre igényt tarthat. Azt se mondja meg a tervezet, hogy hol kezdődik az a szegénység, amely segítségre szorul. Homályos az a rendelkezés, amely azoknak az összeírását rendeli el, akik a segítségre szorultak. Budapestnek hétszáz ezer lakosa van. Ha azok közül népszámlálással ki akarják választani a szegényeket, az annyi pénzbe kerül, amennyivel legalább egy hónapig jölkölnének minden ember, akinek ez idő szerint hiányzik az ebedje, vasaorája. Ehelyett azt tanácsolják az előjárók, hogy a segítségért jelentkezőkről vezessenek kerületenként könyvet s aztán szigorú kritika alapján adják ki a segítséget. Szép humanus szempontok azok, amelyekből az előjárók javaslata kiindul. Hangsúlyozzák, hogy a segélyezéseknél olyannak kell lenni, ami nem bántó azokra nézve, akik rászorultak s lehetőleg ne legyen az alamizsna, hanem munka, amire aztán előleget lehet adni. Végül azt mondják az előjárók, hogy a szegényügyet okvetlenül országosan rendezni kell s ezt kérje a főváros a belügyminisztériumtól és pedig sürgősen, mert a kérdés égetően fontos.

— **Bónis Sámuel sirja.** A következő levelet kaptuk:

A mai lapokból értesülök, hogy Kossuth Lajos halálának évfordulója alkalmából tegnap az egyetemi ifjúság kegyeletes ünnepélyt rendezett a Kerepesi-úti temetőben s ez alkalomból boldogult férjem, Bónis Sámuel sirjára is koszort akart letenni, de ezt nem tehette azért, mert amint a lapok írják, „maga a temető igazgatósága sem tudja, hol nyugszik a nagy időnek e nemes alakja” s azért a férjemnek szánt koszoru is a Kossuth Lajos sirjára lett letéve.

Miután az egyetem lelkes ifjúságának hálás köszönetet mondok kegyeletes érzésének nyilvánításáért, egyszerre mind azt is ki kell nyilatkoztatom, hogy boldogult férjem hamvai a Kerepesi-temető 48-as osztyájában a 177. sírban, közvetlenül az út melletti első sorban egy obeliszk alatt nyugszanak és gyermekeik gondozásának tárgyát képezik; ha a temető igazgatósága erről tudomással nem bír, ez csak tájékoztatásból származhatott.

Azon tiszteletteljes kéressel zárom soraimat, hogy a mélyen tisztelt lapok, amelyek a fentebbi tudósítást közölték: jelen soraimnak is helyet engedni sziveskedjenek.

Budapest, 1900. március 26.

Özevgy id. Bónis Sámuelné.

— **Maupassant bátyjának halála.** Párisból írják, hogy Henri de Maupassant, Guy de Maupassant testvérbátyja meghalt.

— **Sikkasztás a kassa-óderbergi vasutnál.** A kassa-óderbergi vasut budapesti igazgatóságánál, illetőleg a társulat magyar vonalainak központi vezetésénél felmerült s a társulatot érzékenyen sújtó visszaélés ügyében a gyanúsított két főtisztviselő ellen a vizsgálót maga az igazgatóság a legnagyobb szigorral s erélyvel fogatosította. A büntető törvényszék már teljesen kész anyagot vett át. Így tehát mindazok a kombinációk, amelyek ez ügyből kifolyólag a vasut budapesti igazgatóságának hanyag ellenőrzéséhez fűződnek, minden alapot nélkülöznek.

— **Kossuth sirján.** A VI. kerületi felső kereskedelmi iskola ifjúsága Kossuth sirjára *Danczinger* Vilmos beszéde kíséretében koszort helyezett. *Neumann* Sándor elszavalt *Wilhelm* Oszkár alkalmi versét, *Weisz* Jenő pedig *Ábrányi* Emil *Kossuth sirján* című költeményét.

— **A háború gyermekei.** A délafrikai háborúnak borzasztó következményei mellett komikus oldalai is vannak. Ezek közé tartozik az is, hogy igen sok hazafias angol a háború idején született gyermekeknek alkalmi nevet adott. Angliában ez könnyen megy, mert a keresztnevek megválasztását semmiféle intézkedés nem korlátozza. Igen sok helyen keresztelik a gyermekeket *Redvers*, *Baden*, de főleg *Roberts* és *Kitchener* névre. A holborni kerületben egy *Willer* nevű ember a fiát egy angol győzelem emlékére *Elands-Laagte* névre kereszteltette. Vannak *Glencoe*k, *Ladysmithek* és *Dundeek* is. A bromley-i plebiánán egy kis lány a *Pretoria* nevet kapta. *Hampstead*ben, március elsején egy kocsis kis fiát *Kimberley* néven írták be az anyakönyvbe. Sokat hívnak *Cecil*nek, *Rhodes Cecil* tiszteletére. *Kennington*ban van egy kis *Colenso* és több kis *Tugela*. Végül *Mile-End-Old-Town* egy polgára *Ertiger* névre kereszteltette a fiát. Még eddig *Bloemfontein* nincs, de valószínű, hogy lesz...

— **Hogyan készül a glóbus?** *Cholnoky* Jenő egyetemi magántanár vezetése alatt tegnap harminchat egyetemi hallgató meglátogatta *Kogutovics* és *Társas* hites földrajzi múntézetét, ahol másfél óráig behatóan tanulmányozták az új, kitűnő iskolai atlaszok és a glóbusok készítésének módját. Ez a maga nemében páratlanul álló magyar múntézet a külföldön is a legnagyobb előismerésnek örvend.

— **A német diplomata — unalmas ember.** Ez is olyan igazság, amit nem szabad kimondani, mert betörök miatta — annak a feje, akinek kimondták. A dolog igazságos rendje más lenne, de hát roppant nagy urakról van szó. *Vladimir orosz nagyherceg* egy pétervári bálon azt mondta, hogy nem ismer unalmasabb embert, mint a német diplomatát, ugye nagy általánosságban. A pétervári német nagykövet *Radolim herceg* rögtön be is bizonyította, hogy a nagyhercegnek igaza van. Afféret csinált a dologból. Szaladt a nagyherceg feleségéhez, aki pedig még ráduplázott arra, amit az ura mondott. Erre *Muravjev*hez szaladt az unalmas diplomata. Az is elment a nagyherceghez, hogy szép simán intézzék el valahogy az ügyet, de akorra már olyan mérges lett az unalmas ügy, hogy senki se engedett egy tappadot se az álláspontjából. Ilyenformán az unalmas diplomata valószínűleg valami más udvarban unalmasodik majd tovább.

— **Tűzvész Fokvárosban.** A múlt éjél — mint egy fokvárosi táviratunk jelenti — az ottani *Gravestreet*en nagy tűzvész pusztított, amely sok magán-épületet hamvasztott el. A hivatalos helyiségeket is alig lehetett megmenteni az elpusztulástól. Az aktákat a parlament épületébe vitték, de addig a tűzvész, amely két óra hosszat pusztított, nagy kárt tett bennök.

— **A költő a politikában.** *Rapagnetta* olasz parlamenti képviselő, akit a világ *Gabriele d'Annunzio* név alatt ósmer, tegnap érdekes jelenetet rögtönzött. Odahagyta a pártját és a radikálisokhoz ment át. A híres költő ezzel indokolta politikai vedlését:

— *Ti nálatok, — szólt a jelenlevők leirhatatlan öröme, — együtt találok az erőt és az életet, míg amazoknak kiáltozása a halál nyögése. Értelmes ember létemre az élokét követem.*

Most csak az a kérdés, meddig fogja *d'Annunzio* az élok közé sorolni a radikális párt tagjait. Tekintve szeszélyeit, lehet, hogy holnap már megkondítja felettük a halálharangot.

— **Letartóztatott ál-detektív.** A napokban kézre került egy ál-detektív, aki egy *Orfeum-énekesnőt* akart megszorolni. Az *Izabella*-néző 68. szám alatt lakik *Schenk Irén* *Orfeum-énekesnő*, a *Somossy-Orfeum* tagja. A minap egy fiatal ember állított be a lakásába, *Salgó* detektívnek mondta magát s a bejelentő lapokat kérte. Miután átnézte a bejelentő lapokat, egyszer csak megszólalt:

— A kisasszony hamis nevet jelentett be a rendőrségnél. Ha nem ad azonnal tíz forintot, feljelentem.

A leányt nem hozta zavarba a fenyegetés és a detektívnek kiadta az utját. Amde másnap ismét beállított hozzá a detektív s egy idézést vitt neki a VII-ik kerületi kapitányságra. Az idézésre egyik VII-ik kerületi rendőrtisztviselő neve volt írva. Egy államvasuti főellenőr a detektívet bevitte a VII-ik kerületi kapitányságra, ahol kiderült, hogy *Salgó* (*Schönstein*) *Imre* közönséges szőlőhados, aki egy VII-ik kerületi rendőrtisztviselővel összejártsza követte el zsarolásait. A rendőrtisztviselőt *feljűggesztették állásától*, *Salgó* ellen pedig folytatják a vizsgálatot.

— **Öngyilkosok.** A fővárosban ma delután két fiatal ember vált meg öngyikos uton az élettől. A városligetben, a *Gruber-kiosz* mellett *Popper* Miksa 18 éves kereskedőségéd mellbe lötte magát és azonnal meghalt. A rendőrséghez levelet intézett, melyben azt írta, hogy melbetezése miatt válik meg az élettől és kéri, hogy ne boncolják fel. Holttestét bevitték a törvényszéki orvostani intézetbe. — A másik öngyilkos *Seper* Andras, I. számú honvédegyalozredbeli közlegény, aki a *Margit-híd* budai oldaláról a *Dunába* vetele magát. A parti rendőrök utána ezvelek, de már nem tudták elérni a baoukkal küzdődött, aki egy uszályhajó láncaiban fennakadt. Mire kibuzták, már halott volt. Holttestét a honvédségi kórház halottas szobájába vitték.

— **Halál a villamos kerekelt alatt.** *Ehrenfeld* Regina, egy ó-budai kereskedő tíz éves leánykája a *Lajos-utca* 147. számú ház előtt neki szaladt az 522. számú villamos kocsinak. A szerencsétlen kis leány a kerekelt alá került, amelyek testét szétronsolták. A kis halottat a törvényszéki orvostani intézetbe vitték.

— **Veszedelemes lakótárs.** *Babányi* Péter 44 éves napzamos a *Viador-utca* 4-ik szám alatt lévő házában már régebbi idő óta együtt lakott *Mihalecz* Ferenc 34 éves gyári munkással. A két lakótárs az éjél valami csekélység fölött összevesztett, amiből nagy veredés lett. *Mihalecz* baltaát vett elő s azzal többször ug vágta fejbe *Babányit*, hogy eszméletlenül kerülj el. Halokolva vitték a *Rókus-kórházba*, a társát pedig a rendőrség vette pártfogásába.

— **Vigyázatlan munkás.** *Horváth* Sámuel napzamos ma reggel a *Cséry-féle* szembőnyájában közel ment a tisztító-géphez. E közben oly ügyetlenül akart kikapni a gépből egy ruhafoszalnyt, hogy a hajtókerék szíja elkapta s a szó szoros értelmében kitépte a jobb karját. Sok vért vesztve vitték a *Szent-István kórházba*.

— **A rendőrség nyilatkozata.** A rendőrség sajtóirodája ma a következő nyilatkozatot adta ki. A *Magyar Nemzetben* foglalt ama hír, hogy a *Kolozsvárot* történt dimamit-lopás következtében a képviselőházi kirendeltség megszaporítottatott, nem felel meg a valóságnak. A rendőrök létszáma ott egyáltalán nem emeltetett s arra semmi szükség sincsen.

— **Osztyársorsjáték.** Az osztyársorsjáték mai húzásán tízezer koronát nyert 58233, ötezer koronát 28088 40162 32738 37729, kétezer koronát 91983 89462 24402 79836 89933 72816 59941 61114 82873 89205 16415 93926 24406 20063 43319 14647 44485 68620 25666 33501 38445 15483, ezer koronát 26301 94254 46581 4978 40430 83419 59772 41140 53553 74510 484 17419 32098 83484 48040 80469 49604 77398 88605 14046 46424 75450 64640 66589 24453 87661 95788 5798 75081 3338 96277 39628 1217 13706 26977 59103 33654 5385 40383 29580 62014 11972 72578 72950 90537 67988 43665 85580 99631 25261 71712 41861 37526 ötszáz koronát 95688 69900 54265 25387 82859 63162 18232 18097 64217 98444 26327 91693 46965 84939 82383 16495 24315 52475 53448 52544 95480 57397 17889 14872 97153 48024 12945 57063 64416 58851 880 6042 53063 17113 13796 20326 75094 45648 28785 25130 4133 62066 10385 46647 10355 19071 48772 93510 64770 58924 74341 79116 22197 69675 31103 73539 48208 78197 74601 68008 89421 22921 39625 89212 43172 98593 68446 9223 41340 13360 18032 28230 81552 82782 56164 55179 82299 62265 96278 47127.

Vásároljon osztyársorsjegyet *Lukács* Vilmos bankházában, Budapest, V., Fürdő-utca 10.

A halálról.

Írta: *Notnagel* tanár.

Bécs, március 26.

Meghalni — rideg szó, félelem és titokzatos borzadás környékezi. Meghalni — ez a szó úgy telve van mély komolysággal, hogy csak a temporelméjű embernek hangzik közömbösen. Nagy érzésekben hős szívek gyakran szállnak vele szembe félelem nélkül; szelid kedélyek elviselik a hit fennkölt eszméjeért; gondolatába nyugodtan merül el a kutató böles, — de a végtelen nagy többség aggodalommal, sőt félelemmel kergeti el magától.

A halál az élet megsemmisülését jelenti. Az életosztón azonban az emberi természet örök sajátossága. Az élő lényekben bizonyos határokig megvan a fenntartás képessége. Az állati lényekben ezenkívül erős fenntartási ösztön is van. A tudatos lényeknél, az embereknél, ez az ösztön olyan hatalmas és olyan uralkodó, hogy Egmont a lét édes gyönyörének a megszokásától nehezen válik meg, irtózik a haláltól.

Különös, de tény, hogy sokan nem is a haláltól, hanem a meghalástól borzadnak. A halál előttük menyéi boldogulást, a halálhoz való közeledés mégis csupa borzalom. A képzelet előtt az a kép lebeg, amint a halál árnyéka ráborul a megmerevedett arera. A legtöbb embert valami határozatlan félelem környékezi, mikor arra az utolsó ösnépelyes órára gondol, amely átkiséri a halandót az életből a megsemmisülés örök csön-dességébe.

Mi a meghalás? Látszólag nincs könnyebb, mint erre a kérdésre válaszolni. A látszat ezt mondja:

— Az élet drámájának végső jelenete. Tartalmában és jelentőségében nagyon különböző, a szerint, hogy a vallás, az erkölcs, a filozófia, a természettudomány, vagy a költészet mérlegeli. Az orvost a fizikai halál foglalkoztatja. A természettudós csupán a külső változásokat figyeli.

Hogy az embernek meg kell halnia: ez tapasztalati tény. Hogy ez alól egyetlen egy kivétel sincs, azt a törvényes szükségszerűség bizonyítja, amelynek alá van vetve minden élő lény.

De miért kell meghalnunk? Miért kell a szervezett működésének megakadnia? Hiszen a legkevesebb ember mulik ki természetes halállal, alig egy százezer közül. A természetes halált ill szorosan természettudományi szempontból kell érteni, vagyis azt a halált jelenti a természetes halál, amelynek a bekövetkeztét a természet törvényei okozták. Mert millió és millió ember halálát külső erőszak okozza; véletlen balesetek és szerencsétlenségek, földrengés, árvíz, éhínség, öngyilkosság, gyilkosság és háború. Egy

statistikus kiszámította, hogy a történelmi idők óta hét milliárd ember lelte halálát a háboruban. Ezeröttszáz millió ember él jelenleg a földön, tehát ötször ennyi halt már meg a csatatéren. Rettenetes szám! És ez a szám mégis eltörpül a másik szám mellett, amely azt mutatja, hogy az emberiség leghatalmasabb ellensége, a betegség, hány életet olt ki. Az emberiség háromnegyed részének betegség okozza a halálát. Maga a tuberkulózis az emberiség egy hetedrészét pusztítja el. A természettudomány e szerint megállapítja, hogy külső ok vagy betegség a halál okozója, ami éppen természetellenes befejezése az életnek.

A zsoltárköltő azt mondja: — Hetven esztendő a mi életünk, ha tulmagas, nyolcvan esztendő. Csak hogy a hetven vagy a nyolcvan esztendő után is rejtély a kalál. Miért áll meg egyszerre a szív, amely évtizedekig pontosan működött? A felületesen gondolkodó előt roppant egyszerű a dolog. Az ember születik, nő, megéri, ereje teljéhez jut, fogy és végül — mint gyöngy aggastyán — nyugalomba vonul: — ez a természetes pályafutás. De miért ez? Mi okozza, hogy egy bizonyos ideig fejlődnek a szervek, aztán egy ideig megint visszafejlődnek, míg végre a szív, amely a vért az idegekhez juttatja, kifárad és a halál beáll?

A tudománynak is sajnos be kell vallania, hogy a halál tulajdonképpen oka még mindig rejtély. A halált naponta megfigyelhetjük külső megnyilatkozásaiban, de tulajdonképpen előidézői rejtettek előttünk. Könnytelenek vagyunk abban megnyugodni, hogy a protoplazma bizonyos ideig progresszív, aztán retrográd módon alakul. Ez a természeti igazság a sejtben, a szervekben, szóval az egész emberen egyformán tapasztalható.

A nagyvilág pletykái.

Budapest, március 26.

Néhány érdekes apróság következik itt, amely Európa nagyvárosaiban kapott szárnyra. Van köztük komoly is, vidám is. Különösen néhány koronás fő szerepel furcsa módon bennük...

A császár halála.

Egy igen lojális német község, amelynek *Schlesia*t a neve, ajándékot adott a császárnak. A község tulajdona volt eddig a *Hochkönigsburg*, Németország legszebb történelmi váromjainak egyike. Vilmos császár nagyon megörült az ajándéknak, újból meglátogatta a várat, amely ezúttal annyira megtetszett neki, hogy elhatározta restauráltatni. Tanácskozott is építéssel, akik szívesen vállalkoztak a munkára, de — igen nagy összeget kértek érte. A császár megijedt a nagy kiadástól, de mivel erősen ragaszkodott a vár restaurálásához, úgy halálta meg a község kedves megemlékezését, hogy az ujjáépítési költségek felét — vele fizetteti meg.

Hitelt vesztett királyné.

Páris utcáinak napok óta láthatók kis piros falragaszok, amelyek szerint április 5-ikén *Pinguet* közjegyző irodájában el fognak árverezni 31.798 frank 85 centime áru követelést. A boulevard de la Madeleine egy ismert szabónője feleselajja üzletét s a fentebb említett összeget kivevő *kétes értékű* követeléseit átengedi az éretlűk legtöbbet ígérőnek. A névsorban, azok közt, akikről nem lehetett behajtani a követelést, a következő cím is olvasható:

S. M. la reine Dona Maria-Pia de Portugal, à Lisbonne 4.735 francs.

Vagyis: 6 felsége a portugál anyakirályné, Viktor Emánuel nővére és Umberto király nagynénje — nem „jó pénz.” S aki végigolvassa az indiskrét piros cédulát, még jobban el fog csodálkozni: ennek a 31 ezer frankos követelésnek, amelyben a portugál királyné 4735 frankkal szerepel, *háromezer frank* a kiküldési ára. És azt is megjegyzi a közjegyző, hogy a követeléseket kiküldési áron alul is eladják...

Az orléansi herceg flegmája.

Beszélik Párisban, hogy az orléansi herceget a minap egy vadászaton veszedelmesen megtámadta egy vadkan. Amikor a herceg a közelébe ért, a sebzett vad hirtelen feljött fordult és nekirohant. Feltepte a herceg nadrágját s combján mély sebet ejtett. Ekkor az orléansi herceg királyi mosolyal részegre karabélyát s egyetlen lövéssel letartotta táma-

dóját. Mire kísérte, mely segítségére sietett, hozzá ért, a herceg sebzett lábát a kimúlt állaton nyugtatva, elegáns pózban gyujtott rá egy havanna-szivarra.

A dán szobacikák követelése.

A kopenhágai szobalányok erőlyes közkatonái a feminizmus nagy háborújának. Legálább erre vall, hogy a minap nagy gyűlést tartottak, amelyen elhatározták, hogy négy pontból álló követeléseiket a községtanács elé terjesztik, s ha az nem teszi ezeket kötelezővé minden gazdára nézve, sztrájkolni fognak. A négy pont a következő:

1. Éjjel nem dolgoznak.
2. Egészséges, jó ételt követelnek.
3. Külön szobát követelnek.
4. Látogatni akarják az esti iskolákat.

Hogy mi lesz ennek a memorandumnak az eredménye, azt még nem tudják.

Európa pénze.

Egy francia statistikus számításai szerint Európa nevezetesebb országainak vagyona a következő:

Anglia	295 milliárd
Franciaország	247 "
Németország	201 "
Orosország	160 "
Ausztria-Magyarország	113 "
Olaszország	70 "
Belgium	25 "
Hollandia	22 "

Ezenkívül kiszámította a statistikus azt is, hogy az egyes államok polgárainak mennyi az átlagos vagyonuk. E szerint az angol embernek átlagos vagyona 7400 korona. A franciáé 6500, a hollandusé 4600, a belgáé és a németé 3950, az osztrák-magyaré (?) az olaszé 2500, az oroszé 1500.

Végül pedig tudunkra adja, hogy Európa összes pénze 1.175.000.000.000 korona. Ez a csinos összeg magában foglalja Európa összes ingó és ingatlan értékeit, persze csak hozzávetőleg.

FŐVÁROS.

(*) **A főváros közgyűlése.** A szerdai közgyűlés napirendjére legújabbán fölvetették még az új tanítói állásokra vonatkozó előterjesztést is, amely szerint a községi elemi iskolákhoz 6 igazgató-tanító, 24 tanító, 25 tanítónő, 3 segédtanító és 3 segédtanítónő-állás szervezése szükséges. Viszont levették a napirendről a VII. kerület Wesselényi-utcaiban fekvő Sebastiani-féle ingatlan egy részének az értékesítésére vonatkozó előterjesztést, valamint az omnibusz-át- szálló forgalom ügyét is.

(*) **Adókövetés.** A székesfőváros VIII. A. (Józsefvárosi) adókövető bizottsága március 27-én délelőtt 9-től délután 1 óráig a következő új helyrajz-számú házakban összeirt adókövetésekre vonatkozó III. osztályú keresetadó javaslatokat tárgyalja: 5379 —5433. B. hrsz. számú a külön meghívottakét. A VIII. B. (józsefvárosi) adókövető bizottság pedig a 6263 —6341/a-ig bezárólag a külön meghívottakét.

SZÍNHÁZ, ZENE.

** **Ábrányiné Drezdában.** Németországból egymásután jönnek most a színházigazgatók Budapestre, hogy megnézzék Verő *Kleopatráját* és abban *Ábrányinét*, aki estéről estére szenzációs sikereket arat a Magyar Színházban. A berlini Central-Theater igazgatója után a drezdai Residenz-színház igazgatója, *Rotter* jött Budapestre, aki végignézte a tegnapi előadást és valóságos elragadtatással nyilatkozott a kitűnő művészről briliáns alakításáról. A drezdai direktor szintén megvette a darabot Verő Györgytől és fölkererte *Ábrányiné* asszonyt, hogy Cassia grófné szerepét kreálja. A Residenz-színház pazar fényvel készült színrehozni a *Kleopatrát* a jövő őszi évad kezdetén. *Ábrányiné*, aki a Central-színház igazgatójával már szerződést kötött, először Berlinben énekel és onnan Drezdába megy, hogy újabb diadalokra segítse a magyar szerző operettjét.

** **Ujházi Ede vendégszereplése.** Ujházi Ede, a Nemzeti Színház kiváló művésze vasárnap fejezte be Győrűt újabb vendégjátékainak sorozatát. Utolsó fellépése a *Vén bakancsos* című népszínműben volt és a közönség, amely a nézőterét zsufolásig megtöltötte, alig tudott betelni a mester tőrölmetszett, pompás alakításának csodálásával.

** **A IX-ik filharmoniai hangverseny.** A budapesti filharmonikusok szerdán tartják meg a *Vigadó* nagy termében az évad utolsóelőtti, a IX-ik filharmoniai hangversenyt. Vezénylője *Richter* János, közreműködők *H. Diósy*né Berta, a M. Kir. Opera tagja és *Gross* Gizella zongora-művész. Zenekari újdonság *Bimsku-Korzhoff* „*Sneguroitchka*” című suiteja.

** **Mader balletje Berlinben.** Mader Raoul balletjének, A piros cipőknek, bemutató előadását, amely március huszonegyedikére volt a berlini udvari operában kitűzve, április harmadikára halasztották technikai okokból. A bemutató előadáson, mint értesülünk, a szerző is ott lesz.

** **Az Eleven ördög felújítása.** A Népszínházban szombaton, 31-ikén kerül színre — première bérletben — *Konti* József *Eleven ördög* című operettje, amelyet 1907. februárjában játszottak utolszor a Népszínház színpadán. A darab kedveltsége mellett bizonyít az, hogy a fővárosban eddigelő száznegyvennyolcoszor adták elő. Magában a Népszínházban első ízben 1885-től fogva huszonhatszor. 1896-iki reprizo alkalmával tizenhatszor került színre az *Eleven ördög*. Ezúttal tehát második reprizét éri meg *Konti* Józsefnek e műve, amely most új szereposztással és teljesen új díszletekkel kerül színre. Az előadás egybe van kötve *Amon* Margitnak, a *szejei* színház primadonnájának a bemutatkozásával, ki mint a Népszínház szerződötlettel tagja holnapután érkezik meg s kezdi meg próbáit. Rajta kívül a női főszerepeket *Z. Bárdi* Gabi, *Bojár* Teruska és *Csatai* Zsófi, a férfiszerepeket pedig *Németh* József, *Szirmai* Imre, *Horváth* Vince, *Kovács* Mihály és *Ujváry* Károly játszzák. Az új díszleteket *Spannrayt* Ágost festette.

** **Magyar dalosok a fővárosban.** Örömmel üdvözöljük azt a szép eszmét, amely a budapesti dalosegyesületek körében született s amely azt célozza, hogy idei nyár folyamán egy nagy hangversenyre egyesüljenek és itt egy nagyobbabbszabás dalosünnepet rendezzenek. A magyar dalosok lételményesei a nemzeti eszme és a nemzeti érzés egyik legszebb kifejezőjének, a magyar dalnak s mozgalmuk bizonyára a legnagyobb rokonszenvvel fog tállakozni mindenütt, amerre csak a magyar dal száll: Kárpáttól az Adriáig! A dalosegyesületek mozgalmáról egy könyvomat tudósító a következőkben ad hirt:

A budapesti dalos egyesületek képviselői tegnap értekezletet tartottak, amelyen elhatározták, hogy az *Országos Dalosközség* védnöksége alatt és a szövetség alapja javára ez év június havának folyamán monstre-hangversenyt rendeznek a fővárosban. Budapest jelenleg harmincöt dalosegyesület van és valamennyi megígérte a hangversenyen való közreműködését. Így egyszerre kétezer magyar dalos fog a hangversenyen énekelni. A műsort a legközelebbi értekezleten nyomban hozhatják a kijelölt darabok bemutatásához.

** **Szentgyörgyi a Népszínházban.** *Szentgyörgyi* István, a kolozsvári *Nemzeti Színház* tagja, holnap kedden lép föl a Népszínházban. Ezúttal ismét új szerepben mutatja be magát: a *Piros bugyellár*s Peták káplárjában, mely a művész gazdag repertoírjában az első helyek egyikét foglalja el. Csütörtökön *Szentgyörgyi* a *Peleski nótáriusban* lép föl, amelyben Zujtay Istvánt ábrázolja. A művész holnap reggel érkezik a fővárosba s részt vesz a két darab próbájában.

** **Passio-előadások.** Az Országos Központi Katolikus Legényegyesület ma tartotta a Budapesti Katolikus Népkör *Cecilia* énekkara, a budapesti VIII. kerületi községi főreáliskola énekkarának és a Budapesti Katolikus Legényegyesület tagjainak közreműködésével első nagyszabású *Passio-előadását*. A *mi Urunk Jézus Krisztusnak kinszenvedése és halála* című játékot előképekkel, egyházi énekszóveggel adták elő, az énekeket *Meisner* Imre, az egyesület karnagya irta. Neki és *Erdőssy* Károly plébánosnak van a legtöbb része az est sikerében. Szólót énekeltek: *Pethó* Sándor, *Lukácsy* György, *Végh* Ágoston, *Csanády* Géza és *Csutorás* József urak.

** **A Magyar Színház főpróbája.** A Magyar Színház csütörtökön délelőtt tizenegy órakor tartja meg *Géczy* István *Az anyaföld* című, pénteken bemutatásra kerülő új népszínművével főpróbáját. Az első előadásra előjegyzett jegyeket a színház titkári hivatala csütörtök délig tartja fenn.

** **Az Aurora művésztéje.** Az *Aurora* Kör március 28-dikán rendezi az idei utolsó művésztéjét a *Nemzeti Szálló* dísztermében. A művésztézen a következők működnek közre: *Arányiné-Lange* Emmy, *Kálmán* Margit, *Révffy* Románka, *Alpár* Irén és *Deckner* Johanna urhölgyek, *Ábrányi* Emil, *Rónaszéky* Gusztáv és dr. *Vrabély* Armand.

** **Egy primadonna túzveszedelmében.** Kevés hítja, hogy a *szabadkai* színház primadonnája, *Sugár* Aranka, a napokban nagy szerencsétlenségnek nem lett az áldozatává egy operett-előadás közben. Az operettben az egyik szereplő az instrukció szerint tüzet gyujt a kandallóban, ami egy odakészített kis szeszkanál segítségével történik. A tűz a felvonás végéig lóg a kandallóban s csak a függöny legördülése után oltják el. Miután a függöny legördült, az egyik díszítő felkapta a kazánt s ki akart vele sietni, de felbukott s az égő szesz a színpadra dült s egy jó darab helyen égette a padlót. A láng a *Sugár* Aranka ruhájába is belekapott s ha a tüzőltő főparancsnok, aki véletlenségből a színpadon volt, és

a tűzoltók segítségére nem sietnek a primadonnának, aligha végetes szerencsétlenség nem történik. A szerencsés megmeneküléshez természetesen sokan gratuláltak a primadonnának s az előadás aztán zavartalanul folyt tovább.

Opera. Az Operaházban holnap, kedden Mozart *Figaro lakodalmá* kerül színpad bérletfolyamban (52. szám) M. Rotter Gizella, Szilágyiné B. Ilona, Payer Margit, Valent Vilma, Váradi Margit, Berts Mimi, Takács, Ney D., Kornai, Hegedűs, Kiss és Dalnoki felléptével.

E'hnnyit színész. Sulyos csapás érte ma Rózsahegy Kálmánt, a Magyar Színház jeles tagját. Edes atyja, Rózsahegy Ödön ismert nevű vidéki színész ma a fővárosban ötvenhat éves korában meghalt.

Tip. Ez a rövidke szó, amely tudvalegőleg egy nagyon közkeletű sportfogalmat jelent, egy vígjátéknak a címe, amelyről egész szokatlanul a *Vadász és Versenylap* című sportújság ad először hírt. A kis színpadirodalmi esemény azonban rögtön érthetővé válik, ha megmondjuk, hogy a *Tip* szerzője Meszlényi Adrienne kisasszony, aki ha versenystállót nem is, de legalább egy versenylovat tart. Így tudjuk legalább. *Meszlényi* kisasszony különben, mint ezt csak kevesen tudják a *Nemzeti Színház* tagja s a *Tip* ötletéből örömmel látjuk, hogy egyenlőképpen osztja meg szépséges magát a színpad és a turf közt. A *Tip* különben kételvonásos vígjáték, tárgya természetesen a turf világából van merítve s szerzője még nem határozott abban, hogy melyik színházhoz nyújtja be.

Egy vidéki karmester jubileuma. Az aradi szintársulat, mint nekünk onnét írják, nagyböszöbású ünnepel készül megülni a jövő hónapban karmesterének jubileumát. Müller Ottó karmester ugyanis április hatodikán tölti be karmesteri működésének harmincötödik évfordulóját s ez alatt a hosszú idő alatt a legnagyobb szakértelemmel és lelkiismeretességgel töltötte be hivatását. Az aradi társulat tagjai nyomatott felhívást is bocsátottak ki, hogy a derék karmester jubilaris ünnepét minél impozansabban tessenék.

A társulat-kisfaludyak. A budapesti *Kisfaludy Színház* nem sokára *Dombóvár*ot fog előadásokat tartani: — ezt adja tudtunkra egy előleges színi jelentés, amelyet Dombóvárótt osztogattak az elmult héten. A nagy művészi szenzáció előhírnöke a következő szerény irás:

Előleges színi jelentés.

Van szerencsém a n. é. közönség szíves tudomására hozni, hogy a budapesti *Kisfaludy Színház* tagjaiból alakult jól szervezett társulattal becses körükbe érkezem s előadásaim sorozatát a napokban megkezdem. Repertoárom felőle a budapesti színházak legújabb és legzajosabb sikert aratót darabjait, még pedig: Folt, amely tisztit, Katonák, Lemondás, Trilby, színművek; Szulamit dalmű, Niobe, Bohémélet, A kés története, Mozgó fényképek, Végrehajtó, Hálókoosik ellenőre, dr. Szaburdi, bohózatok; — Leszámolás, Ördög mátkája népszínművek.

Mintán egy ily társulatnak csupán csak a bérlet képezi az anyagi biztosítékát, előadásra bérletet nyitok

Számozott szék frt
Zártzék frt

előfizetési árral, kérve annak általános felkarolását, a bérlet eszközésével Védő Gyula titkáromat biztam meg.

Nem használok hangzatos szavakat, mert ambicióm tiltja reklám uton az érdeklődést irántam felköltetni, de kerelked őszavagó előadásaim menete be fogja bizonyítani, hogy az általános pártolásra méltók vagyunk.

Szíves pártfogásukat kérve vagyok

Kiadta: Kiváló tisztelettel
Védő Gyula, Szilágyi Gyula
titkár. művészeti igazgató.

A jelentés igen óvatos, nem árulja el, hogy a direktor hány bérletre kívánja az előlegeket fölvenni, valamint azt sem, hogy mibe kerül a számozott szék és zártzék. Ami az igazgatót és titkárát illeti, egyik sem tagja az Országos Színész-Egyesületnek, az igazgatónak nincs színigazgatói koncessziója és végül a tagok semmi összeköttetésben sem állnak a Kisfaludy Színházzal.

Győri színészet. Örley Flóra, a vidék egyik jeles primadonnája legutóbb Győrött vendégszerepelt a *Nani*, a *Tóttány* és a *Nőemancipáció* főszerepeiben, mindannyiszor telt házak előtt a publikum élénk ovációi közepette. Miklósy Gyula, a győri társulat kedvelt komikus Kolozsvárra, Madas István, a társulat fiatal bonvivant-színésze pedig Nagyváradra szerződött.

Echegaray új drámája. Már régebben megemlékeztük róla, hogy *Echegaray*, az ismert spanyol dramairó, *Óráit* ismét különös cím alatt új drámát írt. A darab az idei évadban nem fog bemutatóra kerülni, minthogy *Guerrera* Mária, a spanyol színpad első tragikája, akinek nagy szerepe van a drámában, ez idő szerint Amerikában, Mexikóban vendégszerepel. *Echegaray* darabja ismét ezúttal a legexotikusabb

színpadi alkotásoknak. Hőse az *emberföltölti* ember, aki azon a vékonyka meszgvén mozog, ahol a lángész szétválik az örülettől. *Echegaray* hőse ilyen lángész, akin aztán erőfeszítéssel az örület és az emberiség megváltoztatóként lép fel. Különösen hatásosnak mondják a darab utolsó jelenéseit. *Guerrera* Mária különben az idei nyár során Párisban akarja a darabot bemutatni.

Operaelőadás a Telefon Hírmondóban. A Telefon Hírmondó heti műsorát esténként felváltva házihangverseny és a Magyar Királyi Operaház előadása tölti be. Ma este operaelőadás lesz hallható, még pedig a *Figaro lakodalmá*. Az Operaház előadásainak közvetítője a Hírmondó utján oly tökéletes, hogy a legfinomabb nüanszok is a legjobban érvényesülnek a kazijókon keresztül. Az opera előadása után felolvastás következik, melyben a legújabb hírek foglaltatnak, majd még *katona- és cigányzenét* közvetít a Telefon Hírmondó egészen 11 óráig.

Késő takarodó.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, március 26.

„Oh mért oly későn?! Levelek hullása, Daru távozása idején...”

Az intendáns ur harci kedve hirtelen lelohadt. Olyan hirtelen! San-Remo kacagó napsugarában, amelynek déli verászlata más emberben a megnyugvó békeesség érzését költi föl, még teli volt janiérsi vérszomjával: telegramokban megtiltott, kitiltott, betiltott, felfüggesztett, megbüntetett, megszüntetett, megsemmisített. De csudálatosképpen megszélidült, visszatérően ide a márciusi havas eső világába, amelyre nyers szellő lengedez Buda felől, ahol egynémely minisztérium van, többek között a belügyi is. Vannak, ugy látszik, olyan idegek is, amelyeket az Észak ridegsége inkább nyugtat meg, mint az enyhe Dél.

Kibékült az intendáns az ifjussággal is, amely újra megkapja kedvezményes jegyeit. S megszelenek újra a délutáni előadások is. Annyi balszerencse közt, oly sok vizslát minden más-ként lesz, a hogyan van, — t. i. ugy, a hogyan volt. De hát akkor minek kellett a sok betiltás, kitiltás, megtiltás, megsemmisítés stb.?!

De tragikusan meghat, hogy mint roppan meg a dereka ennek a hajthatatlan kényurnak — *Jászai* Mari előtt. *Keglevich* István gróf, aki soha életében nem vont vissza semmit, aki semmiféle hibáját be nem ismerte, aki homlokát még nem hajította meg ellenfél előtt, tárgyalt az egyetemi ifjussággal, visszavonja rendeleteit és meghajtja mélyen, nagyon mélyen a zászlaját *Jászai* Mari előtt.

Tessék csak elképzelni, gróf *Keglevich* István intendáns az összes tanintézetek igazgatóihoz a következő levelet intézte:

Tekintes Igazgató Ur!

Bizonynyal méltóztatik tudni, hogy *Jászai* Mari asszony a *Nemzeti Színház* kötelekéből kiválik és e hó 30-án a *Széchy* Mária című darabban lép fel utóljára a *Nemzeti Színház* színpadján.

Főlöszleges bővebben kifejtjenem, hogy mennyire sajnálatos, hogy az ország első színpada elveszítte ezt a művésznőt, aki a maga szakmájában kétségkívül a legkitűnőbb.

Ennek folytán *Jászai* asszony utolsó fellépése bizonyára ritka ünnepélyes jelleggel fog öltetni. Ez est méltóvá tételéhez én is hozzá kívánok járulni, még pedig az igen t. igazgató ur szíves támogatásával.

Azt szeretném ugyanis, hogy a tanulóifjúság, amelynek többé alig lesz módja a legkiválóbb magyar tragikát, ó hozzá méltó keretben, az ország első színpadán látni, — részeseüljön ez utolsó előadás elvezetésében s őrizze meg az becses emléke gyanánt. S minthogy tudom, hogy az igen t. igazgató ur vezetése alatt álló iskola növendékei között sokan vannak olyanok, akik még a délutáni előadásokra sem jöhettek el, — van szerencsém a t. igazgató ur rendelkezésére bocsátani... drb... emeleti jegyet, hogy azokat bőles belátása szerint a legszorgalmasabb, de vagyontalan tanulók között szétoszthassa.

Meg kívánom még jegyezni, hogy ez előadás alatt a II. és III. emeletet kizárólag a tanulóifjúság számára tartottam fenn s a többi tanintézetek növendékei között hasonló módon fogom szétosztlatni.

T. igazgató urnak

Budapest, 1900. március 25.

teljes tisztelettel

Keglevich István
intendáns.

Istenem, minő kár, hogy gróf *Keglevich* István már előbb nem tudta, hogy ő tulajdonképpen milyen nagyra is becsüli *Jászai* Mari

művészetének fontosságát a *Nemzeti Színházra* nézve! Hogy mindez éppen 1900. március 25-én jutott eszébe... Kár.

Az iskola-igazgatókhoz intézett levelének ez a dátuma ugyanis érdekel bennünket. Tudniillik egy nappal később 1900. március 26-án, vagyis ma *Az intendáns fel...* címe alatt a *Budapesti Napló*ban egy színházi hír jelent meg, amelyben elmondtuk, hogy azok az egyetemi hallgatók, akik vasárnap reggel a *Nemzeti Színház* előjegyzési kasszájánál közvetlenül a megnyitás után *Széchy* Mária pénteki előadására másod- vagy harmademeleti jegyet akartak vásárolni, a következő kurta választ kapták:

— Már nincs!

Már nincs! — pedig most van az előjegyzés első napjának legelső perce, hiszen a reggeli lapokban jelent meg a műsor, — és már nincs jegy?! Az ifjak zajongtak.

— Ha sokat kiabálnak, akkor kétforintos jegyet sem adok! — szólt bosszusan a pénztáros kisasszony és becsapta az ablakot.

Erre megirtuk mai reggeli számunkban, hogy az intendáns, aki nyilván fél a tüntetésektől, ugy látszik, a maga céljaira fogja fordítani a jegyeket.

Erre ma este 1900. március 27-ikének kelte alatt a fentebbi levelet közli a *Magyar Nemzet*, amelyben néhány nap előtt azt írták egy sugalmazott cikkben, hogy *Jászai* Mari számára ezek a tüntetések csupán előzetes reklámok a vígszínházi szereplése számára. Most pedig maga az intendáns lép a tüntetők élére.

Legyen tőlünk távol a székepszis, amely a *Magyar Nemzet* sajtóhibájának nézvé szívesen az intendáns levelének a dátumát!

Legyen tőlünk távol a kíváncsiság, hogy vajjon miért nem tudatták ezt a fontos eseményt a szombati kommunikéban, amely híven értesíti a lapokat, ha Fekete urtól Nárcisz ur vesz át egy szerepet!

Legyen tőlünk távol az álmélkodás, hogy az intendáns ur a *Nemzeti Színházban* két emeletet ad egyszerre annak az ifjúságnak, amelyet innen kitiltott! „Hadd részesüljön az utolsó előadás élvezetében!” — mondja mélabusan a levél.

Legyen tőlünk távol az a szörszálhasogatás, amely arra figyelmeztetné az intendánst, hogy már megint jatszssa a *Nemzeti Színház* birtokosát, amikor két emeletet ajándékoz el, amelynek jegye egy szálíg pénzért kelt volna el!

Es legyen tőlünk távol az a hűség, amely erőnek erejével sugja nekünk, hogy az intendáns tegnapi leveléhez nagyon némi köze mai cikkünknek is!

Mélabus érzéssel tölti el az embert, amikor hallja, hogy az intendáns takarodót fuvat. Már késő.

Eszünkbe jut József császár, aki minden sérelmes alkotását, egész életének a munkáját visszavonta, közelegni érezvén a végét.

A pénteki *Széchy* Mária előadásra, amelyben utóljára lép föl *Jászai* Mari a *Nemzeti Színházban*, már alig kapni jegyet. A földszinti és első emeleti jegyek már egytől-egyig elkelttek. Az *Országos*-, *Lipótvárosi*- és *Tiszteviselő-kaszinó*. és az *Athletikai Klub* eszelnakdjának tagjai, akik egész pad-sorokat foglaltak le, elhatározották, hogy az ünnepe estének théatre-paré jelleggel adnak és fenekei frakkban jönnek a színházba — továbbá, hogy a páholy- és támlásszék bérlőkhöz is felszólítást intéznek, hogy szintén estélyruhában jelenjenek meg.

MŰVÉSZET.

□ **A szolnoki művész-kolónia.** Szolnokon *Lippich* Gusztáv főispán kezdeményezésére *Wlassics* Gyula kultuszminiszter támogatása mellett egy festő művésztelep létesítésén fáradoznak. *Lippich* Gusztáv Jász-Nagy-Kun-Szolnok vármegye főispánja most *Wlassics* Gyula kultuszminiszter újabbily irányu leírata következtében, hogy Szolnok város művelt közönsége közt indítson mozgalmat a tervbevett művésztelep és műterem létesítése érdekében, tegnap vasárnap a vármegyeház épületében előkészítő értekezletet hívott össze, amely egyhangulag abban állapodott meg, hogy a művésztelep és műterem nagy-

fontosságát és szükségét mindannyian belátják, megvalósítására tehát elsősorban a várostól telket kérnek, — legközelebb pedig egy létesítő bizottságot alakítanak, mely hivatva lesz a terv érdekében a társadalom minden rétegében nagyszabású mozgalmat indítani.

Magyar művészek a párisi kiállításon. Az idei párisi világkiállítás magyar osztályának egyik legérdekesebb és legértékesebb része lesz a magyar képzőművészek kiállítása. A kiállításra kerülő szobrok és képek szállítását már megkezdték, sőt a napokban hozzá fognak azok föllállításához és elrendezéséhez. E végből Márk Lajos és Mihálik Dániel festőművészek Párisba utaztak, ahol a kormánybizottság tagjaival együtt rendezik el a magyar művészeti osztályt.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

A Karátsonyi és a Farkas-Raskó pályázat. Az Akadémián ma kiadták a Karátsonyi- és a Farkas-Raskó-díjat. Egyiket sem kell okvetlenül kiadni, aminthogy olykor három-négy esztendőn keresztül is ez a két díj visszavándorolt az Akadémia pénztárába. A mai összes ülésen báró Eötvös Lóránd elnököt, aki mindenekelőtt jelentést tett a berlini tudományos Akadémia jubiláris ünnepségeiről, melyeken ő képviselte a magyar Akadémiát. Azután Bayer József levelező tag előterjesztette jelentését a gróf Karátsonyi tragédia-pályázat eredményéről. A bíráló bizottság negyvenhárom pályaművet vett át, amelyek a legkülönbözőbb címeken versengenek a dícsőségért. A végeredmény kedvezőnek mondható. Egyik sem ígér ugyan szenzációs sikert, ámde a jutalomra érdemes drámán kívül is több kész és fejlődő tehetség nyilatkozik meg bennük. Tizenhét pályamunka csupa zagyva, gyermekek szárnyprogálgatás, komoly bírálatot nem érdemel. Tizenkét dráma tehetséges kezdők műve. A harmadik csoport, számszerint 9 dráma, a felsikert ígérő műveket öleli fel. Hosszasabban foglalkozik a jelentés öt művel, amelynek mindegyike több-kevesebb jelességgel dicsekszik. Ezek közé tartozik az *Absolon*, a *Római rabszolgák*, a *Korlátflak*, a *Pulcheria* és a *Catilina* című dráma. A bírálók oly művet, mely a pályázat föltételeinek minden tekintetben megfelel, nem találta ugyan, de azért egyhangú szavazattal arra kérték az akadémiát, adja ki a díjat a *Római rabszolgák* című pályaműnek, amelynek — ha koncepciója fogypatékos is, irodalmi értéke van, s nyeresége a magyar literatúrának. Három pályamunkát (*Absolon*, *Korlátflak* és *Catilina*) dícséretre ajánlott a bizottság. A teljes ülés a előterjesztett javaslatához hozzájárult, az elnök felbontotta a nyertes pályamű joglóságát, s ebből *Palágyi* Lajos nevét olvasta le.

Megjelentek a távollevő szerzők, amikor *Riedl* Frigyes ült a zöld asztalhoz, s jelentette, hogy a *Farkas-Raskó*-féle hazafias költeményre kitűzött pályázatra 44 vers érkezett be, de csak három érdemel figyelmet. Az *Örségen* címűnek vannak sikerült versszakai, de nincs egysége. A *Kurucörténel* című ügyességgel fujja *Endrődy* tőrőgrófját; vannak költői stófiái, de osekévénye gyöngén van felépítve. A bírálók többsége a *Falusi levél* című szatírárt ajánlja a jutalomra. A franciáskodást, a szecessziós izlést gunyolja sok sikerrel. Az előadó több stófiát be is mutatott a jutalomra ajánlott költeményből, melynek szerzője — mint a jelölés levélből kitűnt — *Lampérth* Géza, a jeles fiatal költő, a ki tavaly a Vigyázó-díjnak lett a nyertese.

Az összes ülés izgalmai ezzel befejeződtek s a hallgatóság padjai egyszerűen kiürültek. Ezután *Szilv* Kálmán referált a folyóügyekről, részvételt emlékeztet meg *Majláth* Béla levelező tag és *Capasso* Bertalan kültag elhunytáról. *Zuka* Tivadar alapítványa értelmében az Akadémiában harmadévenként egy-egy jeles orientalista értekezik *Kőrösi-Csoma* Sándorról. Az idén, április hó 30-ikán gróf *Kunn* Géza fog a híres utazóról megemlékezni ezen a címen: *Ismeretlenek Tibetéről*. — Az Akadémia mindhárom osztálya a tagsági jelöléseket már megajta.

Az I. osztály a) bizottsága levelező tagokul ajánlja: Dr. Balassa Józsefet, dr. Melich Jánost, dr. Váry Rezsőt, Kégl Sándort és Freckai Sándort. Úres 4 hely. A b) bizottság rendes tagnak Vadnay Károly levelező tagot ajánlja; levelező tagoknak pedig Kozma Andort, Erdődy Bélát és Széchy Károlyt. Úres egy rendes és egy levelező tagság.

A II. osztály a) kijelölő-bizottsága rendes tagul Concha Győző levelező tagot ajánlja, levelező tagnak senkit. Úres egy rendes, három levelező tagság. A b) bizottság rendes tagnak ajánlja Csanky Dezsőt; levelező tagoknak első helyen Csoma Józsefet, Finczy Ernőt, Pollanyi Ferencet, Reisner Ferencet, Wertheimer Edét; második helyen: Mahler Edét, Hörk Józsefet, Szendrey Jánost, Király Pált. Úres 1 rendes, 5 levelező tagság.

A III. osztály rendes tagnak Réthi Mórt, levelező tagnak Gonda Bélát ajánlja.

Ezután a főtákar bejelentette az Akadémia ideai 60-ik nagygyűlésének programját. E szerint május 1-én délután az osztályok üléseinek, 2-án délután 5 órakor lesz a nagy gyűlés, 3-án déli 12 órakor az igazgató-tanács ülése, 4-én tagválasztó nagy gyűlés, 6-án (vasárnap) délelőtt 10 órakor pedig az ünnepies közülés.

Az Akadémia ülése. A magyar tudományos akadémia márciusban nem tart több ülést. Az április havi ülésrend a következő: 2-án az I-ső osztály tart ülést, 9-én a II. osztály, 23-án a III. osztály, 30-án összes ülés lesz.

A természettudományi társulat kémia-ásványtani szakosztálya holnap, kedden este 6 órakor ülést tart az egye-em I-ső kémiai intézetben (Museum-körút 4. sz.) Az ülés tárgysorozata: 1. *Ilosvay* Lajos: A hidrazinnal csomalt ammóniás cupro-oxidat sejtságról. 2. *Lenyell* Bela: A radis-activiumról. 3. *Weiser* Izsó és *Zaitchek* Arthur: A takarmányok keményítő tartalmának meghatározása.

A Szilágyi-társaság — mint nagyváradi tudósítónk tavirolja — *Szilágyi* Ede emlékeztetere nagy közönség jelenlétében ünnepet rendezett, amelyen *Radl* Ödön elnök beszédet mondott, összehasonlítva a mult irodalom nagy alakait a szecessziós irodalommal. Ezután *Márton* Manó verseket, *Személy* Kálmáné szellemes causeriet és *Adorján* Emil humorzesket olvasott fel.

EGYESÜLETEK.

(A magyar vasuti és hajózási klub) március 25-ikén tartotta évi rendes közgyűlését, *Ludwig* Gyula elnöklete alatt. A közgyűlés elfogadta az évi zárszámadásokat s ugy a választmányok, mint a számvizsgáló bizottságnak megadta a felmenyét. A folyó évi költségeloirányzatot 114.311 korona 58 filler bevétellel s 101.352 korona kiadással állapították meg és alapszabályainak módosításával választmányi tagjainak létszámát 42-ről 60-ra emelte fel a gyűlés. Alapszabályai értelmében a három alelnök közül lelépő *Ráth* Péter helyett alelnökkül *Mándy* Lajost, a kisorsolt 14 választmányi rendes és 2 póttagot pedig újból megválasztotta. A 60 választmányi tag kiegészítésül rendes tagok gyanánt *Banovits* Károl, *Barvits* Albin, *Breuer* Mór, *Déséy* Lajos, *Imreh* Albert, *Katona* Endre, *Kenossey* Kálmán, *Kilényi* Hugó, *Kramer* Frigyes, *Petőnyi* Vendel, *Robiteck* Sándor, *Ráth* Péter, *Speidl* Bódog, dr. *Sletina* József, *Szekula* Gyula, *Szterényi* József, *Tolnay* Kornél és *Weisz* Károly, póttagokul a régiekben kívül *Banó* Gyula, *Benel* E. il. *Forrai* Gábor, *Kemenes* János, *Kelenyi* Ödön, *Magyar* Rafael, *Petz* Vilmos, *Veninger* Ferenc, *Vész* Béla és *Wehle* Gusztáv; számvizsgáló bizottsági rendes tagokul: *Csillag* Benó, *Fabrizov* Elek, *Markossy* Béla, *Mendi* Rezső és *Opesch* Ede, póttagokul *Oloison* Miksa, *Vuskits* József, *Zellán* János, könyvtarvizsgáló dr. *Barina* Károly, *Zólyomi* Jenő és *Járos* Jaroslav választottak.

TÖRVÉNYSZEK.

§§ *Párbaütgyek a rendőrségnél.* Az új bűnvádi rendtartás szerint a párbaütgyekben a rendőrség vezet a vizsgálatot. A főkapitány *Tóth* János rendőrfogalmazót bízta meg a párbaütgyek referálásával, akinél jelenleg két irodalmi affér is vár elintézésre. *Tóth* fogalmazó ugyanis most tartja meg a kihallgatást a *Tóth* Béla és *Kacziányi* Géza tanár közt lefolyt karpárbaütgyében és a *Dienes*—*Holló* afférben. Az előbbi ügyben már kihallgatta az összes feleket és tanukat, a másikban pedig ma volt *Dienes* Márton kihallgatása. A *Tóth*—*Kacziányi* ügyben megindítja az eljárást, a másikban pedig átteszi a rendőrséghez az *Ívánka*-féle feljelentést, amely szerint *Dienes* nem állt meg az állj vezényszóra. A mai kihallgatáson *Dienes* azt vallotta, hogy ő a küzdelem közben nem hallotta a segédek állj kiállítását s így ő tudva nem követhetett el szabálytalanságot. Kiemelte még, hogy ugy ő, mint *Holló* Lajos az összecsapás első pillanatában, egy ambóban kaptak erősen vörző fejszét s a küzdelem is igen heves volt, ami érthetővé teszi, hogy ha elhangzottak is elég erős hangon az állj-kiáltások, ő azokat nem hallhatta meg. Előadta azonkívül, hogy *Holló* Lajos nem szenvedett érdemleges sebesülést a jelzett fejszében kívül, azt pedig okvetlenül az első pillanatban kapta. Az ügyesség elrendelte a négy segéd és dr. *Boross* Ernő és *Farkas* László orvosok kihallgatását is, de *Dienes* Márton ezeken kívül még a jelenlevő *Fodor*, *Rákosi*, *Iczesszék*, *Szankay* és *Quass* vívómesterek, mint szakértő tanuk kihallgatását is kérte abból a célból, hogy amennyiben tényleg történt volna némi szabálytalanság, azért nem őt terhelje a felelősség.

§§ *Akinek három felesége van.* Ez alatt a cím alatt írta meg tavaly a *Magyar Újság*, hogy egy örményorszéki szolgát a felesége bigamia miatt feljelentett a bíróságnál. A cikk tartalmát *Enyed* Mihály törvényszéki kézbesítő magára vette s rágalmazásért és becsületsértésért feljelentette a cikk íróját, *Fröhlich* Jánost. A törvényszék mára tüzte ki e pör tárgyalását, de mielőtt az esküdtszék megalakult volna, *Fröhlich* kijelentette, hogy a cikk nem *Enyed*ről szól, de amennyiben ő mégis magára értené, sajnálkozással ad kifejezést, hogy a téves adatok nyomán meg-

irt közlemény megjelent. A panaszos ezt tudomásul vette, mire a sajtóbíróság *Fröhlich* János ellen a további eljárást megszüntette.

§§ *A letartóztatott bűrbeizomános.* *Hay* Mór bűrbeizománost, aki ellen *Halász* Elemér földbírtokos család miatt tett feljelentést, s akit dr. *Lóblin* vizsgálóbíró letartóztatott, dr. *Naay* Dezső ügyvéd által a törvényszék vádtaácsához felebezett a vizsgálóbíró végzése ellen. A vádtaács *Czárán* István tablai bíró elnöklete alatt ma délben foglalkozott a felfolyamodással s másfél órai tanácskozás után megérősítette a vizsgálóbíró végzést és fenntartotta az elrendelt vizsgálati fogságot.

TÁVIRATOK.

Páris, március 26. *Duperre* admirális 75 éves korában meghalt.

Oszták tartománygyűlések.

Ecs, március 26. A *bukovinai*, *salzburgi*, *karinthiai* és *krajnai* tartománygyűléseket a szokásos módon nyitották meg. A karinthiai és krajnai tartománygyűlések határozati javaslatot nyújtottak be, amelyben kifejezést írt a kormány által benyújtott vasuti törvényjavaslatokkal, különösen pedig azzal a javaslattal való megelégedés, mely kiállításba helyezi a *Triest*-vel való második vasuti összeköttetést.

Prága, március 26. A tartománygyűlés mai ülését 11 óra 20 perckor nyitotta meg *Lobkowitz* herceg tartományi főmarsall. A képviselők között szétosztották a tartományi bizottság jelentéseit az 1900. évi tartományi előirányzatról és az 1900. május havában szedendő tartományi adók ideiglenes megállapításáról. A bejelentések között van *Paták* és társai indítványa, amely azt kívánja, hogy a csehországi bíróságoknál és más állami hatóságoknál egyenlő jog adassék a cseh nyelvnek, továbbá *Pergelt* és társai indítványa a hivataloknak a nyelvviszonyok alapján való berendezéséről, *Siegmund*, *Eppinger* és társai indítványa a nyelvhatárok megállapítása dolgában folyó munkálatok folytatásáról, végül *Siegmund*, *Schlicher* Zdenko és társai indítványa tartománygyűlési kuriák alakítása dolgában.

A bejelentések után a tartományi főmarsall melegen emlékeztet meg báró *Dobrzensky* tartománygyűlési képviselő elhunytáról, azután bejelentette a szentesített határozatokat. Végül fölolvasta a kormány átiratát, amely az iparbírókágok életbeléptetéséről értesíti a tartománygyűlést.

Iro képviselő beadványt intézett a tartománygyűléshez, amelyben tiltakozik az ellen, hogy a tartománygyűlés tanácskozásaiiban való részvételt úgy magyarazzák, mintha ezzel elismerné, hogy Eger városa államilag Csehországhoz tartozik, ellenkezőleg, szükségesnek tartja, hogy Eger városának hivatalos különállását hangoztassa.

A bejelentések között van egy interpelláció az Angliának állítólag szállított ágyukról, továbbá egy interpelláció, amelyben azt kérdezik a kormánytól, mit szándékozik tenni, a készenlány és a készenlányának jogosulatlan emelése ellen.

Bránn, március 26. A tartománygyűlés mai ülésén *Zieratin* helytartó előbb német, azután cseh nyelven mondott beszédet, amelyben kijelentette, hogy minden erejével a tartomány javára fog működni és szívesen fogja előmozdítani a tartománygyűlésnek a nemzetiségek kibékítésére irányuló törekvéseit.

A beszédet tetszéssel fogadták.

A bejelentések között van egy indítvány a morvaországi köszémbányák kisajátításáról, továbbá egy interpelláció egy morva embernek Felső-Sziléziából való kiutasítása dolgában, és egy másik interpelláció, amely szerint a morva posta- és táviróigazgatóság körrendeletében nem méltatta egyenlően a tartomány két nyelvét.

Elsülyedt hajó.

Kiel, március 26. Az Északi tengeren egy *Milsen* nevű dán hajó egész legénységével s minden utasával együtt elsülyedt.

Bizalmi szavazat a francia kormánynak.

Páris, március 26. A képviselőház mai ülésén nagy volt az izgatottság, mert mikor a beadott bizalmi napirend felett elrendelte az elnök a szavazást, ugy tetszett, mintha a kormánynak kisebbsége lett volna.

A vita során *Ribot* hevesen megtámadta *Waldeck-Rousseau* politikáját, viszont *Carnot* szocialista megtagadta a közösséget a *Ribot* pártjával.

Waldeck-Rousseau megjegyzi, hogy Martiniquen volt ugyan gazdasági sztrájk, de sohasem volt osztályharc. A miniszterelnök hozzájárul *Gerville-Réache* napirendjéhez, mely szerint a képviselőház kifejezi bizalmát a kormány szilárdságában, melylyel a rendet Martiniquen helyre fogja állítani.

E napirend elsőbbségét 244 szavazattal 231 ellenében elfogadták.

Lasserre a napirend kettősítését kívánja. *Símyan képviselő* rárohan a szónokra és megüti. A két képviselőt szétválasztották. (Élénk mozgás.)

Waldeck-Rousseau miniszterelnök azt mondja, hogy ő nem hiszi, hogy a kormány a martiniquei ügyben elvesztette volna a Ház bizalmát.

A képviselőház 285 szavazattal 239 ellenében elfogadja *Gerville Reache* napirendjének első részét, amely a kormány iránti bizalomnak ad kifejezést s azután egyszerű szavazattal elfogadja a második részét is, amely a rend helyreállítására vonatkozik Martiniqueun.

Tüntetés Grácban.

Grác, március 26. *Freund* jezsuita páter tegnap mondta utolsó prédikációját az itteni plébánia templomban. Már tegnapelőtt este is tüntetés volt a prédikáció után s tegnap ismét nagy néptömeg gyűlt össze a templom előtt, ahonnan a rendőrök elkergették a tüntetőket. A tömeg ezután a József-szoborhoz vonult, ahol addig folytatta a tüntetést, amíg a rendőrök újra szétkergették.

Nafta-vezeték.

Eatum, március 26. A transzkaukáziai vasut mentén épült nafta-vezeték, amelynek hossza 214 verszt, annyira elkészült, hogy megtarthatják a végleges vizsgálatot. A vezeték csöveinek átmérője 8 hüvelyk. A vezetéken évenként 60 millió pud naftát lehet vezetni.

A bányász-sztrájk.

Kladno, március 26. A mai reggeli munkaszakban munkásoknak 71⁴/₁₀-a sztrájkolt.

Albona, március 26. A sztrájk még egyre tart. A sztrájkolók egy nem munkásokból álló küldöttséget kldtek a bányavezetőséghez, de ez nem fogadta a küldöttséget.

Közgazdasági táviratok.

Arad, március 26. Az aradi kereskedelmi és iparkamara mai rendkívüli közgyűlésében elhatározta, hogy feliratot intéz a kormányhoz a szeszkontingens felosztásának tervezett új módosítása ellen és abban kifejezi, hogy az ipari szeszgyárak újból való megrövidítését célozza és még a mezőgazdasági érdekekkel is ellentétben áll, az ipari és kereskedelmi forgalom csökkenését vonná maga után, károsítaná a kisgazdákat, mert mezőgazdasági terményeinek értékesítését nehezítené meg, pénzügyeinkre nagy terhet hárítana. A felirat kiemeli továbbá, hogy az ipari szeszgyárak kontingensét az 1899. évi XX. törvények amugy is tetemesen lezállította és az újból való leszállítás a mezőgazdasági szeszfőzőknek nagy mértékű ajándékot jelent, amelynek értékét az ipari szeszgyárak fizetnék meg. A kamara kéri tehát a kormányt, tekintsen el az ipari szeszgyárak további gyengítésétől minden körülmények között, annál is inkább, mert még a gyárak kártalanítása sem változtatna semmit a helyzeten. Egyúttal elhatározta a kamara teljes ülése, hogy e tárgyban feliratot intéz a képviselőházhoz, valamint felhívja Arad város és a kamara területéhez tartozó egyéb városok figyelmét azokra a káros következményekre, amelyek a tervezett novella által rájuk nehezednének.

Bécs, március 26. A bécsi tőzsdekamara mai teljes ülésén néhány petíciót olvastak föl a százalékos jegyzés megszüntetése dolgában és elhatározták, hogy ezeket a petíciókat az árfolyamlap- és szokványbizottsághoz utasítják tárgyalás és jelentéstétel végett.

Berlin, március 26. Holnap alakul meg a *terménytőzsde* előjárósága. Az árakat valószínűleg a jövő héttől kezdve fogják hivatalosan jelezni.

Berlin, március 26. *(Gabonapiac.)* Külföldi jelentések hatás nélkül maradtak. A szép idő folytán a kínálat túlnyomó volt, ami a buza és rozs árát $\frac{3}{4}$ -1 márkával lenyomta.

New York, március 26. *(Értéktőzsde.)* Váltó Londonra 4.82. Váltó Párisra 5.19³/₁₀. Váltó Berlinre 64³/₁₀. Ezüst 60.—.

New York, március 26. *(Terménytőzsde.)* *(Zárlat)* Gyapot: New Yorkban helyben 9.14¹⁰/₁₀ (9.14¹⁰/₁₀). Áprilisra 9.35. (9.41). júniusra 9.28 (9.36). New-Orleansban helyben 9.9¹⁰/₁₀ (9.9¹⁰/₁₀). — *Petroléum* Stand white New Yorkban 9.90. (9.90). Stand white Philadelphian 9.85. (9.85). Refined in Cases 11.10. (11.10). Credit Balances at Oil City 16.8. (16.8). — *Zsir*: Western steam 6.60. (6.55). Rohe és Brothers 6.75. (6.75). — *Tengeri irányzata* tartott. Márciusra —. (—). Májusra 43³/₁₀. (43³/₁₀). Júliusra 43³/₁₀. (43³/₁₀). — *Buza* irányzata gyenge. Piros őszi helyben 78³/₁₀. (79.—). Szeptemberre 72³/₁₀. (72³/₁₀). Márciusra —. (—). (—). Májusra 72¹/₁₀. (72¹/₁₀). Júliusra 72³/₁₀. (72³/₁₀). Gabona szállítási díja Liverpoolba 3¹/₁₀ (3¹/₁₀). — *Kávé*: fair Rio 7. sz. 8.—. (8¹/₁₀). Áprilisra 6.55. (6.50). Júliusra 6.55. (6.55). — *Liszt*: Spring Wheat clears 2.75. (2.75). — *Cukor*: 3¹/₁₀. (3¹/₁₀). — *Őn*: 30.75. (30.75). — *Réz*: 16.70. (16.75). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, március 26. *(Terménytőzsde.)* *(Zárlat.)* Buza irányzata gyenge. Márciusra 65.—. (65¹/₁₀). Májusra 65¹/₁₀. (65¹/₁₀). — *Tengeri irányzata* tartott.

Májusra 88¹/₁₀. (87⁴/₁₀). — *Zsir*: Márciusra 6.20. (6.05). Májusra 6.25 (6.20). — *Szalonna* short clear 6.60. (6.50). — *Sertéshús*: Február —. (—). Májusra 11.82 (11.62). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Nyiltér.

Somatose

(oldódó hufehérnye)
orvosi szaktekintélyek véleménye szerint a „tápkészítmények ideálja” betegeknél és gyengéknek.

Idegeket és izmokat erősíti.

Gyógyszertárakban és gyógyszeranyag kereskedésekben.

budapesti áru- és értéktőzsde tisztelt választóihoz!

A budapesti tőzsde tagjai tiltakozva az ellen, hogy egy mandátum nélküli **ügynevezett** állandó tőzsdetanácsos-jelölő bizottság 1500 tőzsdetag részére 40 tőzsdetanácsost kandidál a f. hó 23-ikán hirlapok és meghívók útján egybehívott és a gabonacsarnok helyiségében megtartott nyilvános értekezleten kebelünköl szabad választás útján kiküldték az alulírott végrehajtó bizottságot a tőzsdetanácsosok jelölésére és a választás vezetésére. E bizottság f. hó 24-én megtartott teljes ülésén

Blau Arnold

és

Steiner József

urakat

jelölte az üresedésben lévő két tőzsdetanácsosi állásra.

Tekintve a tőzsdetanácsos rendkívül fontos hivatását felkérjük a tőzsde tisztelt választóit méltóztatassanak mindnyájunk érdekében jelöltjeinket szavazatukkal győzelemre segíteni.

Kelt Budapest, 1900. március 24-én.

A végrehajtó bizottság.

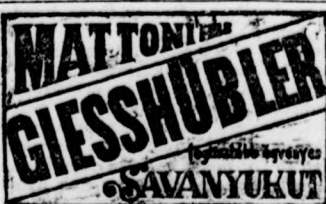
Áldor Frigyes — Herzfeld Frigyes
b. alelnök. b. elnök.

Fejér Jenő

b. jegyző.

Adler Armin
Adler Sándor bankár
Augenföld Ödön
Balla Vilmos
Bátor Dezső
Berényi József
Bing Gyula
Breitner Imre
Deutsch Ödön
Elek Imre
Engel Pál
Freund Rudolf
Friedmann Károly
Gelb Jakab
Heidberg Vilmos
Hirsch Nándor
Katzau Richárd
Krausz Simon
László Ferenc
Löwy Miksa

Lukács Ferenc
Mahler Gusztáv
Mäkler Károly
Mitzky M. E.
Mocsányi Ödön
Nagel Emil
Perl Soma
Politzer Sándor
Reich Jenő
Roth Miksa
Schlesinger Izidor
Schöpkes Albert
Steiner Mihály
Vérő Henrik
Vajda Lajos
Weidinger Miksa
Wellisch Lajos
Weiller Szigmond
Weiss Tivadar
Winkler József.



A budapesti áru- és értéktőzsde tisztelt választóihoz!

A százas-bizottság mai ülésében hozott határozatának megfelelően a következő urakat van szerencsénk önöknek tőzsdetanácsosi állásra ajánlani:

Auer Róbert
cs. h. Baronyi Benedek
Beimel Jakab
Bischitz Arthur
Császár Jenő
Deutsch Sándor
Frankl József
Freud Fülöp
Geiger B. Szigmond
Gold Szigmond
Heller Gábor
Hoffmann Samu
Holitscher Lipót B.

Neumann Frigyes
Neumann Miksa
Oblath Gyula
Pekár Imre

Robitsék Henrik F. (uj)
(biztosító társasági igazgató)

Rötzer Ferenc
Sándor Armin
Sandor Pál

Schöffér Bódog (uj)

Schwartz Felix
Schweiger Márton
Simon Jakab
Strausz Antal
Strasser Sándor
Székely Ferenc
b. Ullmann Emil
Vuk Gyula
Wahl Béla
Weisz Fülöp
Weisz Károly

Klein Gyula (uj)

(a Heller M. és Tsa cég főnöke)

Köhner Ágost
m. Krausz Lajos
Kornfeld Szigmond
B. Kochmeister Frigyes
sz. Lukács József
Markó Albert

Ezen névsorban a tőzsdetagoknak minden szakmája kellőleg képviselve van és ennek folytán azon biztos reménynek adunk kifejezést, hogy az a t. tagtársak feltétlen tetszésével fog találkozni.

Kérjük tehát a t. választókat, hogy bennünket közérdekű működésünkben becses szavazatukkal támogatni és hathatós befolyásukkal nekünk segídenek szíveskedjenek, hogy jelöltjeink diadalra jussanak.

Budapest, 1900. március 26.

Hazafias üdvözlettel

a százas-bizottság nevében:

Gál Károly, Reich Lajos

elnökök.

Biró Henrik

jegyző.

Nyilatkozat.

A tőzsdetanácsos választások alkalmából alakult ügynevezett százasbizottság a saját kebelében felmerült vizályok folytán a folyó hó 22-én tartott teljes ülésében hozott, az összes tagokat egyaránt kötelező határozatait önönmaga megtagadta.

Indítatva érezzük tehát magunkat kijelenteni, hogy jelöltünk

DEUTSCH VILMOS

ur

mellett, a meghasonlott, és tagjai túlnyomó részének kilépése következtében egy most már jelentéktelen tényezővé zsugorodott bizottság teljes mellőzésével továbbra is tántoríthatatlanul kitartunk, és felkérjük tisztelt tagtársainkat, hogy szavazataikat minél számosabban jelöltünkre adni szíveskedjenek.

Budapest, 1900. március 26-án.

Az eredeti százas bizottságból
kilépett választók.

(Az e rovat alatt közöltetteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

KÜLÖNFÉLÉK.

Hallom hörgősteket...

Hallom hörgősteket messze Afrikából,
Haldokló katonák, korán tört virágok!
A ropogó puskák tüze ide lánzol
S a távoli zajra merengve vigyázok.

Mit beszél a moraj, miről zúg e láрма?
Mit sohajt a porban a szegény búr ajka?
Mind ezt hűrgi: „Halál, szegény a világra,
Amely az ártatlant egymagára hagyja!”

Rút helóta-népek, tespedt vérű fergek,
Bérencei láncot verő hatalmaknak;
Ime, halálusát vív árva testvérek,
S rá haló kínján is bilincseket raknak.

Hát nincs bennetek szív? Nem ég a véretek,
Látván, mint pusztul el egy szabad, bátor nép?
Nem jut eszetekbe, hogy a szoldos sereg
Durva lába holnap talán reátok lép?

Nem siratójátok a hűnyő szabadságot
Egy dicső századnak diestelen alkonyán?
Nem látjátok-e a villanó villámot
A fellegek sötét, vészjósló fokán?

Az Úr keze villog, s szól ajkán az átok
Keserű haraggal királyi székéről:
Titeket, kik szabad népem elhagytok,
Örökös békóba verlek büntetésül!”

Bán Aladár.

+ **A hivatás.** Egy altonai orvos hat kilogramm orvosságot vett be, a nélkül, hogy beteg lett volna. Ezt azért tette, hogy kipróbálja az orvosságok hatását és az is megjegyzendő minden félreértés kikerülése végett, hogy tizenhét év alatt szelelt be ilyen nagy tömegű orvosságot, még pedig egy kinin és koffein összetétel. Ezt az orvosságot most már a legmelegebben ajánlja mindenféle bajok ellen. Mint maga beszéli el egy német lapban, 1883 óta naponként bevett egy fél, vagy egész grammot, a nélkül, hogy a legkevésbé is megártott volna neki.

+ **A Palais de Justice muzeuma.** A párisi látványos száma ismét megszorodik egygyel. A Palais de Justice egyik részét muzeummal alakítják át, ahol kiállítják mindazokat az emlékeket, amelyek erre az évszázados épületre vonatkoznak. Ezeknek száma különben újabb időben azzal is növekedett, hogy véletlenül felfedeztek egy eddig nem ismert földalatti helyiséget, amely valószínűleg börtönül szolgált hajdanában és amely a történelmi emlékek tárgyak, régiségek egész sorozatát rejtette magában. A muzeum a világkiállítással egyidejűleg nyílik meg.

+ **A konfetti.** A konfettinek is megvan a maga érdekes története. Ez a mulatság nagyon régi eredetű. Egy párisi könyvombában született, amely esztendőnkint néhány ezer naptárt készítet. A naptárak minden lapja színes papirosból volt és a felfűzéshez keresztül lyukasztották ezeket a lapokat. Így nagyon sok papiros-darabka hullott a földre. Egyszer egy munkás tréfából a papirhalmazból egy maréknyit a szomszédnője hajrá dobott. A munkásnő meghajigálta a társnőjét, ez ismét folytatta a játékot. A nyomda igazgatója meglátta ezt s felfogta ennek a mulatságnak a praktikusságát. A legközelebbi opera-bálon a legmagasabb karzatról jó halmas konfettit a vidáman mulatozó közönség közé dobott. Nagy volt a meglepetés és mulatság. Ezzel meg volt alapítva a konfettizés jövője. Mindenhol elterjedt és mindenhol készítették konfetti-papiroskákat. Akkoriban négy koronájával fűzték a konfetti kilogrammját. Ma már egész külön gépeket használnak előállítására és e gépek tíz óra alatt hatvan kilogrammot készítenek. Párisban egészen külön gyárak vannak és ide sokszor hatvanezer kilogrammra szóló megrendelések is érkeznek. E mellett sok konfetti-gépet is szállítanak Párisból külföldre. Egy ilyen gép rendszeren 250 lyukkal van ellátva, amelyek mindegyike hét milliméteres átmérőjű. Tizenöt-husz papirlapot is helyeznek egyszerre a lyukaoskák fölé, a lyukasztó pálcá alá s a munka olyan gyorsan halad, hogy egy perc alatt hatszáz ezer színes papiros-darabocska készül. A konfettik egy nagy pléhengerbe esnek, amelynek belsejében szédítő sebességgel egy igen sok küllővel ellátott tengely forog, amely a több rétegben egymáshoz ragadt konfettiket egymástól szétosapkozza. Az egyes géprészek a rájuk rótt nagy erő kifejtés következtében gyorsan romlanak és igen hamar újakat kell alkalmazni.

+ **A gyermekek félelme.** Macdonald tanár, a washingtoni közoktatásügyi és nevelésügyi hivatal tagja, érdekes vizsgálatot folytatott az okokra nézve, amelyek a gyermekekben félelmet idéznek elő. E végből sok száz kérdőívet bocsátott ki, amelyeket szülők, tanítók és mások, sőt gyermekek is kitöltöttek. Az eredmény az volt, hogy legtöbbször a vihartól félnék a gyermekek, aztán következnek a hüllők, aztán az idegenek, a sötétség, a tűz, a halál, a háziállatok, a betegségről, a vadállatok, a víz, a rovarok, a szellemek. A lányok sokkal több dologtól félnék, mint a fiúk, kivéve a vizet, a magas helyeket és az idegeneket. A fiuknál a félsére való hajlandóság a hét éves kortól, a tizenöt éves korig növekedik, aztán csökken. A menyörgéstől és villámástól, a hüllőktől, a rablóktól és természetfölötti lényektől való félelem nő a korrall. Az egyik kérdés a kísérletekkel való félelemre vonatkozott. Rájöttek arra, hogy a kísérletekről a gyermekek legtöbbször más gyermekektől hallott me-

sékből vesznek legtöbbször tudomást. Mások képekből tudnak még valamit rólok legelőször, mások ismét játékból, vagy a fantáziájuk útján. Egy nagyon csekély része a gyermekeknek a szülőktől hall legelőször kísérletekről. A gyermekeknek legalább harmadrésze úgy képzeli, hogy a szellemek fehérek és csak nagyon kevesen hiszik azt, hogy olyanok, mint az emberek és hogy testellenek, vagy olyanok, mint a halottak. Elvéve ugy is képzeli a gyermekek a szellemeket, hogy hosszu a karjuk és a kezük. Legjobban el van terjedve rólok, hogy a gyermekeket kergetik és megfogják. Azt is tartják rólok, hogy hirtelen elősuhannak, majd eltűnnek, mindenféle titokzatos dolgot művelnek, a halált megjósolják és az embereknek kárt csinálnak. Arra a kérdésre, hogy mikor jelennek meg, a legtöbb gyermek azzal felelt, hogy amikor besötétedik, vagy ha magukra maradnak. És véleményük szerint leginkább a temetőben jelennek meg a kísérletek.

+ **Rudyard Kipling álma.** Egy londoni lap beszéli el: Amikor egyszer Kipling indiai utjáról Londonba érkezett, egy kis másodemeleti szobában lakott a Villiers streeten. Egy napon meglátogatta egy barátja és legnagyobb meglepetésére látja, hogy egy gyönyörű tükör a kandeló fölött darabokra van törve.

— A kigyók — mondja Kipling, amikor barátja kérdőleg nézett rá. — Tegnap este elszunnyadtam a karosszékekben, amikor a lábam egyszer csak kicsuszott a cipőmből, amelyet kényelemből kifűztem. Félig még álomban a cipő után nyultam a lábommal és bele léptem. Akkor hirtelen megéreztem a cipő nyelvét a talpam alatt. Almos fejemen átsuhan a gondolat: „Egy kigyó!” És borzadva elrugtam a cipőt. Amikor aztán a tükör csörömpölve összezuzódott, magamhoz tértem rögtön s megtudtam, hogy nem Indiában vagyok, hanem Londonban.

+ **Megugrott vonat.** A legkedélyesebb vicinálisok történetében is páratlan ez az eset, amely a napokban történt a westfalai Soest községben. A vonat ugyanis rövid időre megállt s ekkor a kálauz az egyik utassal, akinek nem volt jegye, lezárt, hogy utólag váltsón jegyet. El is végezték ezt hamarosan s bementek egy pohár sörre a kocsmába, a hová a mozdonyvezető és fűtő, sőt a főkező is bejött utánuk. Egyszer csak látják a kocsmás üvegablakán át, hogy a vonat örült sebességgel indul lefelé a völgybe. Nosza rohantak kifelé s üldözőbe vették az eliramodott vonatot. Csak lenn a völgyben érték utol s macskamódra kuszták föl a kis szökevényre, amelyet alighanem valamelyik jökevdű utas indított utnak.

REGÉNY.

EGYETLEN EGY ASSZONY

Irtá: MOLNÁR FERENC

(22)

Éva megcsókolta még egyszer és kiment. Csenke nénit éppen akkor cipelték el a másik szobából, hogy Jolán meg ne hallhassa a sirását. Csenke bácsi meg a doktor vitte lefelé, a földszintre. És az öreg bányatiszt egyre hajtogatta: — Ilyen baj! Ilyen nagy baj!
És Éva ment, osonva sietett, mint valaki, aki érzi, hogy ő az oka mindennek, pedig nem is lehet róla.

XIV.

— Elkéstem az ebédnél? — kérdezte Éva, amikor visszaért az igazgatósági épületbe.

A libériás tot inas, aki mint mindig, ugy most is rhögött, megvizsgáltta:

— Óh, nem. Még az igazgató ur is az irodában van.

A kis mozdony most is lenn állott a ház előtt, a gépész a pirostégás gépházikó locáján ült és szalonát evett. Langyos déli melegét árasztott a nap, s oly derült kép lett volna ez a déli pihenő, ha Éva nyugodtan tudta volna nézni...

Fölment a szobájába, ledobta magáról a hosszu kabátot és szokása ellenére egy sarokba csapta a kalapját, minden gond nélkül. Aztán átment abba a kis szobába, ahol ebédelni szoktak és várt. Csodálta, hogy az igazgató nem jön. Máskor fél egykor már ebédnél ültek, most már fél kettő is volt és a ritter még mindig nem jött. Hallgatott, várt.

Jött az inas:

— Bajzár inzsener ur kérdezték, hogy tesszett-e már ebédelni.

Ez rendes ebédutáni szórakozása volt.

— Mondja neki, hogy még nem ebédeltem, és ma különben se fogadok.

A tót kiment.

És Évában egy esőpnyai pokoli gonoszszág ébredt arra a gondolatra, hogy ez a parfümözött elegáns ur most visszafordul és elmegy. Bizonyára már erre a délutánra is készen volt a mondókája, mint az elsőbűre. Éva nem bánta, ha ugy ebédután megjelent nála, szembeült vele és udvarolt kettőtől négyig. Rendszeren ugy három óra felé izgatottan fölállt és heves mozdulattal tett. Ilyenkor azt hitte, hogy itt a győzelem pillanata. De Éva szépen visszaültette a helyére.

Alig egy pár perc múlva megint jött az inas:

— Vétes ur...

— Nem fogadok!

Ennek csak ily röviden izent. Ez volt a másik délutáni látogató s az igazi mulatságot tulajdonképpen az adta, ha mind a kettő udvarolt. Talán, ha a karjába nem löttek volna, Richter is jelentkezett volna.

Az inas kiment s lenn megint visszafordult egy elegáns, szerelmes ur. Megint némaság lett a háznál s ekkor alulról hirtelen erős férfikórus hallatszott fel. Eljenzés volt, aminőt egy-egy kisebbfajta, de jótoru deputáció szokott produkálni. És mindjárt utána jött is a ritter, kissé kipirulva, izgatottan. Hogy Évát meglátta, mosolygásra vált az arca:

— Édes, ugyan miért vártál rám! Bocsáss meg... ebédelhettél volna!

Mindjárt hozták is a párolgó, forró levést. Evésközben megint elkomolyodott a ritter. Megkérte, hogy mit csinál Jolán kisasszony. Az asszony résztvevő arccal mondta, hogy rosszul van. Ez aztán elvette egyidőre a kedvüket. A tésztaid már nagyon kívánsi volt az asszony, hát megkérdezte:

— Micsoda éljenzés volt az az előbb?

— Egy kis deputáció.

— Mit akartak?

A ritter bizony nem titkolta:

— Béremelést akartak. Az állami bányában van egy pár szocialista és az telebeszélte a fejüket. Mondtam már hetekkel ezelőtt Csenkének, de az nem törődik semmivel, mióta a szegény lány beteg. Vértést pedig ki fogom dobni.

Ezt már hangosan mondta, s az arca éppen olyan piros lett, mint amilyen az imént volt.

— Miért? — mondta halkán Éva.

— Mert neki köszönhetem az egészét. En már ismerem ezeket a dolgokat. Nem először vagyok ilyen üzletben. Most már baj lesz belőle, ha a véremet is ütöm csapra nekik.

— Miért éppen Vértés?

— Mert az ő kezében volt az egész. Hetek óta ugy bának velük, mint a kutyákkal...

Egy korty bort ivott, megtörülte a száját és nyugodtan tette hozzá:

— Szegényeknek igazuk is van.

Aztán komoly hangon mondta:

— Édes fiam, ne törődjél ezzel a Vértessel.

A számár olyan szerelmes, mint valami gyerek és semmi egyébbe nem gondol. Mindent elhanyagolt. És ezek a tótok a helyett, hogy panaszra jöttek volna hozzám, elmentek a kocsmába és összebujtak az államiakkal. Most tessék kibeszélni mindent a fejükbe. Olyan sztrájk lesz itt, amilyet még nem ettem!

Azzal izgatottan fölkel, a szokott módon kezét csókoló Évának és átment az irodájába.

Éva egyedül maradt. Cigarettrára gyujtott s konstátálta, hogy ma már a második embert kéri tőle számon. Az este pedig Toganov elutasítását írták a rovására. A kis telepen minden fölfordult és mindenért őt vonják felelősségre. Hát kicsoda ő itten? Hát tehet ő róla, hogy szép és hogy ezek az emberek ugy ki voltak éhezve?

Egy pillanatra az járt az eszébe, hogy elutazik. De aztán lemondott erről, mert érezte, hogy most egyszeribe nem lehet így elszaladni innen.

(Folytatása következik.)

N a p i r e n d.

Napló. Kedd, március 27. — Római katolikus: Rupert pk. — Protestáns: Rupert. — Görög-ország: (március 14.) Benedek. — Zsidó: Vadar 26. — A nap két 5 óra 33 percek. — Nyugszik este 6 óra 6 percek. — A hold két éjjel 3 óra 22 percek. — Nyugszik délután 2 óra 1 percek.

A földművelésügyi miniszter fogad délután 4 órakor. Az interparlamentáris konferencia magyar csoportjának ülése délután 5 órakor a képviselőház I. számú bizottsági termében.

A budapesti áru- és értéktörzs rendes közgyűlése d. u. 4 órakor a törzsdele nagytérben.

A színház-egyesület közgyűlése d. e. 9 órakor a színház nagytérben.

Az osztályosrajtók húsdia d. e. 9 órakor a Vigadó nagytérben.

Nemzeti múzeum: Régiségtára, nyitva délelőtt 9 órától délután 1 óráig. A többi tára 1 korona belépődíj mellett megtekinthető.

Iparművészeti Múzeum és az Iparművészeti Társulat Állandó bazarja nyitva délelőtt 9—1-ig.

Nemesség-kilátás a városigeti Műcsarnokban. Nyitva délelőtt 9 órától d. u. 5 óráig. Belépődíj 2 korona.

Országos képtér zárv. Székely-kilátás a Nemzeti Szalonban, nyitva egész nap. Belépő díj 50 fillér.

Egyetem könyvtár nyitva délelőtt 9—12-ig, és délután 8—8-ig.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság: VII. kerület Kerepesi-ut 20. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9-től délután 2 óráig. Tudakozó-osztály és Kereskedelmi szakkönyvtár: VII. kerület, Kerepesi-ut 22. szám alatt. Hivatalos órák délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. A házi termékek állandó kiállítása, a Keleti mintatár és kereskedelmi-történelmi gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás (melyben az üzletvezetés árszámításokat is eszközöl) a városigeti iparcsarnokban nyitva: délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 2 órától 4 óráig. A külföldi kirendeltségek központi üzletvezetése (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V. Váci-körút 32. szám alatt.

Szórakozó helyek.

Allatkert nyitva egész nap.

Somogyi Múlató. Nagymező-utca. Ma egész új szenzációk műsor.

Folies Caprice. VI., Róvay-utca 18. Naponta fényes műsor.

Stefánia-szálloda, Murányi-utca 53. Budapest legolcsóbb szállodája.

Unio-Szálloda díszes nagy étterem, villanyvilágítás, specialitás kávépartérum.

Petánovics Metropoli szállodája. Naponta hangverseny (lásd hirdetést). Újonnan berendezett fényes étterem.

Putzer-pince Deák-tér naponta a pince éttermekben Dobronyi Géza I-ső rangú zenekarának hangverseny.

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

Osztrák Magyar Bank. A jegybank állásamárcius 25-én a következő volt: Bankjegyforgalom 1.246.374.000 kor. — 5.243.000 kor.), érc-értékkészlet 1.195.838.000 korona (+ 126.000 korona), váltótára: 237.809.000 korona (+ 8.876.000 kor.) lombard-üzlet: 64.044.000 korona (+ 3.671.000 korona), adómentes bankjegytartalék: 274.357.000 korona (+ 6.324.000 korona.)

UJ FÖLD

Írta: KNUT HAMSUN

(42)

Irgensnek határtalanul jól estek az elismerés szavai. Hálás akart lenni iránta, megakartamutatni, hogy mennyire becsüli kritikáját és ezért elárult neki valamit. Elmondta, hogy folyamodott az ösztöndíjért. Hogy mit szólna hozzá? Hogy egészen komolyan beszél, elhíheti. Csendesesen, titokban tette, a nélkül, hogy egyetlen egy ajánló sort mellékelte volna hozzá. Csak a könyvét küldte be, de azt hiszi, hogy ez is elég.

Hanka megjéjt. Egy pillanatig szólanul nézett Irgensre.

— Szenvedtél, — mondta. — Nélküldtél... ugy hiszem, azért kellett pályáznod.

— De édes Istenem — mondta Irgens mosolygva — mire való volna az ösztöndíj? Szó sincs róla, hogy nélküldtem; nem ez az oka, hogy folyamodtam. De hát miért ne folyamodjak az az ember, ha nem sérti vele az önértétét? És én nem sértettem, elhíheted. „Alulírott kéri az ösztöndíjat. Utolsó munkáit ide mellékeltem küldi”. Ez az egész. Semmi hajlongás, semmi komplimentum. S ha a pályatársaimra gondolok, azt hiszem, nem lesznek az utolsó közt. Nemde?

Hanka mosolygva s így szól: — Nem, nem leszel az utolsó közt.

Irgens magához szorítja és suttog: — Így Hanka. Most ne jöjj velem tovább. Majd most én kísérek vissza... valahogy csak bírom, amíg te is itt vagy a városban, de ha te is elutazol, ugyancsak sötét lesz a világ. Nem tudom, mi lesz velem.

— Hisz csak falura megyek.

— Igen — felel Irgens — elég az. — El leszünk szakítva egymástól, most én nem mehetek utána. Mikor utazol?

A törzsdelelakostagok választásához. A törzsdelelakostagok 100-as választó bizottsága ma este Gál Károly és Reich Lajos elnökele alatt ülést tartott. Gál Károly üdvözlőlvén a megjelenteket, kijelenti, hogy miután a törzsdelelakostagok a 100-as bizottság által kiküldött 12-es bizottság jelölését nem fogadták el föltétlenül, a mandátumáról lemond, s azt a 100-as bizottság kezébe teszi le. Berkovits Géza színelőleát fejezte ki tagtársai nevében a visszalépés föltét, az elnökneknek fáradozásaitársai nevében köszönetet szavazva a következő lista elfogadását javasolja: Auer Róbert, es. h. Baronyi Benedek, Beimel Jakab, Bisehitz Artur, Császár Jónó, Deusch Sándor, Frankl József, Freund Fülöp, Geiger B. Zsigmond, Gold Zsigmond, Heller Gábor, Hoffmann Samu, Holtscher Lipót B., Klein Gyula, a Heller M. és Tarsa cég főnöke (uj), Kohner Ágost, m. Krausz Lajos, Kornfeld Zsigmond, báró Kochmeister Frigyes, sz. Lukács József, Merkó Albert, Neumann Frigyes, Neumann Miksa, Oblath Gyula, Pekár Imre, Robitsch Henrik Ferenc biztositó-társaság igazgató (uj), Róizer Ferenc, Sándor Armin, Sándor Pál, Schöffler Bódog (uj), Schwartz Félix, Schweiger Márton, Simon Jakab, Strausz Antal, Strasser Sándor, Székely Ferenc, b. Ullmann Emil, Vuk Gyula, Wahl Béla, Weisz Fülöp és Weisz Károly. A névsort egyhangulag elfogadták s ez lesz a holnap választáson a hivatalos lista.

A Magyar Aszfalt Részvénytársaság közgyűlése vasárnap délelőtt volt dr. Országh Sándor elnökével. Az igazgatóság jelenti, hogy a múlt évben elrendelt tökéfelemelést sikeresen foganatosították, amivel a részvénytőke 3.800.000 koronára, a tartalék pedig 3.436.977 koronára, vagyis a részvénytőke 90 százaléka emelkedett. Megkezdették az iparszerű szénbányászati és elarusító üzletet, Üzeme helyezték a dorna-mezőtelegről drótkötél-gyalvát. Az aszfalt-üzlet a múlt évben kielégítő eredményű volt. A múlt évi tiszta nyereség, az újítási és helyreállítási alapnak 60.000 koronával történt javadalmazása után, 702.479 korona, amelyből az alapszabályszerű javadalmazások levonása után 617.048 korona marad rendelkezésre. A közgyűlés elhatározta, hogy az 1899. évi szelvényt április 1-től kezdve 30 koronával váltják be; 47.048 koronát pedig a jövő évi számlára visznek át. Péterfy részvényes kérdés folytatán az elnök kijelenti, hogy a társulatot az építési szakban beallott válság ellenére sem érte veszteség az elmúlt évben s arra való tekintettel, hogy a társaság csaknem kizárólag közhatalóságokkal köt üzletet, számításba vehető veszteség a jövőben sem érheti. A jelentést tudomásul vette a közgyűlés s felügyelőbizottsági tagokul megválasztotta Kovácsy Sándort, Giczey Lajost, Szécsi Pált, Veith Bélát és Révész Adólfot.

A Magyar Terménykereskedők és Gyárosok Véglegylete tegnap tartotta rendes közgyűlést Klein Gyula elnökele alatt. A választmány évi jelentésében rámutatott arra, hogy a véglegylet megalkotásával a fizetéképtelenségek rendezése jogi formát öltött. Az érdekeltek körök csaknem kivétel nélkül tagjai az egyesületnek. A jelentés megemlékezik arról, hogy az elmúlt esztendőben mindössze 3 törzsdíj és 17 törzsdíjkielvi fizetéképtelenség jelentést be a véglegyletnek, ami bizonyíték annak, hogy a magyar terménykereskedelem minden ízében egészséges alapokon nyugszik és hogy ez alapokat s a nagy áruhálmazások, sem pedig a legkedvezőtlenebb pénzügyi viszonyok nem tudták megintatni. A véglegyleti

— Egy hét múlva.

— Oh, ha nem mennél el Hanka! — mondta s megállt.

Szünet. Hanka gondolkodott.

— Szeretnéd, ha itt maradnék? — kérdezte. — Akkor maradok. Igen, maradok. A gyermekre nézve ugyan jobb volna, de mégis... Igen, tulajdonképpen én is örülök, ha nem kell elmennem.

Most újból a vendéglő elé értek.

— Jó éjt, mondta Irgens boldogan. — Köszönöm Hanka. Mikor látalak megint? Ugy vágyódom utánad.

Három nappal utóbb Irgens levelet kapott Hanka asszonytól.

Lent járt a városban, találkozott egypár ismerősével, csatlakozott hozzájuk, szokása szerint keveset beszél velük, de a lehető legjobb kedve volt. Paulsberg Lars képét is látta, amint a műkereskedés kirakatában volt, a kirakat kellős közepén, úgy, hogy minden arra menőnek szemébe ötlött. A kép könnyedén, kihívó modorban volt festve, Paulsberg parfümtől illatos alakja nagyon előkelő volt, amint az egyszerű nádszéken ült s az emberek csodálkoztva, bámulva nézték s egyre azt kérdezték, vajon ez-e az a szék, melyen munkáit megírta? Minden újság dícsérő ekket ir erről a képről.

Irgens egy pohár bor mellett ült, maga elé meredt s szórakozottan hallgatta, amit barátai beszéltek. Tidemand állandóan jökevdű volt, reményei egyre jobban nőttek, az orosz eső nem verte el a reménységét. Nem, a rozs ára nem emelkedett, de remélni még mindig lehetett. Hirtelen figyelni kezdett Irgens, Tidemand a nyári lakásról kezdett beszélgetni.

— Nem megyünk falura az idén, — mondta. — Hanka asszony azt hiszi... Megmondtam a feleségemnek, hogyha ki akar menni, nélkülem kell kimenne, mert én nem szabadulhatok az üzletemtől. Hanka rögtön átlátta, hogy igazam van, azonnal megértettük egymást.

Most kinyílt az ajtó, Milde lépett be. A kö-

tagok az egyezségeknél 323.660 koronával voltak érdekelve. A közgyűlés a jelentést tudomásul vette és az elnöknek és tisztikarnak buzgó munkálkodásáért köszönetet szavazott.

A Magyar Kölesönös Állatbiztosító Társaság mint Szövetkezet vasárnap délelőtt tartotta első évi rendes közgyűlést báró Szalayovits György elnöklete alatt a vármegyeház nagytérben. Az ülése 27 szövetkezeti tag 1639 részjeggyel, 785 szavazattal volt képviselve. A mérleg, amely szerint a díjtartalék 48.946 korona 30 fillér, a kártartalék 18.000 korona, a jutalék-tartalék 877 korona 48 fillér és a kétes követelések tartaléka 2000 koronával dotáltatott és a fennmaradó 3131 korona 66 fillér a rendes tartalékba helyeztet 500 korona levonása után új számlára vezetett elő, a közgyűlés által jóváhagyott. A zárszámadások tudomásul vettek; az igazgatóknak, valamint a felügyelő bizottságnak a felmentvény megadott. Az igazgatóság jelentését, hogy a főszult az országsszerte megalakítandó községi szövetkezekre fekteti és ebbeli működésével már eddig is szép eredményt ért el, a közgyűlés örömmel tudomásul vette. Az igazgatóságba, mint új tagok bevalasztottak: Ivánka Oszkár, Förster Aurél és Kolmár Ödön. Felügyelő bizottsági tagokul Leitner Zsigmond, Gosztonyi Tibor, Szilassy Zoltán (uj) és Gosztochly Ivan (uj). Végül dr. Knezevits Adólf szövetkezeti tag indítványára az igazgatóságban, valamint a vezérigazgatóknak önzetlen és odaadó működésükért jegyzőkönyvi köszönetet szavaztak. Az ülés berekesztése előtt részvételi emlékeztet meg Lederer Miksa felügyelő bizottsági tag elbonyról.

Szeszárak. A kontingens nyersszesz ára Budapesten 26.50 korona pénzben, 37.— korona áruban. Bésben a nyersszesz ára 39.60 korona pénzben, 40.— korona áruban.

Juhvásár. (A budapesti marhavásártéri vásárpenztár részvénytársaság tudósítása.) Felhajtás 811 db juh, — kecske. Jegyzett árak: Elsőrendű nyírtól ürü (gyapjas) — f.-től — f.-ig, kivételesen 50 f. — kgknt, vagy — k.-től 50 k.-ig páronként, középminőségű ürü (nyírtól) 42 f.-től 40 f.-ig, kivételesen — f., kgknt, vagy 28 k.-től 36 k.-ig páronként, angol keresztetű (középminőségű gyapjas — f.-től — f.-ig, kivételesen — f. kgknt, vagy — k.-től — k.-ig páronként, anyajuhok legjobb minőség — fillér, páronként — korona, kivételesen — korona, rackajuhok — fillér, páronként — korona, szerbiai juhok páronként — korona, romániai juhok — koronánál, kiverési juhok 40 koronánál, páronként 22—24 korona, kecskék — korona páronként. Idegen vevők részéről volt mérsékelt kereslet mellett az irányzat lanyha.

Budapesti sertés-konsumvásár. A ferencvárosi petróleum-rakodónál lévő székess-fővárosi sertéskonsumvásár arjegyzése 1900. évi márc. 26-án. Kézelt 167 darab. Érkezett 95 darab. Összesen 262 darab. — Eladatott 138 darab. Maradt 124 darab. — Napj árak: 120—180 kgr. sulyban 100—104 koronánál, 220—280 kgr. sulyban 100—104 koronánál, 320—380 kgr. sulyban 100—104 k.-ig. Öreg nehéz páronként 400—500 kilos 94—96 koronánál. Malacok 74—80 korona 100 kilónként. A vásár hangulata lanyha volt.

Bécsi vágómarhavásár. A st.-márci központi vásárcsarnokban ma megtartott vágómarhavásárra felhajtottak 2881 darab magyar, 556 darab galíciai, 24 darab bukovinai, 743 darab németországi, — összesen tehát 4204 darab szarvasmarhát. Árak emelkedtek.

vér festő area szinte sugárzott az örömtől s már messziről kitört belőle az örömhír.

— Gratuláljatok emberek! Megtűtöttem a nagy lutrit! A bizottság elhatározta, hogy az ösztöndíjat nekem adja ki.

— Neked?

— Igen, nekem — mondta Milde s egy székre roskadt. Ugye most tájtátok a szátokat? Én is tátottam, mert, hogy úgy mondjam én nem vagyok hibás a dologban, amelyn engem is meglepett.

— Te kaptad meg az ösztöndíjat? kérdezte Tidemand nyugodtan.

Milde bólintott.

— Igen, meg tudod ezt érteni? Ugy-e elvittem az orrotok elől? Te, Irgens, ugy hallom, te is vadászál rá?

Az asztalnál nagy csend lett. Ezt senki sem várta s mindnyájan azon gondolkodtak, hogy miképpen történhetett mindez? Ehhez fogható még sohasem hallottak, Milde kapta meg a stipendiumot.

— Igen, igen, gratulálok! — mondta Tidemand s feléje nyújtotta a kezét.

— Ostobaság! — mondta Milde. — Csak semmi komédia! Te pedig Tidemand kölcsönözöl egy kis pénzt, majd megfizetem a stipendiumból.

Irgens hirtelen az órára nézett, mintha valami észbe jutott volna s felállt.

— Igen, igen, én is gratulálok — mondta Bosszantó, hogy nem maradhatok veletek, menne kell... Nem, egészen más oka van annak, hogy én is pályáztam — magyarázta, hogy megmentse, ami még megmenthető. — Majd megmondom nektek máskor.

Az ajtóban Gregersennel találkozott, aki elcsavarta a szavakat s egyre az ösztöndíjról beszélt. Semmi kétség, Milde nyerte meg.

(Folytatása következik.)

Jegyzések: 100 kilogrammonként élő súlyban: magyar hizdőkör I. minőségű 70—74 fillér, kivételesen — fillér, II. minőségű 60—69 fillér, III. minőségű 57—59 fillér, galíciai hizdőkör I. minőségű 67—73—79 fillér, kivételesen — fillér, II. minőségű 60—66 f, III. minőségű 50—58 f, német hizdőkör I. minőségű 76—80 f, — kivételesen 83 fillér, II. minőségű 64—74 fillér, III. minőségű 58—63 fillér, legelői ökör 42—54 fillér, bika és tehén 40—66 fillér.

A budapesti gabonátözsde.

Budapest, március 26.

A kínálat mérsékelte, a vételkedv korlátolt volt. Forgalomba került nyugodt hangulat mellett 15.000 métermázsza buza változatlan áron. Más gabonaneműekben a forgalom csekély volt.

Bladatott:

Buza. Tiszavidéki: 100 mm. 81 k. 8 K. 10 f., 250 mm. 80 k. 8 K. 15 f., 300 mm. 79 k. 8 K. 15 f., 250 mm. 80 k. 8 K. 15 f., 300 mm. 80 k. 8 K. 15 f., 400 mm. 79 k. 8 K. 15 f., 400 mm. 79 k. 7 K. 95 f., 150 mm. 79 k. 7 K. 90 f. sárga keverékes, 150 mm. 79 k. 8 K. 07 1/2 f., 200 mm. 79 k. 8 K. — f., 200 mm. 79 k. 7 K. 80 f., 100 mm. 78 k. 7 K. 80 f., 100 mm. 79 k. 7 K. 95 f., 100 mm. 80 k. 7 K. 80 f., 100 mm. 79 k. 7 K. 95 f., 100 mm. 80 k. 7 K. 95 f., 200 mm. 79 k. 7 K. 95 f., 100 mm. 78 k. 8 K. 05 f., 100 mm. 78 k. 7 K. 75 f., 100 mm. 78 k. 7 K. 65 f. felső sárga, bükkönyös, 800 mm. 78 k. 8 K. 12 1/2 f., 1600 mm. 78 k. 8 K. — f., 150 mm. 77 k. 7 K. 25 f. felső sárga, 50 mm. 75 k. 7 K. 25 f. felső sárga, 100 mm. 77 k. 7 K. 70 f., 300 mm. 77 k. 7 K. 90 f., 300 mm. 76 k. 7 K. 90 f., 300 mm. 76 k. 7 K. 90 f., 150 mm. 78 k. 7 K. 85 f. makói.

Erdélyi: 100 mm. 78 k. 8 K. — f. **Pestmegyei:** 200 mm. 79 k. 7 K. 80 f., 500 mm. 78 k. 7 K. 82 1/2 f., 500 mm. 77 k. 7 K. 77 1/2 f., 100 mm. 78 k. 7 K. 65 f., 600 mm. 78 k. 7 K. 70 f., 300 mm. 78 k. 7 K. 83 1/2 f., 150 mm. 77 k. 7 K. 50 f., 100 mm. 77 k. 7 K. 70 f., 100 mm. 76 k. 7 K. 65 f., 100 mm. 76 k. 7 K. 60 f., 100 mm. 74 k. 7 K. 70 f. keverék, 100 mm. 73 k. 7 K. 35 f. **Fehérmegyei:** 1600 mm. 76 1/2 k. 7 K. 75 f., 400 mm. 77 k. 7 K. 75 f. **Felsőmagyarországi:** 100 mm. 76 k. 7 K. 40 f.

Mind 3 hónapra. **Rozs:** 1000 mm. 6 K. 32 1/2 f., 100 mm. 6 K. 40 f. **Zab:** 200 mm. 5 K. 30 f., 100 mm. 5 K. 12 1/2 f. **Arpa:** 90 mm. 5 K. 40 f. dohos. **Cinkvántin:** 100 mm. 5 K. 75 f. **Készpenzfelvétel mellett.**

A készruha hivatalos jegyzése a budapesti árú- és értéktözsde szokásai szerint, készpénzben 50 kilogrammonként. — A minőség hektoliterenként és kilogrammonként.

Eszköz	Kilós	100 gramm ár		Kilós	10 kilogramm ár	
		K-16	K-10		K-16	K-10
tiszavidéki	0	75	7,40	7,5	7,7	8,0
"	"	75	7,40	7,70	7,90	8,10
"	"	75	7,50	7,60	7,90	8,20
"	"	75	7,70	8,00	—	—
fehérmegyei	0	75	7,30	7,40	7,60	7,90
"	"	75	7,40	7,50	7,80	8,10
"	"	75	7,40	7,50	7,80	8,10
"	"	75	7,50	7,60	7,90	8,20
pestvidéki	0	75	7,10	7,20	7,40	7,70
"	"	75	7,20	7,30	7,60	7,90
"	"	75	7,30	7,40	7,70	8,00
"	"	75	7,40	7,50	7,80	8,10
bánási	0	75	7,20	7,30	7,60	7,90
"	"	75	7,30	7,40	7,70	8,00
"	"	75	7,40	7,50	7,80	8,10
bácskai	0	75	7,50	7,60	7,90	8,20
"	"	75	7,60	7,70	8,00	8,30
"	"	75	7,70	7,80	8,10	8,40
"	"	75	7,80	7,90	8,20	8,50

Egyéb gabonaneműek		Kilós	10 kilogramm ár
		K-16	K-10
Rozs	aj elsőrendű	—	1,20
Arpa	aj elsőrendű	—	1,10
Arpa	aj másodrendű	—	0,90
Arpa	aj harmadrendű	—	0,80
Arpa	aj negyedik	—	0,70
Zab	aj elsőrendű	—	0,80
Zab	aj második	—	0,70
Zab	aj harmadik	—	0,60
Zab	aj negyedik	—	0,50
Tengeri	aj elsőrendű	—	0,80
Tengeri	aj második	—	0,70
Tengeri	aj harmadik	—	0,60
Tengeri	aj negyedik	—	0,50
Repece	aj elsőrendű	—	1,20
Repece	aj második	—	1,10
Köles	aj elsőrendű	—	0,80
Köles	aj második	—	0,70

A határidőszűlet folyamán a következő kötések történtek:

Buza áprilisra	7.50—7.49—7.47—7.48
Buza októberre	7.69—7.72—7.73
Rozs áprilisra	6.36—6.34
Rozs októberre	6.55—6.53
Zab áprilisra (1900)	4.92
Tengeri 1900. májusra	5.29—5.31—5.32
Repece augusztusra	12.90—12.95

Déli egy óra a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

Buza (1900.) áprilisra	7.48	penz	7.49	áru
Buza októberre (1900)	7.70		7.71	
Rozs áprilisra (1900)	6.33		6.34	
Rozs októberre	6.54		6.55	
Zab (1900) áprilisra	4.90		4.91	
Tengeri (1900.) máj-ra	5.29		5.30	
Repece augusztusra	12.95		13.	

Délután fél 5 órakor zárult:

Buza áprilisra (1900.)	7.46	7.47
Buza októberre (1900.)	7.69	7.70
Rozs áprilisra (1900)	6.33	6.34
Rozs októberre (1900.)	6.54	6.55
Zab áprilisra	4.92	4.93
Tengeri májusra 1900.	5.30	5.31
Repece augusztusra	—	—

A budapesti értéktözsde.

A mai tőzsde a — sajnos — már megállandósult üzletlenség képét tárta elénk. Az összes értékek tartott irányzatot követték, a nélkül, hogy az árfolyamokban számottevő változás fordult volna elő. Ma osztrák hitelekben volt az ellátás, ami, tekintettel a csekély engagementokra és az elég bőszes pénzüszonyokra, elég gyorsan és olesón intéződött el.

A helyi piac előtőzsdéken ugyszólván forgalom nélkül volt.

A déli tőzsde eleinte változatlan, később pedig gyonge volt.

A helyi piac a déli tőzsdén forgalom nélküli volt.

Valuták merevek.

Az előtőzsde: csendes.

Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 751.50—752.—. Osztrák hitelrészvény 754.60—755.—. Osztrák magyar államvasut. —. Villamos vasut. 338.—. Közuti vasut 661.—664.—.

A déli tőzsde: csendes.

Magyar hitelrészvény 751.50—752.50. Osztrák hitelrészvény 754.80—755.40. Osztrák-magyar államvasut —. Leszámítoló-bank 492.—493.50. Közuti vasut 663.—666.—.

Forgalomba került továbbá:

Magyar Általános Hitelbank 752.50—751.50. Leszámítolóbank 492.50—492.—. Osztrák hitelrészvény 755.40—754.80. Közuti vasut 663.—666.— korona árfolyammal.

Utőtőzsde. A 4 irai zárlatkor maradt:

Osztrák hitelrészvény 754.—. Magyar hitelrészvény 750.—. Leszámítoló bank 492.50. Rimamurányi vasmű 619.—. Osztrák-magyar államvasut 642.—. Közuti vasut 666.—. Városi villamos vasut 340.— korona árfolyammal.

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezonserű hangulatnak megfelelően alakult az árak és végül a terményüzleti árjegyzőbizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapította meg:

Jegyzések: Heremag: lucerna magyar 38.—48.— korona, vörös aprószemű 50.—62.— korona, vörös erdélyi — korona, vörös bángsági — korona, középszemű 64.—70.— korona, nagyszemű 72.—75.— korona. Disznózsir: budapesti 54.—55.— korona, vidéki — korona. Táblaszalonna: légszárított vidéki — korona, városi 4 darabos 46.—47.— korona, 3 darabos 48.—49.— korona, füstölt 51.—52.— korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 16.50—17.— korona, 120 darabos — korona, 100 darabos 21.50—22.— korona, 85 darabos 28.—28.25 korona azonnali szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 14.50—14.75 korona, 100 darabos 21.—21.50 korona, 85 darabos 27.—27.0 korona. Szilvaiz: szlovéniai 18.—18.50 korona, szerbiai 16.—16.50 korona azonnali való szállításra.

A bécsi gabonátözsde.

Bécs, március 26. (A Budapesti Napló telefonjelentése.) A külföldről érkezett heti jelentések szárdabul szölköttek, ehhez járult az esős idő, de ez a két körülmény sem volt képes a határidőszűlet élénk tevékenységre indítani. A forgalom csöndes maradt, az irányzat pedig még valamivel bágyadtabb lett, az eladási kedv a budapesti gyöngébb jelentések következtében emelkedett. Rozs 2—3 fillérrel hanyatlott, egyebekben csak 1—2 fillérrel volt a hátramaradás. Buza ószre 7.97—7.88—7.89. Rozs ószre 6.88—6.87. Zab tavaszra 5.29—5.26. Zab ószre 5.63—5.62. Tengeri május—júniusra 5.59—5.60 koronán kelt. Egyebekben nem volt forgalom. Buza tavaszra 7.68—7.69. május—júniusra 7.69—7.70. Rozs tavaszra 6.69—6.71. Rozs május—júniusra 6.70—6.72. Zab május—júniusra 5.33—5.34. Tengeri július—augusztusra 5.67—5.69. Repece augusztus—szeptemberre tartott volt 13.40 koronán kelt. Felmondottak 1000 métermázsza zabot.

A készruha piacán szűnetelt az üzlet a fogyasztás tartózkodása következtében. Gabonaneműekben az irányzat annyiban bágyadtabb volt, hogy buza és rozs a tegnapielőtti árfolyamnál öt fillérrel olesóbban lett volna kapható.

A bécsi értéktőzsde.

Az előtőzsde, dacára a kedvező külföldi jelentéseknek, gyonge volt. Ultimo prolongáció 5 1/2—5 1/4% mellett folyt.

Déli tőzsdén tartottak az árfolyamok.

Zárlat külföldre meglehetősen szilárd.

Bécs, március 26. (Magyar értéktőzsde.) 4% aranyjárdék 97.15. Tiszai és szegedi kölesön sorsjegy 141.25. Magyar vasut kölesön ezüstben 100.10. Magyar kelöti vasut állami kövény 99.—. Magyar leszámítoló és pénztárbank 248.—. Rimamurányi vasműrészvény 300.25. Magyar koronajárdék 93.55. 4% os Magyar földtörm. kövény 93.10. Magyar hitelbank részvény 187.—. Magyar nyerevény kölesön sorsjegy 164.25. Kassa-oderbergi vasut részvény 89.—. Magyar kereskedelmi bank 273.—.

Bécs, március 26. (Osztrák értéktőzsde.) 4% papírjárdék 99.30. 4% os osztrák aranyjárdék 98.35. 1860-iki sorsjegy 138.—. Osztrák hitelrészvény 396.50. Angol-osztrák bank 124.75. Bécsi bankvezeték 135.50. Osztrák-magyar bank 127.50. Déli vasut 25.50. Dunagőzhajózási részvény 72.75. Dohányrészvény 151.50. Cászári és királyi arany 11.42. Német bankjárdék 118.70. 4 1/2% ezüst járdék 99.15. Osztrák koronajárdék 93.50. 1884-iki sorsjegy 200.—. Osztrák hitelintézet részvény 235.—. Unionbank 155.—. Osztrák Ländlerbank 117.50. Osztrák-magyar államvasut 133.75. Elbvölgyi vasut 122.50. Alpezi bányarészvény 202.—. 20 frankos arany 19.29. Londoni váltóár 242.90. Bécsi Tramway 135.—. Az irányzat csendes.

Bécs, március 26. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése. A délutáni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 234.— Magyar hitelrészvény 187.25. Angol-Osztrák bank 124.75. Union bank 135.50. Ländlerbank 155.—, bankvezeték 117.50, osztrák-magyar államvasut részvény 133.70, északnyugati vasut részv. 25.80, elbvölgyi vasut 122.75, dunagőzhajós részv. 118.50, alpezi bányarészvény 151.50, májusi járdék 261.60, osztrák koronajárdék 300.50, magyar arany, 99.30, magyar koronajárdék 93.50, német biróalmi márka készpénz 121.50, ultimóra 118.72, töröksorsjegy 118.65, rimamurányi vasmű — déli vasut —, dohányrészvény —, Napoleon d'or 19.28. Lombard —.

Külföldi értéktőzsdék.

Berlin, március 26. (Tőzsdei tudósítás.) A tőzsde általában szilárd volt, a forgalom azonban szük határok között mozgott. A pénzülcapon mindinkább javultak a viszonyok. Ultimópénz 6 1/2%—6 1/4%. Köszénjárások jól tartották magukat. Kohóüzemeknek Laurakohó kivételével gyöngébbek. A dortmundi Union részvényei 2 százalékkal hanyatlottak arra a híre, hogy a Henrik-kohó egyik olvasztója bedől. Bankok és járdékok nyugodtak, vasutak nagyon csendesek, marienburgi részvények gyöngébbek. Amerikai vasutak New Yorkra szilárdak. Magánleszámítolási kamatláb 4 1/2%.

Berlin, március 26. (Zárlat.) 4 1/2% os papírjárdék —. 4% osztrák aranyjárdék 99.25. Elbvölgyi vasut —. Magyar koronajárdék 92.60. Osztrák-magyar államvasut 136.25. Kassa-oderbergi vasut —. Bécsi váltóár 84.10. Magyar vasut beruházási kölesön 101.—. Alpezi bányarészvény —. Disconto-Commandit 197.80. Általános villamosárási Edison 255.—. Geisenkirchener 215.50. Laurakohó 279.25. 4 1/2% ezüstjárdék 97.90. 4% magyar aranyjárdék 96.80. Osztrák hitelrészvény 234.60. Déli vasut 28.40. Károly Lajos vasut —. Orosz bankjegy 218.05. 4% u osztrák kölesön 99.10. Török dohányrészvény 152.50. Olasz járdék 94.60. Magyar hitelbank —. Dynamit Trust 160.40. Harpeni 234.90. Az irányzat nyugodt.

Berlin, március 26. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Esti forgalom. Négy százalékos magyar aranyjárdék 96.80. Magyar koronajárdék 92.60. Osztrák hitelrészvény 234.50. Osztrák-magyar államvasut 136.25. Déli vasut 28.40. Északnyugati vasut —. Elbvölgyi vasut —. Orosz bankjegy készpénz —. Buschtiehradi 302.25. Orosz bankjegy 216.05. (Ultimo) Lombard —.

Hamburg, március 26. (Zárlat.) 4 1/2% os ezüstjárdék 97.90. 1860. sorsjegy 136.75. Déli vasut 28.25. 4% osztrák aranyjárdék 99.30. Osztrák hitelrészvény 234.60. Osztrák-magyar államvasut 136.—. Olasz járdék 94.55. 4% magyar aranyjárdék 97.—. Az irányzat nyugodt.

Frankfurt, március 26. (Zárlat.) 4 1/2% os papírjárdék —. 4% osztrák aranyjárdék 99.30. Magyar koronajárdék 92.50. Osztrák-magyar bank 128.80. Déli vasut 28.20. Elbvölgyi vasut —. Londoni váltóár 204.75. Bécsi bankvezeték 135.90. Villamos részvény —. 3% os magyar aranykölesön 263.50. 4 1/2% os ezüstjárdék 98.—. 4% magyar aranyjárdék 96.95. Osztrák hitelrészvény 234.80. Osztrák-magyar államvasut 136.20. Északny. vasut 117.—. Bécsi váltóár —. Párisi váltóár 811.83. Unionbank 140.10. Alpezi bányarészvény —. Az irányzat szilárd.

Frankfurt, március 26. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Árfolyamok januárra. Esti forgalom. Osztrák hitelrészvény 234.50. Osztrák-magyar államvasut —. Déli vasut 28.40. Osztrák aranyjárdék —. Olasz járdék 94.60. Laurakohó 279.25. Harpeni 233.80. Discont —. Alpezi —. Bécsi bankvezeték —. Nyugodt.

Páris, március 26. (Zárlat.) 3% francia járdék 101.27. Olasz járdék 94.25. Osztrák-magyar államvasut 687.—. Francia törleszt. járdék 100.20. 4% magyar aranyjárdék 97.80. Török dohányrészvény 314.—. Osztrák Ländlerbank —. 3 1/2% francia járdék 101.27. Osztrák földhitelintézet részvény —. Déli vasut —. 4% osztrák aranyjárdék —. Ottomankont 575.—. Párisi bankrészvény 1160. Alpezi bányarészvény —. Az irányzat bágyadt.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Március 26. A sertésüzlet irányzata kollemissébb. A) Hízott sertések ára: I. A) Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogrammon felüli súlyban) 94—96 fillérig. Öreg közép páronként 300—340 kilogrammig terjedő súlyban — krajcérig. Fialat nehéz (páronként 320 kilogrammon felüli súlyban) 100—102 fillérig. Fialat közép (páronként 251—320 kilogrammig való súlyban) 100—102 fillérig. Fialat könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő súlyban 100—101 fillérig. — II. Magyar szedett: Nehéz (páronként 260 kilogrammon felüli súlyban) — krajcérig. Közép (páronként 240—260 kilogramm súlyban) — krajcérig. — Könnyű (páronként 220 kilogrammig terjedő súlyban) — krajcérig. — III. Romániai: Nehéz (páronként 320 kilogrammon felüli súlyban) — fillérig. — Közép (páronként 250—320 kilogrammig terjedő súlyban) — fillérig. — Könnyű (páronként 250 kilogrammig terjedő súlyban) — fillérig. — IV. Romániai eredeti (Stahl), Nehéz (páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban) — fillérig. — Könnyű (páronként 250 kilogrammig terjedő súlyban) — krajcérig. V. Szerbiai: Nehéz (páronként 280 kilogramm felüli súlyban) 99—100 fillérig. — Közép (páronként 240—260 kilogrammig terjedő súlyban) 99—100 fillérig. Könnyű (páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban) 98—99 fillérig. Sertéslelés szám 1900. márc. hó 24. napján volt készlet 30267 darab, 1900. március hó 25. napján felhajtott 933 darab, 1900. évi március 25. napján elszállított 603 darab, 1900. március hó 26. napjára maradt készletben 30597 darab.

Minden szöveges beiktatása post... 30 kr. kincstári bélyegdíj jár.

APRO HIRDETÉSEK

A hirdetésre díjmentesen ad felvilágosítást a kiadóhivatal: József-körút 18. szám.

Levélbeli tudakozásra ingyen adunk felvilágosítást, csak a válasza szükséges bélyeggel kell mellékelni. Tudakozásoknál a hirdetés számát a kiadóhivatallal mindig közölni kell.

APRO HIRDETÉSEK

ELŐFIZETÉSEK

BUDAPESTI NAPLO

résztve a kiadóhivatalban József-körút 18., valamint a következő adomány-töredékekben: Breuer névkeres. Teréz-körút és Podmaniczky-utca sarkán.

Kavasz Micike

bajos kisérőnéje kéri a kiadóhivatalba élet-jelt adni, vajjon ismeret-ség lehetséges-e. 'Edecs mama' jelge alatt. 2347

Fiatall

özvegyű izenket ezer frtnyi vagyonnal szép fűszerezettel (vidéken) egy oly intelligens, művelt férfiú komoly ismeretsé-gét keresi, aki 30-35 éves izr. független, 2-3 ezer frtnyi készpénze legyen. Léveket továbbít a kiadóhivatal. 'Özvegy nő' címen. 5919

Boldogtalan,

sorsból mélyen sújtott ifju urinó valami nemesszervi emberbarát jószágához esedezik 100 forint kölcsön-ért, melyet havi részle-tetekben pontosan vissza-fizetne. Levél kéri. 'Milio ... 314' címre e lap kiadóhivatalába. 2346

Bankhivatali

szolga magához illő 18-25 éves néjt keres, kívül szabadidejét megoszthat-ná. Levélket 'Bankszolg-a' jelgével e lap kiadó-hivatalába kérék. 2343

'Anna 20'

Levél ment a kívánt hely-re. 2347

Telekkönyvi

vizsgát tett szép írásból bíró fiatal ember, ki mindentelje ügyben gyakor-lattal bír, s ki a magyar, német, horvát, szerb nyel-vekről szó és írásban tudja ügyvédnél, közjegyzőnél, pénzügyésznél, magánbíró-vatánál avagy gyárban alkalmazást keres. Cím a kiadóhivatalban. 2344

Előkelő

magyar állami hivatalnok a legszerényebb feltételek mellett házfelügyelői állást keres. Cím a kiadó-hivatalban. 2345

Zsidó

szeminarista leckeit elfo-gad gimnaziumi és elemi osztályok tanítására. Cím a kiadóban. 5893

Csinos

intelligens megjelenésű kisasszony jobb üzletbe pénzárhöz vagy elárusi-tónoknak ajánlkozik, eset-leg biztosítással is ren-dekzik. Címe megtud-ható e lap kiadóhiva-talába. 2822

4000 korona

óvadékkal rendelkező in-telligens fiatal ember, pénztárnoki, vagy más bizalmi állást keres. Elő-sorú referenciákkal ren-dekzik. Cím a kiadóhi-vatalban. 2819

Svábhegy.

Beteg vagyok. Felgyógyu-lásomról majd értesítelek. 5916

Karolin 27.

Levele van a szokott hely-en. T. 5914

Okleveles

tanítónő elemi és polg. isk. tantárgyakból kitűnő ok-tatást ad, szabad órákku rendelkezik. Szives aján-latot kér. 'Tanítósné 5837' jelgével a kiadóba. 5837

Ügynökök keres-

tenek helyben lakó ökfizetők gyűjtésére. Telefon Hírmondó Kerepesi-ut 22. 5818

Szép írásvan van

elválnak boríték írást, vagy más irodalmi munkát. Szives megkeresést. 'De-lutáni munka' jelge alatt a lap kiadóhivatalához kérék. 5882

Középiskolai

tantárgyakból elismert legjobb módszer szerint tanít kitűnő philológus és matematikus. Először egyéves önkéntességi szolgálatra jogosító vizsgára, kereskedelmi, reáliskolai és gymnaziumi érettségire. - Goitein Henrik, Budapest, VI., Teréz-körút 32., H. emelet 14. 5214

Egy ügyes

algyarrónó állandó alkalmazásra keresetűk. Bő-vebbet a kiadóhivatal. 2341

Magyar gyorsíró-

nő, ki a Remington és Yost-gépet kitűnően ke-zeli, hosszabb idő óta ro-dában működik, állását változtatni óhajtja. Szives megkereséseket 'Szorgalm-as' jelge alatt a kiadó-továbbít. 2800

Házmesternek

ajánlkozik egy jelenleg is oly minőségben levő tisz-tességes egyén. Cím megtudható a kiadóhiva-talban. 2712

Kereskedő urak

figyelmébe. Kereskedelmi iskolát vég-zett könyvelő, ki a könyvelést egy elsőföldi nagyobb üzletben önálló-an végezte, kitűnő kiírt írással bír és szolid meg-jelenése van, egyelőre szerényebb igények mel-lelt állást keres. Szives megkereséseket 'Szeregy' cím alatt kér a kiadó-hivatalba. 2789

Kereskedelmi

iskolát végzett könyvelő-nő, ki jelenleg is oly mi-nőségben van alkalmazva, állását változtatni óhajtja. Cím a kiadóhivatalban. 2804

Egy

nagyobb lap expeditora keres havi, heti lap vagy folyóiratnál beosztani-valót. Cím a kiadóban. 2737

Budai nyaralóban

esetleg a Svábhegyben, Zugligréten, vagy a Lipó-témező környékén buto-rozott szobát keres fiatal hivatalnok, mérsékelt díj-ért. Esetleg 2-3 szobát több hivatalnok. Szives ajánlat 'Buda környéke' címen a kiadóhivatalba kérék. 2848

Tőzsdébe

ajánlkozik egy begyakorolt elarusító. Cím József-körút 85. ajtó 2. S. J. 6913

Zongora

Böcsenórfi-féle használt, kereszthuros fe-lete; egy majdnem új zongora 220 ft; pianino majdnem új, fekete fi-ban; amer. harmonium, keveset használt; új zongorák és pianók csakis kitűnő gyártmányokban, olcsón. Kohn Albertnál, Kigryó-utca 6. 2768

Raktárnoki,

pénzbeszedői, üzletveze-lői vagy más efféle állást keres intelligens jó meg-elenésű kereskedő, es-ter-biztosítással is ren-dekzik. Cím a kiadóhi-vatalban. 2768

Óvadékképes

29 éves fiatal ember je-lenleg egy nagyobb inté-zet hivatalnok, mint pénz-táros, vagy más bizalmi állást keres. Ajánlatokat kérék '2000-3000 koro-na.' 2723

Kessuth Lajos

életnagyságu kitűnő mell-kepe (kefesztes) díszes aranyozott keretben 30 ft-ért eladó. Megtekint-hető e lap kiadóhivatal-ban. 2685

A Népszínház

közlemben egy csinosan butorított 1. emeleti két ablakos utcai szoba, 1 vagy 2 intelligens ur ré-szére azonnal kiadó. Ugyanott egy csinosan butorított 2. ablakos ud-vari szoba 1 vagy 2 ur részére azonnal kiadó, mindkettő külön bejárattal. Cím a kiadóhivatal-ban. 2774

Jó forgalmu

kőseprű-fűtőállás áruda írtmérési engedélyvel, hol intelligens urak értekeznek, elutazás végett azonnal eladó. Cím a kiadóban. 2824

Fűszerüzlet.

14 év óta fenálló kitűnő fűszerezéssel azonnal átvehető, az átvételhez 1500-2000 forint szükséges. Az üzlet moneteről személyesen meggyőződhetni. Cím a kiadóhivatalban. 27

Zongora

kitűnő, fekete gyönyörű kivitelben sürgösen eladó. Cím a kiadóban. 5918

Olcsó telek eladó.

Pest közelében 1500 □-él telek azonnal eladó, eset-leg négy részbe is oszt-ható. Cím a kiadóhivatal-ban. 2537

Gyógyszerár

szemőlygu 24.000 lakos-sal bíró városban, eladó. Cím a kiadóban. 5903

Szülő bérbeadás.

Ötven holdas szőlőt pénz-ért vagy feles művelésre bérbeadó vagy eladó Budapestől 3 órára. Mult évi termés 12 ezer ft. Cím a kiadóban. 5896

Csinosan

butorított szoba külön bejárattal, intelligens gyermekotelnak családnál a József-köruton azonnal ki-adó. Cím a kiadóhivatal-ban. 2831

Bolthelyiséget

keresek az Erzsébet-köruton

a Király-utca és Kerepesi-út között, egy nagyobb kirakattal, esetleg egy ki-nobb hátsó üzlettel vagy udvari raktárral. Ajánla-tokat 'H. J.' jelgével e laphoz küldendők. 2713

! Díszfák - orfák!

20,000 vörös virágu és Gombákac 1 drb 60-100 fillér. 20,000 drb Gladietia, nyár, juhár, kőrös stb. 1 drb 60-80 fillér. 20,000 Diszbokrok 100,000 drb 30 kitűnő faj-ban, 100 drb 16 korona. Szomorúfák. Nyír, bükk, kőrös, akác, alma, (szép virágu) fűz, berkenye, szil stb. Előszövény növények. Akác, gladietia, galagonya 1.000 drb 10-30 korona. Fenyők. Jegenyefenyő, lucfenyő, fekete, erdei és tömjén-fenyő, 1 drb 10 cm. ma-gasságtól 200 cm-ig 24-150 fillér. Külföldi exotikus fenyők. 30 kitűnő fajban, 1 drb ára nagyság szerint 1 koronától 7 koronáig. Rózsabokrok 180 fajta, 1 drb ára 80-100 fillér. Fajbaromfi és óriás házi nyulak. Részletes képes árjegyzéket kívánatra bér-mentve küld: gróf Batthyány Zsigmond írtószöveg Csendlak, posta: Vas-Ferencfalva. 2830

Az országos magyar gyorsíró egyesület

Báthori Dezső

középiskolai tanár ur vezetés alatt e hóban új magyar és német-nyelvű gép-és gyors-írásati tanfolyamot nyit. Jelent-koztet felvesz a 'YOST' írógép részvénnyársaság Erzsébet-körút 9-11. New-York palota

Antik

butor.

Egy grófnétől megvett, Kun László királyt ábrázoló antik kép, valamint 1 antik tűkari szekrény és másnemű régi és új butorok, háló-, ebédlő-, úri és szalon berendezések barokk, angol és ó-német stílusban, továbbá nagy választék különféle mo-dern mesterek által készített eredeti olajfestm-ényekben, valamint sző-nyvegek erdélyi kecske-szőrmék, függönyök, asztal-és ágyterítők olcsón eladók; ugyancsak használt butorok megvétetnek vagy újakkal kicserélhet-nek. Budapest, Kerepesi-ut 64. i. em.

Zálogházi

előadók

13 latos ezüst evőkészle-tet, grammja 5 kr., gi-raudolok, gyertyatartó-kat, hálaltálat, tálcákat, grammja 6 kr., 12 darab ezüst evőkészlet 6 ft 50 kr., teljes 12 személyre való teljes evőkészletet 138 ft-tól kezdve, dus v-leszték mindennemű ezüst műtőes tárgyaiban, arany férfilancok kö-löggóval, grammja 85 kr., masszív arany gyűrűk 2 ft 40 kr-tól, tula remon-toir órák 6 ft. Grünberger Armin Béla örököséi Budapest, IV., Városház-tér 9., l. em. 23. Harisbázár. Képes árjegyzéket bér-mentve és ingyen.

Közép-osztály.

Ferenc József-kabát 4 ft Jaquet ... 3 ft Fraek ... 5 ft Nadrag ... 2.50 Rothberger Jakab, Kristóf-tér 2. 1-ső emelet

Szolid árak.

MAUTNER

HENRIK

butorszállítási és be-raktározási vállalat BUDAPEST, VIII. József-körút 21. Szárazraktárak

Az anyalföldi

rendező-pályaudvar mel-letti egy saroktelek 376 □-él olcsón eladó. Cím a kiadóhivatalba. 2741

CSIZ

ezidőszert a legerősebb Jód-Brom-Forrás-Fürdő Eghajlata száraz, meleg; gyógy-erőmentek melegek. Fürdő-évd május 1-ától szeptembe- végéig. 180 kényelmes, jól szellőztetett lakosztály; szanatórium gyógyfürdő; zongora, olvas-biliárd-terem; lawntennis-tervezés. Kantoniszert. Állam-hivatalnokok május 1-től június 15-éig és augusztus 15-étől szeptember végéig gyógy- és für-dőhelyi telekintézetben 50% kedvez-ményben részesülnek. Hivatalos kimerítő prospektusokkal azúgy kívánata a fűrdőigazgatóság Csiz por filma-Szobos. Az évad más postá és távirati helyben. Csiz-Filiek-Miskolc vasutónál áll-tomások.

Impregnált csillag * jegyű takarmány-répa-mag.



Minthogy tudomásunkra jött, hogy a törvényesen bejegyzett csillag * védjegyet viselő és a 88.000-ik és a szábadalmazott eljárással impregnált takarmányrépa-magvainkat számos esetben hamisítják, a mennyiben egyes vidéki kereskedők sok esetben néhány zsák csillagjegyű répa-magot rendelnek és ha ez elkelet, akkor mindentelje esékélyben értékű magot árusítanak a csillagjeggyel ellátott zsákokban, hogy ez által azt a hiedelmet keltsék, hogy a zsákokban az általunk termelt és impregnált takarmányrépa foglaltatik, szükségesnek tartjuk a magyarországi tisztelt gazdaközöniséget értesíteni, miszerint a valódi csillag * jegyű impregnált takarmányrépa-magvak Magyarországon egyedül csak a MAUTNER ÖDÖN csász. és kir. udvari szállító magkereskedő cégnél Budapest, VII. ker., Rottenbiller-utca 23. szám és VI. ker., Andrássy-ut 23. sz. kaphatók.

Az általunk termelt és impregnált fajták, ugymint Sárga Oberndorfi, Vörös Oberndorfi, Sárga olajbogyó, Vörös olajbogyó, Sárga Eckendorfi, Vörös Eckendorfi, Sárga Mammur, Vörös Mammur, mint említettük, Magyarországon egyedül csak a Mauthner cégnél kaphatók, különösen kitűnnek azáltal, hogy:

- 1. csirázási energiájuk erősebb, magas csirázóképesség mellett a kikelésők gyorsabb és erőteljesebb, kitűnnek továbbá 2. a fajtáknak fajazonossága által tudniillik alakra és színre nézve, 3. a magvak legfondosabb tisztítása és végre a meglepő nagy termés által. Jaensch Gusztáv és társa birtokosok és magtermelők